NAPOLI – ROMA

Ultima zi mi s-a scurs ca niciodată. Nu de emoţie. Nu-mi era frică. De altfel, n-aveam de ce. În mulţimea care vorbea atâtea limbi, mă simţeam mereu singur. Nimeni nu mă băga în seamă. Gazdele nu mi se înghesuiau în faţă şi, de fapt, chiar nu le cunoşteam. Şi pentru că nu credeam în blestemul pe care îl atrag asupra-mi, dormind în pijamalele lui Adams, bărbierindu-mă cu maşina lui şi mergând pe urmele lui de-a lungul golfului, trebuia să fi simţit o uşurare la gândul că, a doua zi, voi arunca masca. Nici pe drum nu mă aşteptasem la vreo capcană. Doar nici lui nu i se întâmplase nimic pe autostradă. Iar singura noapte la Roma aveam să mi-o petrec sub o pază specială. Îmi spuneam că asta era numai dorinţa de a încheia acţiunea, căci s-a dovedit a fi un fiasco. Îmi spuneam o mulţime de lucruri chibzuite, şi totuşi mereu mă abăteam de la ordinea zilei.

După baie, aveam să mă întorc la “Vesuviu” pe la trei, dar de pe la două şi douăzeci mă şi aflam în apropierea hotelului, de parcă m-ar fi împins ceva într-acolo. În cameră nu se putea întâmpla nimic, desigur, aşa că am mai zăbovit pe străzi. Ştiam toate împrejurimile pe dinafară. La colţ era o frizerie, mai departe, o tutungerie, o agenţie de voiaj şi apoi parcarea hotelului, în golul format dintre case. De la hotel în sus, treceam pe lângă un atelier de curelărie, unde Adams îşi reparase mânerul rupt al valizei, şi apoi pe lângă un mic cinematograf non-stop. În prima seară era cât pe-aci să intru şi eu la film, pentru că ghiulelele trandafirii de pe afiş le-am luat drept planete. Abia când am ajuns la casă, mi-am dat seama de greşeală. Era un fund de muiere, imens. Acum, în plină arşiţă, m-am îndreptat spre colţul străzii şi m-am întors, trecând pe lângă vânzătorul de migdale prăjite. Castanele de anul trecut se terminaseră. Admirând pipele de tot felul, am intrat în tutungerie şi am

cumpărat un pachet de “Cool”, deşi nu obişnuiesc să fumez mentolate. În plin zgomot se puteau distinge din difuzoarele cinematografului icnete şi scrâşnete ca dintr-un abator. Vânzătorul de migdale şi-a dus căruciorul la umbră, sub acoperişul parcării de la “Vesuviu”. Cândva fusese, poate, un hotel de prima mână, dar vecinătatea stătea mărturie a decăderii lui lente. Holul era aproape pustiu. În lift era mai frig decât în cameră. M-am uitat la el cu un ochi critic. Să-mi fac bagajul în fierbinţeala asta, însemna să ajung lac de năduşeală, şi atunci senzorii n-ar fi rezistat. M-am mutat cu împachetatul în baie, care, într-un hotel vechi ca acesta, era aproape la fel de mare ca şi camera. Baia era şi ea sufocantă, dar avea barem podeaua de marmură. Am făcut un duş, stând pe vârful picioarelor, şi înadins nu m-am şters de-a binelea, apoi am început să-mi aranjez lucrurile în valize, desculţ, ca măcar aşa să simt niţică răcoare. În trusă am dat peste ceva tare, bine înfăşurat. Revolverul. Uitasem cu totul de el. Tare aş fi vrut să-l arunc sub baie. L-am băgat pe fundul valizei celei mari, sub cămăşi, mi-am şters bine pieptul şi m-am postat în faţa oglinzii ca să-mi pun aparatele. Cândva aveam nişte semne în aceste locuri de pe corp, dar au dispărut. Mi-am pipăit bătaia de la capul inimii, între coaste, pentru primul electrod. Cel de-al doilea, în adâncitura claviculară, nu voia să se lipească. M-am şters încă o dată şi am apăsat plasturele de ambele părţi, pentru ca aparatul să nu depăşească clavicula. Nu prea reuşeam, pentru că altădată nu făceam toate astea de unul singur. Mi-am pus apoi cămaşa, pantalonii, bretelele. De la întoarcerea pe Pământ, începusem iar să le port. Era foarte comod acolo, pe orbită. Omul nu-şi ţinea mereu pantalonii de teamă să nu-i alunece. În Cosmos, îmbrăcămintea n-are greutate, iar când te întorci, rămâi cu acel “reflex al pantalonilor”, şi de aceea e bine să porţi bretele.

Eram gata. Tot planul îl aveam în cap. Trei sferturi de ceas pentru masa de prânz, plus achitarea notei hotelului, o jumătate de ceas până la autostradă, având în vedere ora de vârf, zece minute de rezervă. Am mai aruncat o privire prin dulapuri, am pus valizele lângă uşă, mi-am spălat faţa cu apă rece, am verificat în oglindă să nu se vadă aparatele lipite de piele şi am coborât, în restaurant era deja plin. Chelnerul, leoarcă de sudoare, mi-a pus în faţă un pahar de Chianti, am comandat o

pastă de busuioc şi cafea în termos. Tocmai terminasem de mâncat şi mă uitam la ceas, când difuzorul a anunţat: “Mister Adams la telefon!” Am văzut cum mi se ridică părul pe mâini. Să mă duc sau nu? Un grăsan în cămaşă pestriţă s-a ridicat de la o măsuţă de lângă fereastră şi s-a îndreptat spre cabină. Un oarecare Adams. Puţini sunt oare cei pe care-i cheamă Adams? Ştiam că n-o să se întâmple nimic, dar eram furios pe mine însumi. Liniştea mi se dusese pe apa sâmbetei. Mi-am şters gura de grăsime, am luat o tabletă verde, amară, apoi o ultimă înghiţitură de vin, şi m-am îndreptat spre recepţie. În hotel se mai făcea curăţenia de dimineaţă, iar dinspre bucătărie răzbăteau tot felul de mirosuri. Îţi venea rău ca unui aristocrat, numai cu gândul la varză. Aşa arăta despărţirea. Urmându-l pe portarul care-mi ducea valizele, am ieşit în aerul încins de-afara. Autoturismul, comandat de la casa Hertz, ocupa trotuarul pe jumătate. Era un Hornet, negru ca tuciul. Nu l-am lăsat pe portar să-mi pună bagajul la spate, fiindcă acolo putea fi vreun emiţător. L-am expediat cu un bacşiş şi m-am urcat în maşina încinsă ca un cuptor. Asudat de îndată, mi-am dus mâna la buzunar să-mi scot mănuşile. Inutil, căci volanul era îmbrăcat în piele. În spate, la bagaje, locul era gol – unde putea fi amplificatorul? Pe podea, în faţa locului liber, acoperit de coperta unei reviste ilustrate, de unde mă privea o blondină goală, scoţând limba. Am tăcut mâlc, dar parcă ceva a icnit uşor în mine când am început să mă încadrez în traficul continuu. Pe toate benzile de circulaţie nu găseai un loc liber. Deşi odihnit, mă simţeam, totuşi, moale, oarecum ameţit, niţel cam prosteşte amuzat, poate pentru că mâncasem o farfurie zdravănă de macaroane, pe care nu le pot suferi. Ca şi până atunci, înainte de toate, îmi era groază că mă îngrăşasem. După stopul următor am pus în funcţiune aerul condiţionat. Mirosul de gaze arse se şi făcu simţit. L-am oprit. Maşinile se îndesau unele în altele italieneşte. Un ocol mare. În oglinzi nu vedeai decât măşti şi acoperişuri, *la potente benzina italiana*[1] otrăvise tot aerul.

M-am oprit în spatele unui autobuz, cu respiraţia lui împuţită. Copiii, toţi cu aceleaşi şepci verzi, se zgâiau la mine prin geamul din spate. În stomac parcă aveam un cocoloş, capul îmi fierbea, iar pe inimă simţeam aparatul care, prin cămaşă, se agăţa de bretele la fiecare rotire a volanului. Am desfăcut un pachet de

[1] Puternica benzină italiană (lb. Ital., în orig.) (n. trad.)

“Kleenex” şi am întins foiţele pe arătătorul de viteze, ca să le am la îndemână, pentru că mă zgândărea nasul ca înainte de furtună. Am strănutat o dată, încă o dată, şi eram într-atât de ocupat cu strănutul, încât nu ştiam când am lăsat în urmă Napoli, dispărut în albăstrimea litoralului. Am început să urc deja pe del Sole. Ca pe orice vârf, nu era mai nimeni. Parcă nici nu luasem plimasină. Urechile îmi ţiuiau, nasul îmi curgea, în schimb, gura îmi era uscată. Mi-ar fi prins bine o cafea, deşi băusem la hotel două Capucino mici, dar altă cafea nu puteam avea decât pe la Maddalena. “Herald” nu se găsea pe la chioşcuri, se vede că erau iar în grevă. Între micile Fiaturi afumate şi un Mercedes, am dat drumul la radio. Ultimele ştiri. Înţelegeam cam pe jumătate. Demonstranţii au dat foc. Declaraţia purtătorului de cuvânt al poliţiei private. Ilegalistele feministe anunţau noi acţiuni. Crainica citea cu glas profund declaraţia teroristelor, condamnarea Papei, una după alta, pe urmă, comentariile presei. Clandestinitate muierească. Nimeni nu se mai mira de nimic. Am pierdut capacitatea de a ne mira. De fapt, ce le deranja, tirania bărbaţilor? Eu unul nu mă simţeam un tiran. Nimeni nu se simţea aşa. Vai de play-boy! Ce-or păţi ăştia din partea lor? O să-i răpească şi pe preoţi? Am închis radioul, ca pe un capac la ghenă de gunoi.

Să fii la Napoli şi să nu vezi Vezuviul – şi eu nu-l văzusem. Privisem întotdeauna vulcanii cu bunăvoinţă. Tata îmi povestea de ei înainte de culcare, dar asta cu o jumătate de veac în urmă. În curând o să fiu şi eu bătrân, îmi ziceam, şi asta mă surprindea, de parcă mi-aş fi spus că în curând am să fiu vacă. Vulcanii erau ceva solid care trezea încrederea. Pământul crăpa, lava curgea, casele se prăbuşeau. Totul era clar şi minunat când aveai numai cinci anişori. Eu credeam atunci că prin craterul vulcanului se putea ajunge în centrul pământului. Tata nega faptul acesta. Păcat că n-a mai trăit, ar fi fost bucuros. Nu te gândeai la înspăimântătoarea linişte a acelor spaţii nesfârşite, când se auzea splendidul sunet al croşetelor care fixau portantul la modul. Ce-i drept, cariera mea n-a fost prea lungă. Nu m-am dovedit demn de Marte. Tata ar fi suportat asta, poate, mai greu decât mine. Cum adică, să fi murit după primul meu zbor? Să-şi fi planificat astfel moartea, ca să închidă ochii crezând în mine, nu era asta o dovadă de cinism, sau numai prostie?

Dar n-ar fi mai bine să fii ceva mai atent la trafic? Rămânând

în urma unei Lancia psihedelice, am aruncat o privire în oglinda din spate. Chryslerul de la Hertz dispăruse. Parcă ceva se întrezărea, departe, în urmă, lângă Marianella, dar nu eram sigur dacă erau ei; maşina cealaltă s-a ascuns şi ea. Traseul acesta banal, nu prea lung, plin de o mulţime preocupată, motorizată, mie unuia îmi dădea privilegiul secretului care pândea într-un mod de neînţeles pentru toate poliţiile din lumea nouă şi cea veche; eu unul nu aveam în maşină pompă de umflat, papuci de înot, rachetă de tenis, ca să mă duc în vacanţă, ci ca să atrag asupra mea lovitura necunoscută. Aşa încercam să mă excit, pe degeaba, pentru că farmecul acestei escapade se spulberase de mult; nu-mi mai băteam capul cu misterul conspiraţiei aducătoare de moarte, ci numai cum să pot înghiţi a doua plimasină, pentru că nasul îmi curgea întruna. Mi-era indiferent unde se afla Chryslerul. Emiţătorul avea o rază de o sută de mile. Iar bunica avea în pod chiloţi de culoarea acestei Lancia.

La şase şi jumătate am început să gonesc. Un timp m-am ţinut în spatele unui Volkswagen, cu nişte ochi mari de berbec pictaţi în spate, care mă priveau cu vădit reproş. Autoturismul îţi defineşte, de obicei, personalitatea. Pe urmă am rămas în coada unui compatriot din Arizona, cu eticheta HAVE A NICE DAY[1] pe bara antişoc. Înainte şi după mine se îngrămădeau pe acoperişurile turismelor bărci cu motor, schiuri nautice, saci de dormit, unelte de pescuit, planşeuri de surfing, rucsacuri zmeurii şi portocalii – toată Europa se căznea din răsputeri să aibă *a nice day*[2].

Cinci şi douăzeci şi cinci de minute. Am ridicat iar, a nu ştiu câta oară, mâna dreaptă, apoi cea stângă, ca să-mi privesc degetele întinse. Nu tremurau. Şi ăsta urma să fie primul semn. Dar puteai oare să fii sigur? Doar nimeni nu ştia nimic. Sau poate să-mi fi ţinut răsuflarea o clipă – abia atunci Randy ar fi intrat în panică. Ce idee prostească!

Viaductul. Aerul se zbătea de-a lungul barelor de beton. Am aruncat o privire, să admir peisajul. Minunat era hăul acesta verde, întins până la orizontul înconjurat de munţi. Pe banda stângă m-a ajuns din urmă un Ferrari, turtit ca o ploşniţă. Iar i-am tras câteva înjurături, în rafale. Parbrizul era pătat cu resturi

---

[1] A avea o zi plăcută
[2] O zi plăcută

de muşte, pantalonii mi se lipeau de pulpe, reflexul ştergătoarelor îmi fulgera ochii. Mi-am frecat nasul. Pacheţelul de “Kleenex” a căzut între scaune, fâşâind în aer. Cineva ar putea să descrie natura moartă pe orbită. Când omul se gândea că avea de-acum totul fixat, magnetizat, legat, lipit cu hârtie specială, abia atunci începea un veritabil circ – un soi de pixuri, ochelari, tot felul de capete de cabluri ieşeau afară ca nişte şopârle, şi cele mai rele erau resturile. Vânătoare de pesmeţi cu aspiratorul. Dar mătreaţa? Numai mistere în aceşti primi paşi ai omului în Cosmos. Până şi copiii întrebau, mai întâi, cum se putea face pipi pe Lună.

Munţii apăreau în toată măreţia lor, cenuşii, liniştiţi, greoi, într-un cuvânt ei înşişi. Una din părţile bune ale Pământului. Drumul îşi schimbase direcţia, soarele se strecurase în fâşii înăuntrul maşinii şi asta îmi amintea de rotirea mută, maiestuoasă, a luminilor în cabină. Ziuă în plină noapte, una cu alta amestecate, ca înaintea facerii lumii, şi visul devenind realitate, realitatea zborului, în învălmăşeala, aiureala aceea a corpului, că era aşa cum nu putea să fie. Ascultasem prelegeri despre boala locomotorie, dar mă gândeam la ale mele. Astea nu erau simple greţuri, ci o adevărată panică a maţelor şi a mucoaselor; măruntaiele, de regulă, imperceptibile, se burzuluiau, protestau. Mi-era pur şi simplu milă de ele. În timp ce noi ne delectam cu Cosmosul, trupurilor noastre li se făcea rău din cauza lui. Dintr-o dată se saturaseră de el. Noi le trăgeam acolo după noi, iar ele se împotriveau. Desigur, antrenamentul îşi spunea cuvântul. Doar şi un urs putea să înveţe mersul pe bicicletă, dar oare pentru asta existau urşii? Era doar o curată batjocură. Nu ne lăsam învinşi, zvâcnetul sângelui în cap se potolea, intestinele încremeneau, dar asta era numai o amânare a socotelilor, pentru că, până la urmă, trebuia să ne întoarcem. Pământul ne întâmpina cu presa lui ucigătoare, îndreptarea genunchilor, a grumazului... era o acţiune disperată, capul zbura în toate părţile ca o bilă de plumb. Îmi dădeam seama că aşa urma să fie... Am văzut bărbaţi atletici, jenaţi că nu puteau pune piciorul în pământ, pe care eu însumi i-am aşezat în baie... Apa se disloca pentru o clipă, primind corpul, dar naiba ştie de ce credeam că n-o să fie aşa şi cu mine.

Psihologul ăla bărbos îmi spusese că aşa se întâmpla cu toţi. Dar mai apoi, când omul se obişnuia iar cu gravitatea,

imponderabilitatea de pe orbită îi reapărea în visuri ca o nostalgie. Nu suntem făcuţi pentru Cosmos, şi tocmai din cauza asta nu renunţăm la el. Lumina roşie m-a făcut să apăs instinctiv pedala, luând-o înaintea conştiinţei. A trecut o secundă bună până să înţeleg că frânez. Cauciucurile scârţâiră pe orezul împrăştiat, boabele fiind tot mai mari, ca grindina. Nu era sticlă. Coloana de maşini încetinea din ce în ce mai mult mersul. Banda din dreapta era mărginită de bornele de siguranţă. Am încercat să ies cu privirea din grămada de maşini. Unde? Pe pământ se lăsa alene un elicopter galben, stârnind sub el nori de praf fin ca făina. Două cutii băgate una într-alta, cu măştile smulse. Aşa departe de drum? Dar oamenii? Cauciucurile muşcară iarăşi asfaltul presărat de cioburi; mergeam bară la bară de-a lungul şirului de poliţişti, dând din mâini: “Mai repede, mai repede!” Căşti poliţieneşti, ambulanţe, tărgi, roţile maşinii răsturnate încă învârtindu-se, cu luminile ei mici care încă mai clipeau. Fumul plutea deasupra drumului. Asfaltul? Nu, probabil benzina. Coloana de maşini se întorcea pe banda din dreapta; cu viteza scăzută, mai puteai răsufla. Cadavre, vreo patruzeci. Restaurantul de la pod, alături; din imensa *Arep di Servizio,* cu halele ei enorme şi întunecoase, zburau în toate părţile scânteile sudorilor. M-am uitat la kilometraj. În curând o să apară Cassino. La prima cotitură, brusc îmi trecu mâncărimea de nas, de parcă abia acum plimasina şi-a făcut loc prin macaroane.

Al doilea viraj. M-a cuprins un tremur, simţind o privire străină ce venea într-un mod imposibil de undeva de jos, de parcă cineva ar fi stat întins pe spate şi m-ar fi observat la rece, de sub scaun. Nu era altceva decât o blondină cu limba scoasă, de pe coperta revistei luminate de soare. Fără să mă uit, am întors revista alunecoasă pe partea cealaltă. “Aveţi o prea bogată viaţă interioară, cât pentru un astronaut”, îmi spusese psihologul acela, după ce mi-a făcut testul lui Rorschach. Îl provocasem la discuţie. Sau poate el mă provocase. Considera că există două soiuri de frică – unul superior, al imaginaţiei, şi altul, inferior, direct din măruntaie. Poate că intenţiona, în felul acesta, să mă liniştească, sugerându-mi că sunt prea bun?

Cerul îşi storcea norii asemenea clăbucilor. Mă apropiam de staţia de benzină. Am încetinit. M-a depăşit un bătrânel cu aer de adolescent; pletele albe, lungi, îi jucau în vânt şi gonea însoţit de o fanfară răguşită, ca un Wotan ramolit. Am tras

aproape de pompe. În timp ce mi se turna benzină în rezervor, am azvârlit tot ce mai rămăsese în termos, inclusiv zahărul de culoarea bronzului de la fund. Geamurile murdare de grăsime şi de sânge le-au lăsat necurăţate. Am pornit mai departe, spre şanţuri; am coborât şi mi-am îndreptat oasele. Exista aici un mare pavilion comercial, sub sticlă, de unde Adams cumpărase o pereche de cărţi, imitaţie de tarot italian din secolul al XVIII-lea sau al XIX-lea. Staţia se afla în renovare. Groapa făcută pentru noul distribuitor întrerupea terenul plin de pietriş alb, încă nelaminat. Uşile de sticlă s-au dat la o parte înaintea mea. Am intrat înăuntru. Era pustiu. Siesta? Trecuse de mult. M-am strecurat printre grămezile de cutii colorate şi fructe artificiale. Scara mobilă care ducea la etaj a pornit-o la apropierea mea, iar când i-am dat târcoale, s-a oprit. M-am zărit, din profil, la televizor, lângă vitrine... Imaginea în alb-negru tremura în lumina soarelui. În realitate nu eram chiar atât de palid, aşa cred. Nici un vânzător în tot magazinul. Pe la colţuri se îngrămădeau tot felul de suveniruri ieftine, aceleaşi cărţi de joc şi multe altele. Tocmai căutam prin buzunare ceva mărunţiş, încercând să zăresc un vânzător, când pietrişul de afară a scârţâit iar sub nişte roţi. Dintr-un Opel alb, care se oprise brusc, a coborât o fată în jeanşi, a ocolit şanţul şi a intrat în pavilion. Am văzut-o pe monitor. Stătea la câţiva paşi buni înaintea mea, nemişcată. Am luat de pe tejghea o imitaţie de xilogravură veche, un Vezuviu fumegând deasupra golfului; mai erau acolo vederi cu fresce pompeiene, care-i făceau să strâmbe din nas pe părinţii noştri. Fata a făcut câţiva paşi în direcţia mea, de parcă n-ar fi fost sigură dacă sunt vânzător. Scările s-au pus în mişcare. Rulau încet, iar ea stătea acolo – o figură măruntă, în pantaloni. M-am întors cu gândul să ies. Nu era nimic neobişnuit în asta. Avea o faţă aproape de copil, inexpresivă, gura mică, şi numai faptul că privea: parcă prin mine cu ochii rotunzi, zgâriindu-şi cu unghia gulerul alb al bluzei, m-â făcut ca, trecând pe lângă ea, să-mi încetinesc paşii; fata, tăcută, liniştită, a început să se dea de-a dura. Am fost atât de surprins, încât înainte de a-i sări în ajutor, ea s-a dus cât colo. N-am reuşit s-o sprijin, i-am slăbit numai căderea, apucând-o de umerii goi, de parcă aş fi culcat-o pe spate, cu asentimentul ei. Stătea întinsă ca o păpuşă. Privind din afară, puteai crede că am îngenuncheat lângă un manechin răsturnat, pentru că, în apropierea

geamurilor, stăteau de ambele părţi manechine în costume napolitane, iar eu între ele. Am apucat-o de încheietura mâinii. Avea pulsul slab şi neregulat. Stătea întinsă la pământ, arătându-şi vârfurile dinţilor şi colţul ochilor de parcă ar fi dormitat O sută de metri mai încolo, maşinile veneau una după alta la pompa de benzină, apoi se întorceau brusc, cufundându-se în praful alb al drumului spre del Sole. Numai două maşini mai rămăseseră în faţa pavilionului – a mea şi a fetei. Mi-am îndreptat încet spinarea şi i-am aruncat o ultimă privire. Antebraţul cu încheietura delicată, pe care i-o lăsasem în jos, se odihnea într-o parte. Ridicându-şi puţin braţul, îşi dezvălui puful alb al subsuorii dezgolite, cu două mici semne ca nişte zgârieturi sau ca un tatuaj în miniatură. Văzusem cândva ceva asemănător la prizonierii SS-ului – nişte semne ca nişte prune. Dar astea erau mai degrabă o simplă inscripţie. Picioarele îmi tremurau, mai că-mi venea să-ngenunchez din nou, dar mi-am stăpânit pornirea. M-am îndreptat spre ieşire. De parcă ar fi dorit să sublinieze că scena se terminase, scările rulante se opriră şi ele. În prag, am mai aruncat o privire înapoi. O grămadă de baloane colorate mă împiedica s-o văd pe fată, dar am zărit-o pe monitor. Imaginea tremura. Mi se părea că ea era cea care tremura. Am mai aşteptat vreo două-trei secunde. Nimic. Uşa de sticlă, servilă, m-a lăsat să trec. Am sărit şanţul, m-am urcat în Hornetul meu şi am dat înapoi ca să văd numărul Opelului. Era nemţesc. Înăuntru, dintr-un maldăr de lucruri colorate, se vedea un baston de golf. Aveam la ce să mă gândesc în timp ce mă încadram în trafic. Părea să fi fost un uşor atac epileptic, nu prea grav. Există din astea, fără zbucium. Poate că simţea ceva şi de aceea s-a oprit, iar când a intrat în pavilion, şi-a pierdut cunoştinţa. De aici acea privire inexpresivă şi acea mişcare insectilă a degetelor, zgâriind guleraşul. Dar mai putea fi şi o simulare. Nu-i zărisem Opelul pe traseu. Ce-i drept, nu prea fusesem atent, iar maşini din acestea, albe, cu linia ascuţită, întâlnisem destule. Am trecut ca printr-o oglindă care măreşte fiecare amănunt ce mi-l aminteam, în pavilion ar fi trebuit să existe cel puţin doi, poate trei vânzători. Oare toţi au plecat în acelaşi timp la un păhărel? Ciudat lucru. Deşi, ce-i drept, şi asta era posibil în zilele noastre. Se duseseră la bar, socotind că la ora aceea nimeni nu intra în magazin, iar fata a tras acolo pentru că prefera să fie găsită în acel loc, şi nu în

staţia de benzină; nu dorea să ofere un spectacol băieţilor în uniforme de Supercontemaggiore. Lucrurile s-au întâmplat cât se poate de natural. Aşa o fi fost? Sau poate mult prea natural? Era singură. Cine, aflându-se într-o asemenea situaţie, călătorea singur? Şi ce? Dacă s-ar fi trezit, n-aş fi condus-o înapoi la maşină? M-aş fi străduit s-o conving să nu se mai urce la volan. Şi atunci? Aş fi sfătuit-o să-şi lase Opelul şi să vină în maşina mea. Oricine ar fi procedat la fel. Desigur, aşa aş fi făcut, dacă m-aş fi aflat acolo ca simplu turist. M-au trecut toate căldurile. Ar fi trebuit oare să rămân, să mă bag în cine ştie ce belea – dacă merita să fac aşa ceva! Doar pentru asta eram acolo! Pe naiba! Tot mai serios mă convingeam că, într-adevăr, îşi pierduse cunoştinţa, şi tot mai puţin eram sigur de acest lucru. Pe deasupra, nu se lasă aşa un pavilion comercial, doar e o casă de mărfuri. Măcar casiera trebuia să rămână la locul ei. Iar locul de la casă era gol. Ce-i drept, tot interiorul se vedea ca în palmă de la cafeneaua de vizavi, de partea cealaltă a şanţurilor. Cine putea, totuşi, să ştie că am să trec pe acolo? Nimeni. Aşadar, oricum, toată povestea nu fusese plănuită împotriva mea. Urma să devin o victimă anonimă? Şi, de fapt, victima cui? Cum adică, vânzătorii, casiera, fata – toţi să se fi înţeles dinainte? Asta ar fi fost de-a dreptul fantastic. Atunci, era o simplă întâmplare. Şi tot aşa, întruna. Adams a ajuns întreg la Roma. Şi era singur. Dar alţii? Deodată mi-am amintit de bastonul de golf pe câmp. Dumnezeule mare, păi... bastoane din astea...

M-am hotărât să nu mă las doborât, chiar dacă mi se părea că o luasem razna de-a binelea. Ca un actor prost, dar încăpăţânat, m-am întors la rolul jucat alandala. La următoarea staţie de benzină, fără să cobor, am cerut o cameră de automobil. Un brunet chipeş, îmbrăcat în overall, s-a uitat la roţile mele: ale dumneavoastră sunt fără camere. Dar eu am nevoie de cameră! Am plătit, privind mereu spre autostradă, ca să nu pierd din ochi Chryslerul, dar acesta nu se vedea. Nouă mile mai încolo, am schimbat roata cea bună cu rezerva. Am schimbat-o pentru că şi Adams o schimbase. Când am îngenuncheat lângă cric, aerul ardea, pur şi simplu. Neuns de multă vreme, cricul scârţâia; nişte avioane cu reacţie, invizibile, sfâşiau cerul pe deasupra capului, şi zgomotele acestea de tunet îmi aminteau artileria navală care acoperea adăpostul normand. De unde aceste amintiri? Am fost şi mai târziu în Europa, dar ca exponat oficial,

ce-i drept, de mâna a doua, pentru că eram în rezervă, dar aproape fictiv – ca membru al unui proiect marţian. Europa îmi arătase atunci chipul ei demn, însă abia acum o cunoşteam – dacă nu mai bine, oricum, fără costum de gală, cu uliţele puţind de urină din Napoli, cu prostituatele sale neruşinate: chiar hotelul, care se mai mândrea cu stelele lui, decăzut, năpădit de afacerişti, iar un porno-cinema ar fi fost cândva de neconceput lângă un asemenea lăcaş... Dar poate că nu era aşa, poate că aveau dreptate cei care spuneau că Europa se destrăma începând de sus, de la vârf? Tabla şi uneltele îmi ardeau palmele. Mi-am uns mâinile cu cremă, m-am şters cu “Kleenex”-ul şi m-am instalat la volan. Deschiderea sticlei cu schweppes, cumpărată în staţie, n-a durat decât o clipă, pentru că rătăcisem pe undeva briceagul cu desfăcător, aşa că am înghiţit lichidul amar, gândindu-mă la Randy, care, undeva, pe traseu, auzea cum beau. Acoperişul se încinsese de atâta soare şi mă ardea. Pielea de pe ceafă parcă mi-era prăjită. Pe asfaltul dinspre orizont pluteau luciri metalice, de parcă acolo ar fi fost apă. Să fie un tunet? Da. Pare-se că-şi mai înainte tunase, când zburaseră avioanele cu reacţie, dar fiecare sunet mai slab decât tunetul apropiat era acoperit de murmurul neîntrerupt al autostrăzii. Acum, tunetul acoperea vuietul ei, străpungea cerul cu norii lui încă aurii, dar aurul acesta plutea deasupra colinelor cu un galben încins.

Indicatoarele anunţau localitatea Frosinone. Sudoarea îmi curgea pe spinare de parcă cineva m-ar fi gâdilat cu o pană între omoplaţi, iar furtuna, teatrală ca şi italienii, în loc să se pună pe treabă, ameninţa numai, fără a slobozi nici o picătură de ploaie. Coamele grizonate umblau însă ca un fum de toamnă prin peisaj şi am văzut chiar, intrând într-o cotitură largă, locul în care ceaţa, atârnând oblu, atrăgea norul spre autostradă. Am întâmpinat primele picături mari ce-mi împroşcau parbrizul, cu uşurare. Şi dintr-o dată începu să plouă cu găleata.

Parbrizul devenise un adevărat câmp de luptă, pentru că nu dădusem drumul de la început ştergătoarelor; abia când resturile de insecte fuseseră măturate bine, le-am oprit şi am tras deoparte. Urma să aştept o oră încheiată. Ploaia venea în valuri, lovind în acoperiş, maşinile treceau în goană pe lângă mine, trasând în urmă dungi tulburi de apă scânteietoare, învolburând ploaia, iar eu respiram adânc. Apa se prelingea pe geamul încli-

nat al maşinii, curgând şiroaie pe genunchii mei. Am aprins o ţigară, adăpostind-o în palmă, ca s-o feresc de umezeală; nu-mi plăcea, era mentolată. Tocmai trecu un Chrysler de culoare metalică, dar apa aşa-i sălta pe geamuri, că n-am putut să-mi dau seama dacă era cel cunoscut. Se întuneca tot mai mult. Fulgere, trosnete ca ale unei tinichele sfâşiate. Am început să număr clipele de la fulger la tunet, ca să-mi alung plictiseala; autostrada murmura şi urla, de parcă nimic n-ar fi fost în stare s-o potolească. Ceasul arăta ora şapte – era momentul. Cu un sentiment de uşurare, am coborât din maşină. Duşul rece n-a fost dintr-o dată prea plăcut, dar, oricum, m-am simţit mai proaspăt. Am început să manipulez ştergătoarele, chipurile reparându-le, dar cu ochii la drumul înţesat de maşini; nimeni nu m-a băgat în seamă, iar poliţia lipsea cu desăvârşire. Ud până la piele, m-am urcat iar la volan şi am pornit. Furtuna se mai potolise, dar era tot mai întuneric. Dincolo de Frosinone nu căzuse nici o picătură, asfaltul era uscat, iar din băltoacele mai vechi de prin şanţuri se ridica uşor un abur alb, prin care răzbăteau luminile reflectoarelor; într-un târziu, de sub pânza de nori apăru soarele, de parcă peisajul ar fi dorit să se arate într-o nouă lumină măcar acum, în ultima clipă dinaintea căderii nopţii. În strălucirea trandafirie, nepământeană, am oprit în parcarea restaurantului “Paviesi”, mi-am dezlipit cămaşa de pe corp, ca să nu se vadă senzorii, şi am urcat la etaj. Chryslerul nu l-am văzut nici aici. Sus, pe terasă, clienţii bodogăneau în vreo zece limbi, mâncând fără să se uite ia maşinile care alergau jos, ca nişte bile într-o popicărie. M-am simţit, nu ştiam de când, oarecum schimbat. M-am liniştit, însă m-a cuprins un soi de indiferenţă. Acum, mă gândeam la fată ca şi când totul s-ar fi întâmplat cu ani în urmă. Am băut apoi două cafele, un schweppes cu lămâie, şi poate aş fi rămas mai mult, lenevind, dar mi-a venit ideea că pereţii construcţiei, fiind de beton armat, ecranau, şi ei nu aveau să ştie cum stăteau lucrurile cu inima mea. Nu existau asemenea probleme între Houston şi Lună. La ieşire, m-am oprit la toaletă să-mi spăl faţa şi mâinile. Mi-am netezit părul în oglindă, privindu-mă mai degrabă fără chef, şi la drum!

Acum iar trebuia să mă cam mocăiesc. Mergeam de parcă aş fi slobozit hăţurile, iar calul cunoştea drumul. Gândurile nu-mi zburau nicăieri, nici nu visam aievea, doar m-am deconectat, de

parcă nici n-aş fi existat. Starea asta o numisem cândva "viaţă de varză". Nu-mi pierdusem simţul atenţiei, pentru că mă opream conform graficului. Era un loc bun pentru oprire, la poalele unei coline blânde, acolo unde autostrada începea să se împlânte în spinarea ei printr-un şanţ geometric. Prin spaţiul acesta, ca printr-o poartă mare, puteam să alerg cu privirea până la orizont, unde banda de beton, cu o mişcare hotărâtă, tăia în două colina următoare. Era ca o crestătură iar la capătul ei, din nou o movilită. Am şters geamurile şi, cum trebuia în acest scop să deschid valiza, pentru că mi se terminase "Kleenex"-ul, am atins fundul ei moale, unde se odihnea, greoi, revolverul. De parcă s-ar fi vorbit, aproape toţi au aprins luminile în acelaşi timp. Am cuprins cu privirea un spaţiu destul de întins. Direcţia spre Napoli era luminată de dungi albe, iar cea spre Roma se înroşise, ca şi cum, pe drum, s-ar fi rostogolit cărbunaşi aprinşi. Pe fundul văii, maşinile frânau, şi frânarea aceasta tresărea cu sclipiri roşietice mereu pe acelaşi fragment al traseului, dând un frumos exemplu de val care staţionează. Dacă drumul ar fi fost de trei ori mai larg, atunci te puteai crede în Texas sau în Montana. Eram atât de singur, deşi mă aflam la numai câţiva paşi de drum, încât mă cuprinse o linişte blândă. Oamenii, ca şi caprele, au nevoie de ciorbă, dar nu ştiu asta aşa de bine ca animalele. Când pe cerul nevăzut se auzi un elicopter, am aruncat ţigara şi m-am urcat în maşină, înăuntru mai dăinuiau resturile caniculei de peste zi.

După următoarele coline, luminile începură să anunţe apropierea Romei. Aveam totuşi de mers, pentru că trebuia să ocolesc oraşul. Amurgul îi făcea invizibili pe oamenii din maşini, iar grămezile de lucruri de pe acoperişuri căpătau forme ciudate. Totul devenea şi important, şi anonim, plin de vorbe nerostite până la sfârşit, de parcă la capătul drumului se aflau chestiuni neobişnuit de însemnate. Un astronaut de rezervă trebuie să fie oarecum un porc, pentru că ceva aşteaptă în el să se împiedice de porcii adevăraţi, iar dacă nu aşteaptă, atunci e un măgar. Apoi trebuia să mă mai opresc; o cafea, plimasina, un schweppes, apa cu gheaţă – toate şi-au făcut efectul. Am depăşit conturul drumului şi împrejurimile m-au surprins, parcă nu numai traficul dispăruse, ci şi timpul o dată cu el. Întorcându-mă puţin, am simţit răzbătând prin mirosul de benzină arsă, în aerul care abia se mişca, o mireasmă de flori proaspete. Ce-aş fi făcut

dacă aş fi avut treizeci de ani? în loc să caut răspuns la asemenea întrebări, mai bine să mă închei la pantaloni şi să merg mai departe. În întuneric, cheile mi-au căzut între pedale; le-am căutat pe dibuite, pentru că nu-mi ardea să aprind lumina oglinzii. Rulam mai departe, nici somnoros, nici treaz, nici enervat, nici liniştit, oarecum străin, moale şi uşor mirat. Luminile de pe stâlpi pătrundeau prin parbriz, îmi albeau mâinile pe volan şi alunecau spre spate, tăbliţele cu numele localităţilor se succedau luminând ca nişte fantome, iar încheieturile de beton provocau sunete sacadate.

Acum o iau la dreapta, pe centura din jurul Romei, ca să intru în oraş dinspre Nord, aşa cum făcuse Randy. Nu mă gândeam deloc la el; fusese unul dintre cei unsprezece, şi numai întâmplarea făcuse că tocmai lucrurile lui îmi reveniseră mie în totalitate. Randy insistase în privinţa asta şi, fără îndoială, avusese dreptate. “Dacă tot trebuie să faci ceva, atunci s-o faci cât se poate de bine.” Dar faptul că foloseam cămăşile şi valizele unui mort îmi era mai degrabă indiferent, iar dacă la început îmi fusese mai greu să mă obişnuiesc, asta se întâmplase fiindcă erau lucrurile unui om străin, şi nu pentru că acesta decedase. Se mai nimereau şi lungi sectoare de drum, aproape pustii, şi mereu mi se părea că lipseşte ceva; prin geamurile ridicate zburda un aer plin de miresmele florilor – bine că ierburile se pregăteau deja de odihna nopţii. Nici măcar nu mai trăgeam pe nas. Psihologia ca psihologia, dar catarul era hotărât. De asta nu mă îndoiam, deşi mi se tot vâra în cap că nici pomeneală de aşa ceva. Privind raţional lucrurile, era, chipurile, adevărat, doar şi pe Marte creştea iarba! Aşa că alergia la prafuri nu era nici un neajuns. Da, dar undeva, în niscaiva rubrici ale dosarului meu, la observaţii, trebuie că scria “alergic”, adică nu pe deplin corespunzător. Dacă-i aşa, atunci era nevoie de unul de rezervă, adică de un creion care se ascute cu cele mai bune instrumente, pentru ca, până la urmă, să nu poţi să scrii cu el nici măcar un punct. Asta ar fi însemnat un fel de Cristofor Columb de rezervă.

Din faţă venea o coloană lungă, iar fiecare maşină mă orbea, aşa că închideam, pe rând, când ochiul drept, când pe cel stâng. Nu cumva m-am rătăcit? Parcă nu văzusem coborârea de pe autostradă. Mă cuprinse indiferenţa: ce puteam face mai mult, să merg o noapte întreagă şi gata. În lumină apăru deodată o

tăbliţă: ROMA TIBERINA. Am ajuns deci. Roma nocturnă se umplea de lumini şi de trafic pe măsură ce mă apropiam de centru. Bine că hotelurile, pe care le-am luat la rând, erau apropiate. În fiecare, acelaşi răspuns, acelaşi ridicat din umeri – “Ne pare rău, e sezon, n-avem locuri” – şi iar mă întorceam la volan. În ultimul hotel, am găsit o cameră liberă, liniştită, pe care am luat-o. Portarul s-a holbat la mine, eu l-am compătimit, clătinând din cap, şi m-am întors la maşină.

Trotuarul pustiu din faţa “Hilton”-ului era înecat de lumină. Coborând, nu zărisem Chryslerul şi rămăsesem cu ideea că au putut avea un accident, şi de aceea nu-i văzusem pe drum. Cu un reflex, am trântit uşa maşinii şi în imaginea din geam, am distins, în spate, botul Chryslerului. Stătea dincolo de parcare, în penumbră, între lanţuri şi semnele de interdicţie. M-am îndreptat spre hotel. Pe drum, am zărit interiorul întunecat al maşinii, parcă goală, dar cu geamul lăsat pe jumătate. Când am ajuns la numai cinci paşi, am zărit un vârf de ţigară aprinsă. Am vrut să le fac cu mâna, dar m-am abţinut, mi-am stăpânit tremurul, am băgat iar mâna în buzunar şi am intrat în hol.

Era un incident mărunt, augmentat doar de faptul că se încheiase un capitol şi începea altul; în aerul rece al nopţii, totul devenise supranatural de expresiv: boturile maşinilor în parcare, pasul meu, caldarâmul, faptul că nu puteam să-mi mişc mâna în direcţia lor – toate astea mă enervau. Până atunci păzisem cronometrul, ca un elev orarul lecţiilor, şi nici nu mă gândisem la omul care rulase înaintea mea pe acelaşi drum; şi el se oprise, băuse o cafea, umblase din hotel în hotel prin Roma nocturnă, ca să-şi încheie călătoria la “Hilton”, de unde nu mai ieşise viu. Acum, în acest rol pe care-l preluasem, îmi apărea ceva jignitor, de parcă aş fi provocat destinul.

Băiatul de serviciu, cu un aer serios, ţeapăn, sau poate ascunzându-şi somnolenţa, ieşi după mine până la maşină, apoi luă cu mâinile înmănuşate valizele prăfuite; am zâmbit inexpresiv, uitându-mă la nasturii lui lucitori. Holul era gol. Un alt vlăjgan mi-a dus bagajul în liftul care şi-a declanşat îndată muzicuţa. Mai resimţeam încă ritmul drumului parcurs. Nu puteam să scap de el – era ca o melodie stăruitoare. Servitorul se opri, deschise uşa dublă, aprinse luminile peste tot, în cabinet, în dormitor, aşeză valizele şi mă lăsă singur. De la Napoli la Roma era doar o aruncătură de băţ, dar mă simţeam totuşi

obosit. Un soi de oboseală mai încordată, ceea ce constituia următoarea surpriză. Parcă aş fi băut o cutie de bere cu linguriţa – un pic de greaţă, uşor ameţitoare. Am trecut prin camere. Patul era până la podea, aşa că nu trebuia să-mi pierd vremea cu uitatul pe dedesubt; am deschis toate dulapurile, ştiind bine că nu aveam să găsesc nicăieri vreun atentator ascuns, ca şi cum totul ar fi fost aşa de simplu – dar am făcut tot ceea ce trebuia să fac în asemenea situaţii. Am dat la o parte cearşa-furile, saltelele duble, căpătâiul rabatabil al patului; parcă nu-mi venea să cred că n-am să mă mai scol din patul ăsta. Ei, asta-i! Omul este alcătuit în mod nedemocratic. Centrul conştiinţei, glasurile din stânga, din dreapta – toate alcătuiesc numai un parlament pictat, fiindcă sunt catacombe care-l zguduie. Evanghelia după Freud. Am verificat sistemul de aerisire, am ridicat şi am coborât jaluzelele; tavanele erau albe, netede, nu ca la "Hanul cu Trei Fantome". Ce primejdii de-adevăratelea, onorabil de macabre erau acolo – un baldachin deasupra patului care cădea peste cel adormit, înăbuşindu-l – iar aici, nici tu baldachin, nici altă perdea grea, romantică. Fotoliile, biroul, covoarele erau frumos aranjate, o perfectă expoziţie a confor-tului... Oare oi fi stins luminile în maşină?

Ferestrele dădeau în altă parte, aşa că n-o puteam vedea... cred că da, dar dacă oi fi uitat, n-are decât să-şi bată capul Hertz. Am tras draperiile, m-am dezbrăcat, aruncând neglijent pantalonii, cămaşa şi, gol-puşcă, mi-am dezlipit cu atenţie senzorul. După duş trebuia să-l lipesc la loc. Am deschis valiza cea mare; cutia cu plasturi era deasupra, dar n-am găsit foar-fecă. Stăteam în mijlocul camerei, simţind o uşoară apăsare în cap şi covorul moale sub tălpi... Aha, aşa e, am pus-o în ser-vietă. Am tras repede încuietorile; o dată cu foarfecă a căzut şi o amintire închisă într-o cutie de plastic transparentă, o fotografie galbenă ca Sahara, reprezentând *Sinus Aurorae,* locul unde trebuia să aterizez, prima mea nereuşită. A căzut pe covor, lângă picioarele mele goale – era un spectacol neplăcut, prostesc şi semnificativ totodată. Am luat-o de jos, am privit-o în lumina albă a becului din tavan... paralela 10 a emisferei nordice şi meridianul 52 de răsărit, în partea de sus mocirla Bosporus Gemmatus, mai jos formaţia tropicală. Locuri pe unde puteam umbla. Am rămas aşa, cu fotografia asta în mână, apoi, în loc s-o pun înapoi în servietă, am pus-o lângă telefon, pe

noptieră, şi m-am dus la baie.

Duşul era formidabil, iar apa fierbinte stropea în toate părţile. Civilizaţia începe de la apa curgătoare. Closetele regelui Minos din Creta. Nu ştiu care faraon poruncise să se fabrice cărămidă din murdăria scoasă din piele pe o viaţă întreagă, pentru propriul căpătâi din mormânt. Spălările sunt întotdeauna oarecum simbolice.

În adolescenţă nu-mi spălam maşina; când avea cel mai mic defect, abia după efectuarea reparaţiei care-i readucea demnitatea, o ştergeam, o lustruiam. De fapt, ce puteam şti atunci despre simbolica purităţii şi nepurităţii, întâlnită în toate religiile? în apartamentele de două sute de dolari pe noapte se respectă numai sălile de baie. Omul se simte după cum îi este pielea. În oglinda mare cât un perete, îmi vedeam torsul plin de clăbuci, cu urma rămasă de la electrozi, de parcă aş fi fost din nou la Houston, şi dunga albă de pe şolduri; am dat drumul mai mult la apă şi ţevile începură să urle jalnic. Calcularea curbelor apei care trece prin ţevi, niciodată aflate în rezonanţă, este, pare-se, o problemă aproape fără rezolvare a hidraulicii. Câte cunoştinţe nefolositoare! M-am şters cu mai toate prosoapele şi am intrat gol în dormitor, lăsând urme ude. Mi-am lipit senzorul pe inimă şi, în loc să mă întind, m-am aşezat pe marginea patului. Am făcut o socoteală rapidă – în termos mai aveam cel puţin şapte cafele. Altădată aş fi adormit ca un arunc, dar ştiam ce înseamnă să te zvârcoleşti pe toate părţile de nesomn. Aveam în valiză seconalul bine ascuns, ca să nu-l vadă Randy, un medicament pentru astronauţi. Adams nu avusese aşa ceva. Se vede treaba că dormea foarte bine. Să-l iau acum, ar fi fost neloial din partea mea. Am uitat să sting lumina în baie. M-am ridicat, cam fără vlagă în oase. În penumbră, apartamentul mi se părea mai mare. Stăteam în picioare, gol, în faţa patului, nehotărât. Desigur, trebuie să încui uşa Cheia trebuie să rămână în broască. Acelaşi număr – 303. Avuseseră grijă de asta. Ei şi? îmi scormoneam teama din suflet. Ceva nedefinit, puţină ruşine, dar ce să fac – nu ştiam de unde neliniştea asta, din perspectiva unei nopţi nedormite sau a unei agonii? Toţi suntem superstiţioşi, deşi nu toţi suntem conştienţi de asta. Am mai trecut încă o dată în revistă interiorul în lumina lămpii de pe noptieră, de data asta cu o vădită neîncredere. Valizele erau pe jumătate deschise, luminile jucau alandala pe fotolii. Curată

repetiţie generală. Revolverul? O idioţenie. Am clătinat din cap a compătimire la adresa mea, m-am trântit în pat, am stins lumina, mi-am relaxat muşchii şi am început să respir măsurat.

Capacitatea de a adormi la o oră stabilită era partea esenţială a antrenamentului. Oare degeaba se aflau jos în maşină doi oameni, privind la osciloscopul care indica mişcările plămânului şi inimii mele? Uşa închisă pe dinăuntru, ferestre ermetice... Ce-mi pasă mie că el s-a culcat la aceeaşi oră, în chiar acelaşi pat!

Diferenţa între "Hilton" şi "Hanul Celor Trei Fantome" era de netăgăduit. Mi-am închipuit propria mea întoarcere. Neanunţat, trag în faţa casei sau, mai bine, numai în dreptul farmaciei, apoi mai merg puţin pe jos, de parcă m-aş întoarce dintr-o plimbare; copiii care tocmai au terminat şcoala în ziua aceea mă văd de sus, de la fereastră; scările duduie sub picioarele lor – îmi mai amintesc că trebuie să mai beau un gin. O clipă am rămas şovăielnic, apoi, ridicându-mă într-un cot, m-am târât din aşternut... sticla rămăsese în valiză... am ajuns pe dibuite la masă, am căutat pe sub cămăşi forma ei turtită, am turnat în capac, dar puţin mi-a curs pe degete. Am băut până la fund, cu sentimentul prostesc al unui actor într-o piesă jurată de amatori. Fac ce pot, am încercat eu să-mi găsesc o justificare. M-am întors în pat pe nevăzute – torsul, mâinile, picioarele au dispărut, bronzul pielii s-a contopit cu întunericul camerei, numai şoldurile distonau cu dunga lor albă. M-am întins cât eram de lung... Alcoolul îmi încălzea stomacul... Am dat cu pumnul în pernă: "Aşa ai ajuns, rezervistule!" Mi-am tras pătura peste cap şi am încercat să adorm. Mai întâi acea aţipire, în care rămăşiţele stării de veghe le poate spulbera doar inactivitatea. Parcă aveam deja nişte vedenii. Parcă zburam prin aer. Interesant era că tot un asemenea zbor îmi apăruse în vis şi înaintea şederii în staţia de benzină. De parcă acele catacombe încăpăţânate ale creierului meu nu voiau să ia cunoştinţă de nici o corectare a experienţei. Zborul în vis este falsificat, deoarece corpul păstrează în el o orientare normală, iar mişcările mâinilor şi picioarelor sunt la fel de uşoare ca în realitate, deşi mai fluide şi mai sprintene. Într-adevăr, e cu totul altfel. Muşchii cad pradă unui haos general. Vrei să dai ceva la o parte, dar în vremea asta zbori tu însuţi spre spate; vrei să te aşezi, îţi tragi picioarele până sub barbă, dar din cauza unui avânt imprudent te poţi face knock-out cu genunchii. Corpul se comportă ca un posedat, deşi

este numai dezlănţuit, lipsit de rezistenţele salvatoare pe care i le serveşte întotdeauna Pământul.

M-am trezit pe jumătate înăbuşit. Ceva moale, dar inflexibil, mă împiedica să respir în voie. Am sărit în sus, cu mâinile întinse, de parcă aş fi vrut să-l apuc pe cel care voia să mă sugrume. Mi-am revenit, aşezându-mă nu fără efort, de parcă aş fi smuls de pe creier o piele lipicioasă, nesuferită. Prin spaţiul dintre draperii se strecura în cameră strălucirea de mercur a luminii din stradă. Aşa mi-am dat seama că sunt singur. Mă căzneam să respir, nasul îmi era ca betonat, gura arsă, limba uscată. Se vedea treaba că sforăisem din cale-afară. Mi se păru că tocmai sforăitul ăsta l-am mai simţit în ultima fază a somnului, înainte de trezire.

M-am ridicat cam nesigur, pentru că, deşi îmi mai revenisem, somnul încă mă apăsa, ca o greutate imobilă. M-am aplecat atent spre valiză, ca să ajung pe dibuite la buzunarul lateral, unde era elasticul ce ţinea fiola de piribenzamină. Cred că şi la Roma dăduse colţul ierbii. În Sud începe să ruginească cel mai devreme, iar apoi, valurile acestea de pălire a ierbii se prelungesc, tinzând spre paralelele superioare — ştie asta oricine a trecut prin febra catarului de toamnă. Era ora două. M-a cuprins o uşoară nelinişte la gândul că paznicii mei ar vrea să iasă din maşină dacă inima mea ar sălta, cumva, în osciloscop; m-am întins la loc în pat, cu un obraz pe pernă, pentru că astfel ceda cel mai repede umflătura din nas. Am rămas aşa, cu urechea ciulită la ceea ce ar putea fi dincolo de uşă, ca să mă asigur că nu mă pomenesc cu vreun oaspete nepoftit. Dar era linişte... Inima şi-a reluat ritmul obişnuit.

Nu m-am mai întors la imaginea casei mele, pentru că nu voiam, sau poate socoteam că nu trebuia să-i bag pe ăia micii în treaba asta. Să nu adormi fără ajutorul copiilor, asta e! E de ajuns puţină yoga, adaptată, pentru astronauţi de către doctorul Sharp şi colaboratorii lui. O ştiam ca pe Tatăl Nostru şi am aplicat-o cu un asemenea efect, încât nasul meu a început să fluiere amiabil, lăsând să treacă uşor aerul, iar piribenzamină, lipsită de adaosul pentru starea de trezie, mi-a inoculat în creier un soi de somnolenţă, parcă impură, tulbure, şi nu mai ştiu când am adormit de-a binelea.

ROMA – PARIS

La opt dimineaţa am plecat la Randy bine dispus, pentru că începusem ziua cu plimasină şi, în ciuda aerului uscat şi fierbinte, nasul nu mă mai deranjai Hotelul lui Randy era departe de “Hilton”. Se afla pe o străduţă cu caldarâm roman, înţesată de maşini, nu departe de Piaţa Spaniei. Am uitat cum se numea. Aşteptându-l pe Randy, în spaţiul care servea drept hol, recepţie şi bar, am răsfoit *Herald-ul* cumpărat în drum, curios să aflu cum stau lucrurile cu negocierile între Air France şi guvern, pentru că nu-mi surâdea deloc perspectiva de a mă poticni la Orly. Serviciile auxiliare aeriene erau în grevă, dar, deocamdată, la Paris se putea ateriza.

Îndată apăru şi Randy; n-arăta rău după o noapte nedormită, deşi cam posomorât, însă eşecul era evident. Ne mai rămăsese Parisul, ultimul colac de salvare. Randy intenţiona să mă conducă personal la aeroport, dar nu l-am lăsat. Voiam să-şi facă somnul ca lumea. El susţinea că asta era imposibil în camera lui, aşa că m-am dus cu el sus. Camera era într-adevăr însorită, iar din baia larg deschisă, în loc de răcoare, venea un aer încins.

Din fericire ne aflam în raza anticiclonului dinspre Azore, mai degrabă uscat, aşa că, apelând la cunoştinţele mele profesionale, am tras draperiile, am înmuiat în apă partea de jos a lor, ca să îmbunătăţesc circulaţia aerului, am dat drumul apei în şuvoaie subţiri, din toate robinetele, şi, după operaţiunea asta samariteană, mi-am luat rămas-bun de la el, asigurându-l că-i voi telefona când voi avea ceva concret. Am plecat cu taxiul la aeroport, m-am oprit niţel la “Hilton” să-mi iau bagajul şi, înainte de ora unsprezece, eram deja cu valizele în drum spre punctul de control. Mă găseam pentru prima dată în noul aeroport al Romei şi căutam cu ochii minunile lui tehnice de

asigurare, atât de popularizate prin gazete, fără a bănui cât de bine urma să le cunosc.

Presa salutase deschiderea acestei aerogări cu mare zgomot, asigurându-ne că se va pune capăt oricărei încercări de atentat. Numai marea hală de sticla a plecărilor avea o înfăţişare obişnuită. Clădirea, arătând de la înălţime ca o tobă, era plină de o reţea de escalatoare şi trotuare mobile care filtrau discret oamenii. În ultima vreme se cam înmulţiseră cazurile de contrabandă cu arme şi încărcături explozive pe bucăţele, putând fi ascunse în toaleta avionului, aşa că italienii au fost primii care au renunţat la magnetometre. Sondarea veşmintelor şi a corpurilor se făcea prin vibraţiile ultrasunetelor în timpul mersului cu escalatoarele, iar rezultatele acestei revizii imperceptibile erau estimate în mod curent de un computer, care îi desemna pe cei bănuiţi de fraudă. Se scrisese că aceste vibraţii erau în stare să descopere fiecare plombă din dinţi şi orice cataramă la bretele. Nu le scăpa nici încărcătura nemetalică.

Noul aeroport se numea neoficial “Labirintul”. În perioada probelor, câteva săptămâni la rând, cei din serviciul de securitate, urcând scările cu cele mai inventive mijloace de ascundere a armelor, n-au reuşit deloc să se strecoare fără a fi descoperiţi. “Labirintul” lucra normal încă din aprilie, fără incidente deosebite – se mai găsea doar câte un pasager cu obiecte ciudate sau nevinovate, ba un pistol-jucărie, ba silueta acestuia meşterită din folii de plastic. Unii experţi susţineau că toate astea erau o simplă diversiune psihologică a teroriştilor dezamăgiţi, alţii că erau doar încercări de a stabili eficacitatea reală a filtrelor. Juriştii aveau multă bătaie de cap cu aceşti pseudo-contrabandişti, pentru că intenţiile lor păreau a fi clare, dar nu erau pasibile de pedeapsă. Singurul accident serios a avut loc în ziua în care părăseam Napoli. Un asiatic oarecare s-a lepădat de o bombă veritabilă pe aşa-numita “punte a suspinelor”, în centrul “Labirintului”, când l-au demascat senzorii. A trântit încărcătura în mijlocul halei, deasupra căreia atârna podul, fapt care a provocat o explozie, inofensivă ce-i drept, însă suficientă ca să zdruncine nervii pasagerilor. Nimic mai mult. Acum cred că întâmplările acestea mărunte erau numai pregătiri ale operaţiunii, în care noul tip de atac urma să anihileze noul tip de apărare.

Decolarea Alitaliei mele a întârziat cam o oră, pentru că nu

era sigur care aeroport ne Va putea primi, Orly sau De Gaulle. M-am dus deci să mă schimb, pentru că la Paris se anunţau 30 de grade la umbră. Nu-mi aminteam în care valiză aveam maiourile-plasă, aşa că m-am dus la baie cu căruţul, care nu încăpuse pe escalator, şi am rătăcit îndelung pe versantele subterane, până ce un rajah mi-a arătat drumul. Nu ştiu dacă era cu adevărat un rajah, pare-se că nu, pentru că vorbea prost engleza, dar purta turban verde. Eram curios dacă la baie o să şi-l scoată. Şi el mergea într-acolo. Umblând de colo-colo cu căruciorul, am pierdut atât timp, încât a fost nevoie să fac un duş; apoi m-am schimbat la repezeală cu haine uşoare de pânză şi pantofi asemenea; borseta cu mărunţişuri am îndesat-o în valiză şi m-am îndreptat spre ieşire cu mâinile libere. Toate lucrurile au intrat în bagaj. Pasul acesta s-a dovedit înţelept, întrucât mă îndoiam că microfilmele – le aveam în borsetă – puteau scăpa din “abatorul” de pe scări.

Aerul condiţionat în hală cam lăsa de dorit – pe alocuri adia o boare rece, prin alte sectoare te ardea. La sectorul pentru Paris era călduţ, aşa că mi-am scos bluza şi mi-am pus-o pe umeri. Si ăsta a fost un pas fericit. Fiecare dintre noi primea “permisul Ariadnei”, un carnet de plastic pentru bilete, în care era presat un rezonator electronic. Fără el nu puteai urca în avion. Imediat după barele rotative de trecere urma un escalator atât de îngust, încât trebuia să urci pe el cu pas de gâscă. Mersul aici amintea puţin de Tivoli, puţin de Disneyland. Mai întâi urcai repede în sus, acolo treptele formau un trotuar deasupra halei, într-un potop de lumini de neon. Cu toate astea, nu puteai vedea fundul halei, ascuns în întuneric. Nu ştiam cum s-a obţinut acest efect. Dincolo de “puntea suspinelor”, trotuarul făcea o cotitură şi, devenind din nou scară, mergea destul de abrupt în sus, prin aceeaşi hală, dar o puteai recunoaşte numai după plafonul azuriu, pentru că fiecare transportor era prins de ambele părţi cu plăci înfăţişând scene mitologice. Continuarea nu-mi era dat s-o cunosc. Ideea ei era simplă – carnetul pasagerului care avea asupra lui ceva suspect anunţa acest lucru printr-un sunet stăruitor. Cel vizat nu putea fugi pentru că transportorul era prea îngust, iar repetatele pasaje de trecere de deasupra halei erau menite să-i frângă rezistenţa psihică şi să-l determine a renunţa la armă. În sala de expediere a pasagerilor se aflau peste tot avertismente în vreo douăzeci de

limbi, cum că acela care intenţiona să treacă având asupra-i arme sau materiale explozive îşi punea viaţa în primejdie dacă voia să terorizeze pasagerii. Fraza aceasta enigmatică era interpretată în diferite feluri. Am auzit chiar de existenţa unor trăgători de elită, ascunşi în spatele "pereţilor de aluminiu, dar n-am dat crezare faptului.

Era un zbor charter, dar Boeingul care aştepta s-a dovedit prea mare faţă de necesităţi, aşa că la casă se vindeau şi acum locurile rămase libere. Aşa putea să cadă într-o cabală unul care, ca şi mine, cumpăra bilet în ultima clipă. Boeingul fusese închiriat de un consorţiu bancar, dar cei mai apropiaţi vecini ai mei de pe scări nu prea arătau a funcţionari de bancă. Prima a urcat pe escalator o băbuţă cu baston, după ea o blondină cu un căţeluş, apoi eu, o fetiţă şi un japonez. Privind de sus în urma mea, am zărit numai foi de gazetă în mâinile câtorva bărbaţi. Am preferat să mă uit în jur, aşa că mi-am băgat *Herald-ul* meu sub bretele, ca o bonetă.

Blondina, în pantaloni cusuţi cu perle, strânşi pe pulpe, că i se vedea conturul chiloţilor, ţinea în braţe un căţel împăiat. Arăta ca viu, deoarece clipea din ochi. Îmi amintea de blonda de pe copertă care-mi ţinuse companie în drumul spre Roma. Fetiţa, cu ochişorii ei ageri, arăta în albul rochiţei ca o păpuşică. Japonezul, nu cu mult mai înalt decât ea, părea a fi un turist pasionat, parcă scos din frigiderul unui croitor vestit. Pe costumul în carouri îi atârnau curelele tranzistorului, ale lornetei, ale unei camere mari Niccon Six; când m-am uitat la el, tocmai îi desfăcea cutia, de parcă ar fi intenţionat să fotografieze minunăţiile "Labirintului". Scara tocmai se aplatiza ca să devină bandă rulantă, când am auzit un ţipăt prelungit. M-am întors. Venea dinspre japonez. Fetiţa se depărtase de el în panică, apăsând la piept geanta cu carnetul, iar el, cu o faţă inexpresivă, dădu radioul mai tare. Era naiv dacă socotea că putea să înăbuşe strigătul: era numai un prim avertisment.

Mergeam unul după altul pe deasupra halei imense. De ambele părţi ale punţii străluceau în lumina reflectoarelor figura lui Romulus, a lui Remus şi a lupoaicei, iar carnetul japonezului urla acum sfâşietor. Un tremur răzbătu printre oamenii strânşi grămadă, deşi nimeni nu scotea o vorbă. Japonezul nici nu clipea. Rămase o bucată de vreme cu faţa împietrită, în timp ce urletul lua proporţii, dar sudoarea îi curgea pe frunte în picături

mari. Smulse carnetul din buzunar şi începu să-l zdruncine furios. Toţi se uitau lung la el, într-o tăcere mormântală. Nici o femeie n-a scos măcar un ţipăt. În ce mă privea, eram curios să ştiu cum o să-l pescuiască din mijlocul nostru. Când “puntea suspinelor” s-a terminat şi banda rulantă a ajuns la cotitură, japonezul s-a lăsat în jos, aşa de repede, de parcă ar fi intrat în pământ. N-am înţeles imediat ce făcea el acolo, ghemuit. Şi-a scos cutia nicconului din învelitoare şi a deschis-o; banda rulantă a ajuns iar în linie dreaptă, dar acum treptele au început să se ridice: se schimba escalatorul, întrucât cea de-a doua “punte a suspinelor” era de fapt o nouă scară care se întorcea pieziş prin hala cea mare. Când se ridică înapoi pe picioare, o dată cu nicconul, apăru o formă ovală, ca un cilindru scânteietor asemenea acelor de zahăr şi abia încăpând în palmă. Era o grenadă nemetalică; fără mâner, cu învelişul dinţat. N-am mai auzit urletul carnetului. Japonezul luă cu amândouă mâinile capacul grenadei, îl duse la gură, de parcă l-ar fi sărutat, şi abia când şi-l dezlipi de obraz am înţeles că smulsese detonatorul cu dinţii – pentru că îi rămăsese între buze. M-am repezit la grenadă, dar n-am putut decât s-o ating, pentru că el s-a aruncat brusc înapoi, trântind mai mulţi pasageri din urma lui, şi m-a lovit în genunchi. Am nimerit-o cu cotul pe fetiţă drept în faţă, mişcarea asta m-a aruncat spre balustradă, m-am lovit iar de ea şi, trăgând-o după mine, am zburat amândoi dincolo de balustradă. Am simţit o lovitură puternică în şale şi, din plină lumină, am căzut în întuneric.

Mă aşteptam să dau de nisip. Gazetele nu scriseseră din ce era făcut fundul halei, dar subliniaseră că explozia bombei n-a provocat nici o distrugere. Contând deci pe faptul că podeaua era acoperită de nisip, m-am străduit în zbor să-mi adun picioarele. Dar, în loc de nisip, am simţit ceva moale, îmbietor, umed, ceva ce se cufunda sub mine ca o spumă, şi apoi am căzut într-un lichid îngheţat: în acelaşi timp, zgomotul exploziei m-a pătruns până în măduva oaselor. Pe fetiţă am pierdut-o. Picioarele mi-au intrat într-un nămol alunecos, ca într-o mocirlă; mă cufundam cu totul, bătând disperat din mâini, până ce m-a cuprins, ca un braţ puternic, liniştea. Aveam aproximativ un minut la dispoziţie, poate ceva mai mult, ca să ies de-acolo. Mai întâi să gândeşti, apoi să acţionezi. Trebuie să fi fost un rezervor care prin forma lui îngreuna cumularea undei de şoc. Aşadar, nu

un vas, ci un fel de pâlnie, căptuşită cu o masă noroioasă, umplută cu apă şi acoperită cu un strat gros de spumă, în loc să mă fi căţărat zadarnic în sus, fiindcă eram cufundat până la genunchi, m-am aşezat ca o broască, pipăind fundul cu degetele răşchirate. M-am mai ridicat uşor din dreapta. Folosind mâinile întinse ca o lopată, m-am târât acolo, tot plescăind cu picioarele prin pasta aceea lipicioasă – un efort teribil. M-am târât în continuare; am alunecat pe o parte, iar mi-am folosit mâinile ca o lopată, ridicându-mă cu ajutorul lor ca într-o ascensiune alpină fără cârlige pe un versant înzăpezit, dar acolo puteai măcar să-ţi tragi sufletul.

M-am căţărat în sus, până ce au început să-mi plesnească umflăturile de pe faţă, şi am ieşit afară aproape sufocat, sorbind o gură de aer, în semiîntunericul plin de corul de urlete al oamenilor de deasupra mea. Am întors capul de jur împrejur, pe deasupra băltoacei de spumă. Fetiţa dispăruse. Am tras din nou aer în piept şi m-am cufundat. Nu puteam să deschid ochii, în apă era ceva care ardea ca un foc viu; am ieşit şi am intrat de trei ori, simţind cum mă lăsau puterile, pentru că nu mă puteam desprinde de fundul mocirlos – trebuia să înot mereu pe deasupra lui, ca să nu mă înghită. Tocmai îmi pierdusem orice speranţă, când am simţit în palme părul ei lung. De atâta spumă, era alunecoasă ca un peşte. Când am apucat-o de bluză, făcând un nod ca s-o pot ţine strâns, începu să tremure.

Nu ştiu cum am ajuns cu ea deasupra. Mi-amintesc zbaterea neîntreruptă, băşicile mari de pe faţa ei, pe care le spărgeam, oribilul miros metalic al apei, blestemele mele fără glas şi modul în care o împingeam pe buza pâlniei, un fel de meterez gros şi elastic. Când fetiţa a ajuns dincolo, eu n-am ieşit imediat din apă, m-am cufundat iar până la gât în bulboanele înspumate, suflând din greu, iar oamenii ţipau întruna. Mi se părea că plouă peste mine la răstimpuri, cu picături rare, călduţe. Pare-se că aveam viziuni, căci de unde până unde o ploaie, aşa din senin? Ridicând capul, am zărit puntea. Fâşii de aluminiu atârnau din ea ca nişte zdrenţe, iar podeaua strălucea ca prin sită. Avea treptele turnate din oţel, în forma unor faguri de miere, ca un fel de site care puteau lăsa să treacă suflul, dar reţineau sfărâmăturile.

Cum necum, am ajuns pe marginea pâlniei; ploua întruna. Am tras-o pe fetiţă peste genunchi, cu faţa la pământ. Se simţea

neaşteptat de bine, pentru că începuse să vomite. I-am masat ritmic spinarea, simţind pe rând toate oscioarele. Icnea, se îneca, dar, în sfârşit, respira. Şi pe mine începu să mă cuprindă o senzaţie de vomă. Mi-am băgat degetul în gură. M-am uşurat oarecum, dar nu îndrăzneam încă să mă ridic pe picioare. Am început să disting mediul înconjurător, deşi nu prea era lumină, pentru că unele dintre becurile de neon de deasupra punţii se stinseseră. Ţipetele de sus se schimbaseră în gemete şi horcăituri. Oamenii mor acolo, mi-am zis — de ce nu le vine nimeni în ajutor? De undeva se auzea un vacarm, parcă ceva zăngănea, de parcă s-ar fi încercat repunerea în funcţiune a escalatorului. Auzeam acum alte ţipete, dar de alt soi; erau ale unor oameni întregi, sănătoşi. Nu înţelegeam ce se întâmpla. Pe toată lungimea sa, escalatorul era plin de oameni, unul peste altul, cuprinşi de panică. Nu se putea ajunge la cei care mureau înainte de a-i da la o parte, mai întâi pe cei înnebuniţi de groază. Bucăţi de haine şi pantofi se opriseră între trepte. Nu exista nici un alt mijloc lateral de acces, puntea dovedindu-se a fi o capcană.

În vremea asta încercam să am grijă, şi de mine, şi de fetiţă. Părea că-şi venise în fire. I-am spus că totul e bine, că nu trebuia să-i fie teamă, că o să ieşim îndată de-acolo. Ochii se obişnuiseră cu întunericul şi, într-adevăr, am descoperit repede ieşirea. Era o clapă, lăsată deschisă din nebăgare de seamă. Dacă ar fi fost păzită, am fi fost prinşi ca nişte şoareci în cursă, în spatele clapei era un tunel, asemenea unui canal, cu o altă clapă – sau mai degrabă un soi de scut concav –, tot aşa lăsată deschisă. Pe un coridor luminat de becuri apărate de nişte grătare, am ajuns la o subterană, joasă ca un buncăr, plină de cabluri, ţevi şi noduri sanitare. “Ţevile astea ne pot duce spre nişte săli de baie”, i-am zis fetiţei, dar aceasta iar dispăruse. “Ei, unde eşti?” i-am strigat, uitându-mă peste tot în jur. Nu erau decât blocurile de beton, care susţineau pereţii. Am zărit-o alergând desculţă, sprijinindu-se când de un bloc, când de altul. Am ajuns-o din câteva salturi, cu o durere groaznică în şale, şi am apucat-o de mână, dojenind-o: “Ce idei sunt astea, drăguţă? Trebuie să fim mereu alături, altfel ne rătăcim.” Ea mă urmă în tăcere. Departe, înaintea noastră, se zărea o lumină: o pantă cu pereţii albi de faianţă. Am urcat la nivelul superior şi aici, dintr-o privire, tot mediul înconjurător mi-a apărut aşezat la locul lui.

Am recunoscut următoarea pantă, care se deschidea nu departe; pe acolo cărasem cu o oră în urmă căruţul cu bagaje. După un colţ, apăru un coridor cu un şir de uşi. Am deschis-o pe prima, aruncând o monedă – aveam mărunţiş prin buzunare – şi am prins-o iarăşi pe fetiţă de mână, fiindcă mi se părea că iar vrea să fugă. Se găsea, probabil, încă în stare de şoc. Nu era de mirare. Am tras-o după mine în sala de baie. N-a scos o vorbă şi eu, la rându-mi, nu i-am mai spus nimic; când am văzut-o în lumină, era plină de sânge. Asta era ploaia aceea caldă. Se vedea treaba că şi eu arătam la fel. Am tras hainele de pe ea şi de pe mine, am aruncat totul în chiuvetă, am dat drumul la robinet şi, numai în slip, am luat-o cu mine sub duş. Apa fierbinte mi-a mai potolit niţel durerea de şale. Curgea peste noi în şuvoaie roşii. Am frecat-o pe fetiţă pe toate părţile, nu numai ca să-i spăl sângele, dar şi ca să o trezesc de-a binelea. Se lăsa în voia mea, complet pasivă, când i-am spălat şi părul, cum m-am priceput. Când am ieşit de sub duş, am întrebat-o, cu ton scăzut, cum o cheamă. Annabella. Englezoaică? Nu, franţuzoaică. Din Paris? Nu, din Clermont. Am început să-i vorbesc franţuzeşte, scoţând totodată din baie lucrurile noastre, ca să le clătesc. “Dacă te simţi în putere”, i-am propus, “poate îţi clăteşti singură rochiţa.” Supusă, s-a aplecat deasupra căzii. Storcându-mi pantalonii şi cămaşa, mă gândeam ce-o să fie mai departe. Aeroportul era închis şi plin de poliţie. Să fi pornit, pur şi simplu, încotro vedeam cu ochii, până ce aveam să fim opriţi în vreun punct? Dar autorităţile italiene nu erau avizate în privinţa misiunii mele. Singurul iniţiat din afară era Du Bois Ferner, primul secretar al ambasadei. În hală rămăsese bluza mea, cu un bilet pe un alt nume decât pe factura hotelului. Revolverul şi electrozii îi lăsasem în “Hilton”, într-un pachet pe care urma să-l ia Randy pe seară. Dacă prindeau de veste, atunci le dădeam cu adevărat de bănuit. Deja eram suspect: o experienţă mult prea mare în condiţiile unui salt disperat, o prea bună orientare în subteranele aerogării şi, în afară de asta, îndepărtasem ca nimeni altul orice urmă de sânge. Să admitem chiar acuzaţia că, într-un fel, eram părtaş la toată întâmplarea. Nimeni nu e în afara bănuielii de când onorabilii avocaţi şi alte notabilităţi pun bombele pe seama unei simpatii ideologice. Bineînţeles că aş scăpa de orice belea până la urmă, dar mai întâi aş ajunge la zdup. Nimic altceva nu dă avânt poliţiei într-o

cercetare ca perplexitatea. Mă uitam cu spirit critic la Annabella. Avea ochiul lovit, părul ud îi atârna în şuviţe, tocmai îşi uscase rochiţa cu ajutorul mecanismului de uscat mâinile – o fată isteaţă. Mi-am făcut repede un plan. “Ascultă, domnişoară”, i-am zis, “ştii cine sunt eu? Sunt un astronaut american, iar în Europa mă aflu într-o misiune importantă, incognito. Înţelegi? Trebuie să ajung până diseară la Paris, iar aici o să ne interogheze pe fiecare de o sută de ori. Asta înseamnă precis pierdere de timp... Aşa că trebuie neapărat să sun la ambasadă, să-l prind pe prim-secretar. El o să ne ajute. Aeroportul o să fie închis, dar în afară de avioanele obişnuite mai sunt cele speciale, cu poşta diplomatică. O să plecăm cu un avion din astea. Împreună. Ce zici, îţi place?”

Ea mă privi numai. Încă nu-şi putea veni în fire, mi-am zis. Am început să mă îmbrac. Pantofii nu-i pierdusem, pentru că erau cu şireturi, dar Annabella îşi pierduse sandalele. Ce-i drept, o fetiţă desculţă nu e azi nimic neobişnuit. Iar cămăşuţa poate fi luată drept bluză. Am ajutat-o să-şi aşeze volănaşele de la spate, care aproape se uscaseră. “Acum o să ne prefacem a fi tată şi fiică, aşa o să ajungem mai uşor la telefon”, i-am spus. “înţelegi?” Ea aprobă din cap; am luat-o de mână şi am pornit-o în lume. Primul cordon ne-a oprit dincolo de rampă. Carabinierii îi împingeau pe uşă pe toţi gazetarii cu aparatele lor, pompierii alergau şi ei în partea cealaltă, cu căştile pe cap, nimeni nu s-a uitat la noi în mod special, iar poliţistul cu care am stat de vorbă ştia puţin englezeşte. I-am spus că făcusem baie, dar nici nu m-a ascultat; ne-a cerut să urcăm sus cu escalatorul B, până la secţia europeană, unde erau adunaţi toţi pasagerii. Ne-am îndreptat deci spre escalator, iar când n-am mai fost văzuţi, am cotit-o într-un coridor lateral. În urma noastră, vacarmul continua. Am intrat în sala de aşteptare a bagajelor. Era goală. În spatele benzilor transportoare, ce rulau potolit, se afla un şir de cabine telefonice. Am luat-o pe Annabella într-o cabină şi am format numărul lui Randy. L-am sculat din somn. În lumina galbenă, acoperind cu mâna receptorul, i-am relatat ce mi s-a întâmplat. M-a întrerupt o singură dată, crezând, poate, că nu auzea prea bine. Apoi am auzit numai suflarea lui grea, după care chiar nimic, de parcă ar fi amuţit de-a binelea.

— Mai eşti pe fir? l-am întrebat în încheiere.

— Omule, mi-a răspuns. Şi încă o dată: Omule!! Nimic mai

mult.

Atunci i-am înşirat repede ce era mai important. Urma să-l caute pe Ferner la ambasadă şi să vină îndată amândoi la aeroport. Trebuia să facă totul în viteză, pentru că ne aflam între două cordoane de poliţie. Aeroportul era închis, dar Ferner, desigur, avea să se descurce. Fetiţa era cu mine. Aşteptam în aripa din stânga a clădirii, lângă transportorul de bagaje E 10, alături de cabine. Dacă n-o să fim acolo, ori ne găseau printre alţi pasageri din secţia europeană, ori – cel mai probabil – la prefectura poliţiei. I-am cerut să-mi repete totul pe scurt. Am pus la loc receptorul, aşteptând ca fetiţa să zâmbească la gândul că am reuşit aşa de bine, sau măcar să văd o expresie de uşurare, dar a rămas în continuare ţeapănă şi tăcută. Când nu mă uitam la ea, îmi arunca pe ascuns câte o privire, de parcă ar fi aşteptat ceva. Între cabine se afla o bancă tapiţată. Ne-am aşezat. În fund, prin pereţii de sticlă, se deschidea perspectiva spre estacadele de sosire ale aeroportului. Una după alta, veneau ambulanţele tehnice. Din fundul clădirii răzbăteau spre noi, în zgomotul continuu, ţipetele spasmodice ale femeilor. Ca să spun totuşi ceva, orice, am întrebat-o pe fetiţă de părinţii ei, despre călătorie, dacă a condus-o cineva la aeroport; ea răspundea cam alandala, monosilabic, n-a vrut să-mi spună ce adresă are la Clermont, lucru care m-a cam supărat. Ceasul arăta ora unu şi patruzeci de minute. De la convorbirea cu Randy trecuse deja o jumătate de oră. Nişte tineri în salopete împingeau de-a lungul sălii de aşteptare ceva ce semăna cu un aparat electric de sudură, dar nici nu se uitară la noi. Iar se auziră paşi. Un tehnician cu căşti la urechi trecea de la o cabină la alta, apropiind discul de detectare a minelor de fiecare uşă. Văzându-ne, s-a oprit După el apărură alţi doi poliţişti, care se opriră şi ei în dreptul nostru.

— Ce faceţi aici?

— Aşteptăm, i-am răspuns, căci ăsta era adevărul.

Unul dintre carabinieri alergă undeva şi se întoarse însoţit de un civil spătos. La întrebarea repetată i-am răspuns că-l aşteptăm pe reprezentantul ambasadei americane. Civilul îmi ceru actele. Când scoteam portofelul, tehnicianul îi arătă cabina lângă care stătusem. Geamul era acoperit pe dinăuntru de ceaţa rămasă de la aburii veşmintelor noastre, pe când ne aflasem înăuntru. Holbară ochii la noi. Al doilea carabinier îmi pipăi

pantalonii:

— Sunt uzi!

— Da, i-am confirmat precipitat. Uzi leoarcă!

Ca răspuns, au îndreptat puştile spre noi.

— Nu-ţi fie teamă – am mormăit eu către Annabella.

Civilul a scos cătuşele din buzunar. Fără vreo declaraţie formală, m-a legat de mâna lui; un alt poliţist se ocupă de Annabella. Ea mă privi oarecum ciudat. Civilul duse la gură un *walkie-talkie* care-i atârna pe umăr şi spuse ceva pe italieneşte, aşa de repede că n-am înţeles nimic. Răspunsul l-a bucurat. Am fost scoşi pe o ieşire laterală, unde ni s-au alăturat alţi trei carabinieri. Escalatorul era oprit. Am coborât pe scările largi în sala de expediere a pasagerilor; văzusem deja pe geam un şir de Fiaturi ale poliţiei şi tocmai mă gândeam care din ele ne era destinat, când din faţă a apărut un Continental negru, al ambasadei, cu steguleţ. Nu-mi amintesc când anume vederea stelelor şi dungilor mi-a mai produs o asemenea plăcere. Totul curgea ca pe scenă: noi coboram în cătuşe spre uşa de sticlă, iar ceilalţi tocmai intrau înăuntru – Du Bois, Randy şi translatorul ambasadei. Arătau destul de ciudat, Randy în costum texan, iar ceilalţi doi în smochinguri. Văzându-mă, Randy rămase pironit, se aplecă spre Ferner, iar acesta către translator, care se îndreptă spre noi.

Ambele grupuri se opriră şi se produse o scurtă, dar pito-rească, scenă. Purtătorul de cuvânt al celor veniţi în ajutor începu să stea de vorbă cu civilul de care eram legat. Convorbirea se desfăşura sacadat, italianul meu fiind handicapat de faptul că era legat de mine cu cătuşele şi, uitând mereu acest lucru, îmi tot smulgea mâna gesticulând. În afară de *astronauta americano* şi *presto! presto!* nu înţelegeam nimic. Până la urmă, se lăsă convins şi-şi folosi iarăşi radioul. La rându-i, Ferner avu şi el onoarea să vorbească la aparat. Apoi, agentul meu se mai adresă o dată cutiei, care răspunse astfel încât celălalt luă poziţie de drepţi. Situaţia căpăta aspect de farsă. Ni s-au desfăcut cătuşele, am făcut stânga împrejur şi, în aceeaşi ordine ca înainte, dar în sens invers – cei arestaţi deveniseră escortă – de onoare –, am urcat la etaj. Am trecut pe lângă sălile de aşteptare, pline de pasagerii care se odihneau pe unde se nimerea; am lăsat în urmă şi un alt cordon de uniforme, ca mai apoi să intrăm, prin două serii de uşi capitonate, într-un cabinet

înţesat de oameni.

Văzându-ne, un uriaş apoplectic începu să-i împingă pe oameni afară. Mulţi ieşiră, dar tot au mai rămas vreo zece persoane. Apoplecticul, răguşit, nu era altul decât prefectul poliţiei. Mi se oferi un fotoliu. Annabella se şi aşezase pe celălalt. Deşi era vreme însorită, toate luminile erau aprinse, pe pereţi atârnau tablouri înfăţişând fragmente ale "Labirintului", macheta acestuia stătea întinsă pe un cărucior de lângă birou, iar pe scândură luceau fotografiile încă umede. Îmi puteam imagina ce înfăţişau. Ferner, stând în spatele meu, mă strânse de braţ: a mers aşa de uşor, pentru că telefonase prefectului încă de la ambasadă. Unii oameni stăteau în jurul biroului, alţii se aşezaseră pe pervazul ferestrei, viceprefectul nu scotea o vorbă, umbla numai de colo-colo, din cealaltă cameră fu scoasă, ţinută de mâini, o secretară cu lacrimi în ochi, translatorul dădea din cap între mine şi fetiţă, gata să ne vină în ajutor, dar italiana mea era neobişnuit de corectă. Am aflat că scafandrii au pescuit din apă bluza mea şi geanta Annabellei, şi din cauza asta am devenit principalul suspect, pentru că reuşiseră să ia legătura şi cu hotelul "Hilton". Eram deci companionul japonezului. Intenţionam amândoi să fugim imediat după dezamorsarea bombei, şi de aceea am fost primii care ne-am grăbit spre scări. Dar ceva n-a mers, japonezul a pierit pe loc, iar eu m-am salvat sărind de pe punte. Aici, părerile erau împărţite. Unii o socoteau pe Annabella o teroristă, alţii credeau că eu am luat-o ostatică în vederea unor negocieri. Am aflat asta în particular, pentru că cercetarea oficială nu începuse – îi aşteptau cu toţii pe şeful securităţii aeroportului. Când acesta îşi făcu apariţia, Randy, ca purtător de cuvânt american, din proprie iniţiativă, dădu lămuriri despre acţiunea noastră. Eu îl ascultam, dezlipindu-mi discret pantalonii uzi de pe pulpe. Dădu numai acele explicaţii pe care le considera absolut necesare. Şi Ferner fu la fel de succint. Declară că acţiunea noastră era cunoscută la ambasadă, că şi Interpolul fusese informat asupra ei, acesta, la rândul lui, urmând să transmită informaţiile către partea italiană. Era o manevră abilă, pentru că toată afacerea era împinsă astfel pe umerii unei instituţii internaţionale. Evident, lor puţin le păsa de trebuşoara noastră. Voiau să ştie numai ce s-a întâmplat pe scări. Inginerul de la serviciul tehnic al aeroportului nu-şi imagina cum am putut să ies din pâlnie şi din hală fără să

cunosc instalaţiile de acolo, dar Randy i-a ripostat cu observaţia că nu trebuie să se omită gradul înalt de instrucţie al comandoului USAF, din care făcusem parte. N-a specificat însă că instruirea asta o absolvisem cu mai bine de treizeci de ani în urmă. Ne ajungeau mereu la urechi zgomote puternice, care zguduiau pereţii. Acţiunea de salvare era în toi – se tăiase partea din punte, smulsă de explozie. Până atunci fuseseră scoase dintre resturi nouă cadavre şi douăzeci şi doi de răniţi, dintre care şapte destul de grav. În spatele uşii era forfotă mare; viceprefectul făcu un semn unuia dintre ofiţeri să vadă ce se întâmplă. Când ofiţerul a ieşit, prin golul format între cei prezenţi am zărit pe o măsuţă aparte bluza mea sfâşiată de-a lungul cusăturilor şi geanta Annabellei, făcută bucăţele. Conţinutul ei era întins pe pătrate de hârtie albă, toate lucrurile fiind sortate ca nişte jetoane. Ofiţerul se întoarse, frângându-şi mâinile; presa! Nişte gazetari mai înfipţi pătrunseseră înăuntru, înainte de a putea fi opriţi. Un alt ofiţer se întoarse atunci spre mine:

— Locotenent Canetti. Ce puteţi spune despre încărcătura folosită? Cum a fost transportată?

— Camera avea un fund dublu. Când a deschis-o, peretele ultim a sărit împreună cu filmul, ca un drăcuşor din cutiuţă. Atunci el a scos grenada.

— Cunoaşteţi acest tip de grenadă?

— Am văzut din astea în Statele Unite. O parte din canalul pentru pulbere se găseşte în mâner. Văzând că nu are mâner, mi-am dat seama că detonatorul a fost transformat. Este o grenadă defensivă explozivă, cu mare putere de lovire. Aproape că nu are metal. Carcasa e făcută din carbură de siliciu.

— V-aţi aflat întâmplător în acel loc al escalatorului, nu-i aşa?

— Nu.

Tărăgănam, într-o linişte plină de încordare, întreruptă numai de ecourile bătăilor de-afară, pentru că îmi căutam cuvintele potrivite.

— Nu m-am aflat acolo cu totul întâmplător. Japonezul era în urma fetiţei, ştiind că un copil n-o să încerce cu siguranţă să-l împiedice. Fetiţa — am arătat-o cu privirea — mergea înainte pentru că o făcuse curioasă căţeluşul. Aşa mi s-a părut. Aşa a fost, nu? am întrebat-o pe Annabella.

— Da, răspunse ea, vădit mirată.

I-am zâmbit.

— Cât despre mine... mă grăbeam. Evident, e iraţional, dar când un om se grăbeşte, cu totul fără voia lui, vrea să ajungă primul în avion, deci şi pe scările spre avion... Nu m-am gândit la aşa ceva. Asta a fost tot.

Răsuflară uşuraţi. Canetti îi şopti ceva prefectului. Acesta înclină din cap.

— Am vrea să o scutim pe domnişoara de unele amănunte. N-aţi vrea să ieşiţi o clipă?

M-am uitat la Annabella. Ea îmi zâmbi pentru prima dată şi se ridică. I se deschise uşa. Când am rămas singuri, Canetti se întoarse iar către mine.

— Am următoarea întrebare: când aţi început să-l bănuiţi pe japonez?

— Nu l-am bănuit deloc. Era perfect, în stilul lui. Când s-a ghemuit, mi-am zis că a înnebunit! Dar când a dezamorsat grenada, am înţeles că nu-mi mai rămân nici măcar trei secunde.

— Cât anume?

— Asta nu puteam şti precisă Grenada n-a explodat când i-a smuls dispozitivul, deci era cu efect întârziat. Cred că vreo două secunde, poate două secunde şi jumătate.

— Şi noi credem tot aşa, adăugă unul dintre oamenii de lângă fereastră.

— Pare-se că aveţi greutăţi la mers. Aţi fost cumva rănit?

— De explozie, nu. Am auzit-o în momentul în care am plonjat în apă. Cât este de pe punte până jos? Cinci metri?

— Patru şi jumătate.

— Deci o secundă. Mişcarea mea cât să apuc grenada şi apoi saltul peste balustradă au durat altă secundă. M-aţi întrebat dacă m-am rănit? Căzând, m-am lovit de ceva cu şira spinării. Cândva am avut o fisură a osului lombar.

— Acolo este deflectorul, explică omul de lângă fereastră. Un dispozitiv cu capişon oblic. Direcţionează fiecare obiect în aşa fel încât să cadă în mijlocul pantei. Nu ştiaţi de existenţa lui?

— Nu.

— Scuzaţi. Mai am şi eu o întrebare, interveni Canetti.

Omul acela, japonezul, a aruncat grenada?

— Nu. A ţinut-o în mână tot timpul.

— N-a încercat să fugă?

— Nu.

— Sunt Poltrinelli, şeful securităţii aeroportului, intră în vorbă un bărbat cu salopeta pătată, care se sprijinea de birou. Sunteţi absolut sigur că omul acela dorea să moară?

— Dacă voia să moară? Da. N-a încercat să se salveze.

Doar putea să scape de întreg aparatul.

— Permiteţi, vă rog? Asta e foarte important pentru noi.

Poate că totul s-a întâmplat cam aşa: a vrut să arunce grenada între pasageri şi apoi să sară de pe punte, dar dumneavoastră l-aţi împiedicat, atacându-l. Atunci el a căzut, dar grenada, dezamorsată, a explodat.

— Nu putea fi aşa. Dar putea fi altfel, am recunoscut. Eu nu l-am atacat. Am vrut doar să-i smulg grenada în momentul în care şi-a îndepărtat-o de obraz. Am văzut firul de dezamorsare în dinţii lui. Era de nailon, nu de sârmă. O ţinea cu amândouă mâinile. Nu, aşa se aruncă o grenadă.

— L-aţi lovit de sus?

— Nu. L-aş fi lovit aşa dacă n-ar fi fost nimeni pe scări. Dacă am fi fost ultimii. Dar el tocmai de aceea n-a rămas la urmă. Lovind cu pumnul de sus, poţi să atingi orice grenadă. Aceasta ar fi zburat pe scări în jos. Dar dacă i-aş fi smuls-o din mâini, grenada ar fi rămas aproape. Unii aşează bagajul pe trepte, deşi, chipurile, nu e voie. Nu s-ar fi rostogolit prea departe. De aceea am lovit din stânga şi asta l-a surprins.

— Faptul că l-aţi lovit cu stânga? Sunteţi stângaci?

— Da. El nu se aştepta la asta. A făcut o eschivă falsă. Era un profesionist. S-a apărat cu cotul ridicat – din dreapta.

— Şi mai departe?

— M-a îmbrâncit şi s-a aruncat înapoi. Pe spate. Se vede că avea antrenament, nu glumă, deoarece, chiar dacă omul se hotărăşte să moară, este teribil de greu să te arunci de pe scări cu capul înapoi. Oamenii preferă să vadă moartea în faţă.

— Scările erau pline de oameni.

— Aşa e. Şi totuşi! Treapta din spatele lui era liberă. Cine putea se îndesa înapoi.

— Asta n-o văzuse.

— Nu, dar nu era o improvizaţie. El a acţionat mult prea repede. Toate mişcările îi erau calculate.

Şeful securităţii se sprijinea de marginea mesei, atât de crispat, încât i se albiseră încheieturile degetelor. Întrebările se succedau rapid, ca într-un interogatoriu încrucişat.

— Ţin să subliniez că atitudinea dumneavoastră este în afară de orice critică. Dar, repet, stabilirea exactă a faptelor este pentru noi deosebit de importantă. Înţelegeţi de ce!

— Da, e vorba să ştiu dacă ei dispun de indivizi capabili să meargă la moarte sigură.

— Exact. De aceea, vă rugăm să meditaţi mai serios asupra a ceea ce s-a întâmplat în acea secundă. Mă pun fii situaţia lui. Dezamorsez grenada. Vreau să sar de pe punte. Dumneavoastră vreţi să-mi smulgeţi grenada. Dacă m-aş ţine de planul stabilit, aţi putea să prindeţi grenada aruncată şi s-o azvârliţi în spatele meu, în jos. Ezit o clipă, şi această ezitare rezolvă chestiunea. Se putea întâmpla aşa?

— Nu. Un om care vrea să arunce o grenadă n-o ţine cu amândouă mâinile.

— Dar vrând să apucaţi grenada, l-aţi împins!

— Nu. Dacă nu mi-ar fi alunecat degetele, l-aş fi tras spre mine. Figura nu mi-a reuşit, pentru că el a sărit în lături, căzând pe spate. Asta a fost cu premeditare. Am să vă spun ceva. Nu l-am apreciat cum se cuvine. Ar fi trebuit să-l înşfac şi să-l arunc peste balustradă cu grenadă cu tot. Aş fi încercat, poate, dacă el nu m-ar fi surprins cu reacţia lui.

— Atunci el ar fi aruncat grenada la picioarele dumnea-voastră.

— Dar atunci aş fi sărit după el. Adică, aş fi încercat. Desigur, n-ar fi fost mare lucru. Cred totuşi că aş fi riscat. Sunt de două ori mai greu decât el. Avea mâini de copil.

— Mulţumesc. Nu mai am nici o întrebare.

— Inginer Scarron, se prezentă un tânăr civil, cu părul grizonat şi ochelari eu ramă de corn. Vă puteţi imagina mijlocul prin care s-ar fi putut preveni un asemenea atentat?

— Multe mai vreţi de la mine. Îmi închipui că dispuneţi aici de multe mijloace posibile.

Îmi răspunse că erau pregătiţi pentru multe, dar nu pentru orice. De exemplu, pentru operaţiunile de tipul Lod găsiseră leacul. Diferitele părţi ale escalatorului puteau fi, printr-o simplă apăsare de buton, schimbate într-un plan înclinat, din care toţi oamenii alunecă în nişte rezervoare cu apă.

— Cu spuma aceea?

— Nu. Acela este recipientul antidetonator, sub punte. Sunt altele.

— Atunci, de ce n-aţi făcut-o? De fapt, tot n-ar fi folosit la nimic...

— Tocmai. Şi în afară de asta, el a acţionat mult prea repede.

Îmi arătă pe un plan desfăşurat culisele “Labirintului”. Întregul traseu era, într-adevăr, proiectat şi ca un câmp de tragere. De sus, traseul putea fi inundat cu apă, în jeturi care te azvârleau cât colo.

— Nimeni nu reuşeşte să iasă din pâlnia mea. A fost o serioasă eroare că nu s-au trântit clapele de ieşire.

Mai vru să-mi arate şi macheta, dar am refuzat.

Inginerul era descumpănit. Dorea să demonstreze cât fusese de prevăzător, deşi înţelegea probabil că asta era zadarnic. Despre mijloacele de asigurare mă întrebase numai ca să nu ştiu să le numesc. Credeam că asta e totul, dar un bătrân care se aşezase în fotoliul Annabellei ridică mâna.

— Doctor Toricelli, am o întrebare. Îmi puteţi spune cum aţi reuşit s-o salvaţi pe fetiţă?

Am rămas o clipă pe gânduri.

— A fost o întâmplare norocoasă. Ea se găsea între noi doi. Am împins-o ca să ajung la japonez, iar când acesta a căzut, mişcarea m-a împins spre ea. Balustrada este joasă. Dacă acolo s-ar fi aflat un adult, un om greu, n-aş fi reuşit să-l arunc, poate că nici n-aş fi încercat.

— Dar dacă ar fi fost o femeie?

— Acolo era o femeie, i-am spus, privindu-l în ochi. În faţa mea. Era o blondă cu pantaloni sidefii şi cu un căţeluş împăiat. Ce s-a întâmplat cu ea?

— Era plină de sânge, rosti şeful securităţii. Explozia i-a tăiat amândouă picioarele.

S-a făcut linişte. Oamenii de lângă geam s-au ridicat de la locurile lor, scaunele s-au mişcat, iar eu mi-am îndreptat încă o dată gândul spre clipele acelea. Ştiam doar un lucru. N-am încercat să potolesc avântul spre balustradă. M-am prins de ea cu o mână, ridicându-mă de pe treaptă, astfel încât am cuprins-o pe fetiţă cu braţul. De aceea, sărind peste balustradă, ca peste un cal înşeuat, am tras-o în jos. Dar dacă am făcut-o intenţionat, sau dacă ea a stat aşa, nu ştiu. Nu mai aveau nici o întrebare, dar eu voiam să mă asigur acum că n-o să fiu asaltat de presă. Mi-au explicat că este o modestie inutilă, dar nici n-am vrut să aud de aşa ceva. Asta n-avea nici o legătură cu modes-

tia. Nu ţineam ca persoana mea să fie identificată în legătură cu masacrul de pe scări. Numai Randy şi-a dat seama de motivele mele.

Ferner mi-a propus să mai rămân la Roma încă o zi, ca oaspete al ambasadei. Dar am refuzat categoric. Doream să plec cu primul avion spre Paris. Exista unul. Un Cessna care transporta materialele conferinţei ce se încheiase la prânz cu o recepţie, de aceea Ferner şi interpretul veniseră în smochinguri. Ne îndreptam în grupuri spre uşă, discutând întruna, când m-am trezit poftit la o parte de o femeie, pe care n-o văzusem până atunci, o damă cu nişte superbi ochi negri. Era psiholog. Se ocupase de Annabella. Mă întrebă dacă vreau cu adevărat s-o iau cu mine la Paris.

— Desigur. V-a spus că i-am promis asta?

Îmi zâmbi. Mă întrebă dacă am copii.

— Nu. Adică, aproape. Doi nepoţi de soră.

— Vă iubesc?

— Cred că da.

Îmi dezvălui secretul Annabellei. Micuţa era necăjită. Eu îi salvasem viaţa, iar ea mă judecase din cale-afară de greşit. Crezuse că eram înţeles cu japonezul, sau ceva asemănător. De aceea dorise să fugă. În sala de baie am înspăimântat-o şi mai mult.

— Cu ce, pentru Dumnezeu?

Nu crezuse că eram astronaut. Nici că telefonasem la ambasadă. Se gândea că vorbisem cu vreun complice. Şi pentru că tatăl ei avea o fabrică de vinuri şi o întrebasem de adresa din Clermont, şi-a zis că intenţionam s-o răpesc, ca să cer o răscumpărare. I-am promis doctoriţei că n-o să-i amintesc Annabellei despre asta. Doar dacă ea singură o să vrea să-mi spună ceva, am sugerat.

— Niciodată sau, poate, peste zece ani. Poate că-i cunoaşteţi, pe băieţi. Fetele sunt altfel.

Îmi zâmbi şi se îndepărtă, iar eu am început să mă agit în legătură cu avionul. Mai era un singur loc liber. Le-am spus că am nevoie de două. Au luat legătura telefonic. Până la urmă, un VIP oarecare i-a cedat locul său Annabellei. Ferner se grăbea, dar era gata să amâne întâlnirea aceea importantă, dacă mergeam cu el să iau masa. L-am refuzat încă o dată. Când diplomaţii au plecat, împreună cu Randy, am întrebat dacă puteam

să mănânc ceva cu fetiţa în spaţiul aeroportului. Toate barurile şi cofetăriile erau închise, dar asta nu ne privea pe noi. Ne găseam deja deasupra legii. Un brunet cârlionţat, desigur agent, ne-a condus într-un băruleţ, dincolo de sala expedierii pasagerilor. Annabella avea ochii roşii. Plânsese. Dar acum căpătase curaj. Când chelnerul a luat comanda, iar eu am ezitat s-o întreb ce vrea să bea, a spus singură, repede, pe un ton indiferent, că la ea acasă se bea vin. Purta o bluză prea lungă, cu mânecile întoarse, iar în picioare nişte pantofi tot prea mari. Aveam o senzaţie de confort, pentru că pantalonii mi se uscaseră şi nu trebuia nici să mănânc macaroane. Brusc, mi-am amintit de părinţii ei. Ştirea despre întâmplarea de la aeroport o fi fost transmisă la jurnalul de prânz. Am întocmit amândoi textul telegramei, dar când m-am ridicat de pe scaun, a ţâşnit ca din pământ însoţitorul nostru, oferindu-se s-o ducă la poştă. Când să plătim, mi s-a spus că am fost oaspeţii direcţiunii aeroportului. Atunci i-am dat chelnerului un asemenea bacşiş, încât Annabella să-şi închipuie că vine de la un astronaut veritabil. Eram în ochii ei o figură, şi eroică, şi apropiată, aşa că-mi spuse direct că abia aşteaptă să se poată schimba. Însoţitorul m-a condus la hotelul companiei Alitalia, unde bagajele noastre sosiseră deja.

A trebuit s-o grăbesc niţel pe fetiţă. Ea s-a gătit frumos şi am pornit-o amândoi foarte demni spre avion. A apărut şi adjunctul directorului aerogării. Directorul nu era bine dispus. Nervii. Micul Fiat al controlului zborurilor ne-a dus până la Cessna, iar la scara avionului, un tânăr distins m-a întrebat, cerându-şi scuze, dacă nu doresc o poză ca amintire a dramei prin care trecusem. O trimit ei la adresa indicată. M-am gândit la fata blondă şi am refuzat oferta. Au urmat strângeri de mâini. N-aş putea să jur dacă, în uşoara înghesuială ce s-a produs, n-am strâns şi mâna de care fusesem nu de mult legat cu cătuşele. Îmi place să zbor cu avioane mici. Cessna s-a smuls ca o pasăre şi a dispărut spre miazănoapte. După ora şapte aterizam la Orly. Tatăl Annabellei ne aştepta. Încă din avion am făcut schimb de adrese. Mi-o amintesc cu plăcere. Nu acelaşi lucru pot spune despre tatăl ei. S-a întrecut în mulţumiri, iar la despărţire mi-a făcut un compliment pe care, desigur, îl meşterise după ce a auzit la televiziune ştirea despre masacrul de pe scările aeroportului

italian. Mi-a spus că am *l'esprit de l'escalier*[1].

[1] *Avoir l'esprit de l'escalier* - a nu avea prezenţă de spirit, a reacţiona cu întârziere.

PARIS

(Orly – Garges – Orly)

Am înnoptat la Orly, în hotelul “Air France”, pentru că nu l-am găsit pe omul meu la Centre National du Recherche Scientifique, şi să-l caut pe acasă nu voiam. Înainte de a adormi, a trebuit să închid fereastra, pentru că începuse să mă supere nasul şi mi-am amintit că toată ziua n-am strănutat nici măcar o dată. După cum se vede, aş fi avut timp să primesc propunerea lui Ferner, dar, nu ştiu de ce, ţineam să plec mai repede la Paris.

În ziua următoare, imediat după micul dejun, am telefonat la CNRS; mi s-a spus că doctorul meu era în concediu, dar nu plecase din oraş, pentru că era ocupat cu casa, aflată în construcţie. Atunci am sunat la Garges, unde locuia, dar tocmai atunci îi instalau telefonul. Aşa stând lucrurile, am plecat fără să-l anunţ. La Gare du Nord, trenurile suburbane nu mergeau. Era grevă de avertisment. Cum la staţia de taxiuri se făcuse o coadă de un kilometru, am întrebat unde se afla cea mai apropiată agenţie de închiriere a maşinilor – era Hertz – şi am luat un mic Peugeot. Să te mişti cu automobilul prin Paris era o aventură, dacă voiai să ajungi într-un loc necunoscut. Nu departe de Operă – n-am ales drumul acesta, ci pur şi simplu am ajuns pe-acolo fără voia mea –, o furgonetă m-a lovit în spate, dar nu grav, aşa că am pornit-o mai departe, gândindu-mă la lacurile canadiene şi la un pahar de apă cu gheaţă, căci era o arşiţă cumplită. În loc de Garges, am intrat din greşeală în Sarcelles, un cartier-standard, foarte urât, pe urmă am zăbovit la o barieră, lac de sudoare, oftând la gândul aerului condiţionat. Doctorul Philippe Barth, pe care l-am numit omul meu, era cunoscutul cifrator francez şi, totodată, consultant ştiinţific la Sûreté[1]. Conducea colectivul care alcătuia programul pentru

[1] Siguranţa (Statului)

computerul de investigaţii. Era vorba de rezolvarea automată a problemelor cu factori multipli, în care numărul de fapte importante pentru anchetă depăşeşte capacitatea memoriei umane.

Casa fusese acoperită pe-afară cu o tencuială colorată. Se afla într-un parc destul de vechi. Pe o aripă se întindea un covor superb de iederă, curtea era aşternută cu zgură, iar în mijloc avea un zăvor cu gălbenele – botanica fiind unica ocupaţie care li se iartă astronauţilor. În faţa unui şopron deschis, ce servea provizoriu drept garaj, se afla un 2 CV cu geamurile murdare, iar alături, un Peugeot 64 de culoare crem, cu toate uşile date în lături, cu covoraşele întinse pe gazon, înecat în spumă, pentru că îl spălau câţiva copii în acelaşi timp – şi atât de vioi, încât în prima clipă n-am putut să-mi dau seama câţi erau. Erau copiii lui Barth. Doi mai mari, un băiat şi o fată, m-au salutat într-o engleză colectivă – când unul nu găsea un cuvânt, celălalt i-l sufla. De unde ştiau că trebuie să-mi vorbească englezeşte? Fiindcă se primise de la Roma o telegramă care anunţa sosirea unui astronaut. Dar cum puteau să constate că eram astronautul cu pricina? După faptul că nici un astronaut nu poartă bretele. Aşadar, onorabilul Randy mă avizase. Stăteam de vorbă cu cei doi copii mai mari, în timp ce al . treilea, nu ştiu dacă era băiat sau fată, cu mâinile la spate, îmi dădu ocol, căutând parcă locul din care prezenţa mea i s-ar părea cea mai interesantă. Tatăl lor era foarte ocupat şi se contura astfel alternativa dacă urma să intru în casă sau, mai degrabă, să spăl împreună cu ei maşina, dar, în clipa aceea, doctorul Barth scoase capul pe fereastra de la parter. Era neaşteptat de tânăr – sau poate eu nu eram încă obişnuit cu propria mea vârstă. Doctorul m-a salutat politicos, dar am sesizat o oarecare distanţă, care m-a făcut să mă gândesc dacă nu procedasem greşit când îl abordasem dinspre Sûreté, şi nu dinspre CNRS.

Dar Randy avea relaţii mai apropiate cu poliţia, decât cu savanţii. Barth mă conduse în bibliotecă, pentru că în cabinetul lui mai domnea încă dezordinea în urma mutatului, şi se scuză pentru o clipă, fiindcă era îmbrăcat cu un şorţ plin de pete. Casa era parcă făcută din ace, şiruri de cărţi pe rafturile proaspăt lustruite, miros de vopsea şi ceară uscată, pe perete o fotografie mare cu Barth şi copiii călare pe un elefant. I-am privit chipul în poză şi n-aş fi spus că el era speranţa cifronicii franceze, dar observasem de multă vreme că savanţii din domeniul ştiinţelor

exacte aveau o înfăţişare mai puţin arătoasă în comparaţie cu umaniştii, cum ar fi cei din rândul filozofilor.

Barth se întoarse, privindu-şi nemulţumit mâinile, pe care se mai vedeau urme de vopsea; i-am sugerat imediat cum le-ar putea îndepărta. Ne-am aşezat lângă fereastră. I-am spus că nu sunt detectiv şi-că n-am nimic comun cu criminalistica, ci am fost atras într-o afacere ciudată şi întunecată, cu care am venit la el, ca la ultima speranţă. L-a frapat franţuzeasca mea, curentă, deşi neeuropeană. I-am explicat că sunt originar din Canada franceză.

Randy crezuse mai mult în farmecul meu personal decât eu însumi. Ţineam mult la sprijinul acestui om, atât de mult încât simţeam ceva în genul unei stânjeneli provocate de situaţie. Sûreté nu era un punct de referinţă care să se bucure în mod deosebit de favoarea lui. Pe de altă parte, opinia cercurilor universitare era cunoscută ca profund antimilitară. Acolo domnea convingerea că astronauţii sunt recrutaţi din rândurile armatei, ceea ce nu era întotdeauna adevărat – de pildă, în cazul meu. Dar nu-i puteam relata lui toată biografia mea. Aşa că ezitam mereu, neştiind cum să procedez ca să topesc gheaţa, şi – după cum mi-a destăinuit mai târziu – aveam o înfăţişare atât de neajutorată, încât îi aminteam de un student prost pregătit. Tocmai prin asta l-am cucerit oarecum, fiindcă supoziţia mea era corectă: pe colonelul, a cărui recomandare o căpătase Randy pentru mine, îl considera un bufon, iar relaţiile lui personale cu Sûreté nu erau nici ele dintre cele mai bune. Dar, stând aşa în bibliotecă, nu puteam şti că nesiguranţa este cea mai bună tactică.

Se declară gata să mă asculte. Cunoşteam problema aşa de bine, că puteam să-i recit fiecare fragment din memorie. Aveam cu mine şi microfilmele, cu toate materialele, pentru a ilustra prelegerea, iar Barth tocmai despachetase epidiascopul, astfel că l-am pus în funcţiune, lăsând ferestrele deschise, fără draperii, lucru care nu ne împiedica, pentru că biblioteca era învăluită de verdele intens al arborilor.

— Asta-i o şaradă, i-am spus, introducând prima rolă în aparat... o şaradă formată din bucăţele, fiecare în parte e transparentă, dar împreună alcătuiesc un întreg confuz. Până şi Interpolul a fost pus în încurcătură. Ultima oară am întreprins o acţiune de simulare, care n-a dat rezultate. O să vă povestesc

mai târziu despre ea.

Ştiam că programul său de investigaţii se găsea în faza experimentală – practic, n-a fost niciodată pus în funcţiune – şi se vorbea despre el în fel şi chip, dar ţineam mult să-l intrig, aşa că am hotărât să-i aplic varianta lapidară a chestiunii.

Acum doi ani, în ziua de 27 iunie, direcţia hotelului napolitan “Savoy” a anunţat poliţia că Roger T. Coburn, un american de vreo cincizeci de ani, ducându-se cu o zi înainte la plajă, dis-de-dimineaţă, nu s-a mai întors. Faptul a dat de bănuit, întrucât Coburn, care locuia la “Savoy” de douăzeci de zile, se ducea la plajă zilnic, dimineaţa şi, cum de la hotel până la mare erau numai vreo trei sute de paşi, umbla în halat de baie. Paznicul plajei a găsit seara halatul în cabina lui.

Coburn era cunoscut ca un excelent înotător. Cu douăzeci de ani în urmă se număra printre cei mai buni înotători americani de craul, dar şi acum, la o vârstă mijlocie, îşi păstrase o bună formă, deşi avea tendinţe de îngrăşare. Nimeni n-a observat dispariţia lui pe plaja aglomerată. După vreo cinci zile însă s-a produs o mică furtună şi valurile i-au aruncat trupul pe ţărm. Moartea acestuia ar fi fost considerată ca un accident nefericit – cum se întâmplă de cel puţin câteva ori pe orice plajă mai mare – de n-ar fi existat câteva amănunte care au provocat ancheta. Răposatul, un agent de schimb din Illinois, era un singuratic, dar cum decesul a fost neaşteptat, s-a făcut autopsia, care a dovedit că se înecase pe nemâncate. În schimb, conducerea hotelului afirma că el plecase la plajă după micul dejun. O contradicţie mai degrabă minoră, dar prefectul poliţiei nu se avea bine cu grupul de consilieri ai primăriei, care investiseră un capital în construcţia de hoteluri, printre care hotelul “Savoy”, iar cu puţin timp mai înainte, în acelaşi “Savoy”, a avut loc un accident despre care o să fie vorba separat.

Prefectura a început să se intereseze de acest hotel, în care oaspeţii aveau parte numai de nenorociri. Cercetările efectuate în secret au fost încredinţate unui tânăr aspirant. Acesta luă în primire întreg hotelul şi pe locatarii lui. Ca proaspăt detectiv, dorea să se afirme de la bun început în faţa şefului său. Datorită acestui zel deosebit au ieşit la iveală lucruri destul de ciudate. Dimineaţa, Coburn mergea la plajă, după-amiaza se odihnea în cameră, iar spre seară se ducea la centrul balneologie al fraţilor Vittorini pentru băile de sulf pe care i le-a prescris un medic

local – doctorul Giono – pentru că începuse să simtă dureri reumatice. S-a dovedit că, întorcându-se de la centrul Vittorini, Coburn a avut în ultima săptămână, înainte de moarte, trei accidente de maşină, toate în împrejurări asemănătoare: încercase să treacă pe culoarea roşie a semaforului. Accidentele n-au fost grave, numai tabla şi-o turtise pe alocuri, şi s-au încheiat doar cu amenzi şi avertismente. În afară de asta, începuse cam tot în ultima vreme să ia masa de seară în cameră, şi nu ca până atunci, în sufrageria comună. Pe chelner îl lăsa să intre numai după ce se asigura, prin uşa închisă, că este un lucrător al hotelului. De asemenea, încetase să mai iasă la plimbare după apusul soarelui, în jurul golfului, lucru care în primele zile fusese pentru el o obişnuinţă. Totul ducea la concluzia că era vorba de un sentiment de persecuţie sau de ameninţare, pentru că fuga în momentul schimbării culorilor de la verde la roşu este un procedeu cunoscut de a scăpa de un urmăritor. În această lumină, deveneau de înţeles şi mijloacele de apărare luate de răposat în timpul în care locuise la hotel. Ancheta n-a reuşit să stabilească însă nimic în plus. Coburn, divorţat cu paisprezece ani în urmă, fără copii, nu se apropiase de nimeni în hotelul “Savoy” şi, aşa cum se afirma, nu avusese nici o cunoştinţă în oraş. S-a descoperit numai că, în ajunul morţii, el încercase să cumpere un pistol de la un armurier, neştiind că în Italia era nevoie de un permis pentru aşa ceva. Neavând permis, a cumpărat o imitaţie de toc-rezervor, cu care putea să-l stropească pe atacator cu un amestec de gaze lacrimogene şi coloranţi greu de îndepărtat. Stiloul acesta, nedespachetat, fusese găsit printre lucrurile lui şi, astfel, s-a ajuns la firma care-l vânduse. Coburn nu ştia italiana, iar armurierul vorbea foarte slab engleza. S-a aflat doar că americanul dorea o armă care să anihileze un inamic periculos, şi nu un borfaş oarecare. Pentru că accidentele i se întâmplaseră lui Coburn întotdeauna pe drumul de întoarcere de la centrul de balneologie, aspirantul şi-a îndreptat paşii spre Vittorini. Acolo îl cunoşteau cu toţii pe american, pentru că fusese foarte generos cu lucrătorii. În comportarea lui nu se observase totuşi nimic deosebit, în afara faptului că, în ultimele zile, se grăbea din cale afară şi ieşea aproape ud, ignorând avertismentele băiaşului, care-l îndemna să mai aştepte, ca de obicei, vreo zece minute. Aceste firave rezultate ale anchetei nu l-au satisfăcut pe aspirant, care, în

zelul lui crescând şi nu lipsit de inspiraţie, a început să răsfoiască registrele centrului. În ele erau trecute sumele plătite de cei care beneficiau de tratamentele balneologice.

De pe la jumătatea lunii mai au trecut pe la Vittorini zece cetăţeni americani, dintre care patru plătiseră, ca şi Coburn, un abonament pentru o serie întreagă de băi (erau abonamente valabile pentru o săptămână, două, trei sau patru). Aceştia patru încetaseră să-şi mai facă apariţia la băi după opt sau nouă zilei Asta nu era ceva extraordinar, pentru că fiecare dintre ei putea pleca pe neaşteptate, renunţând la returnarea cotei din abonament nefolosite, dar aspirantul, ştiindu-le numele din registrul de înscrieri, hotărâse să verifice tot ce s-a întâmplat cu ei. Întrebat mai târziu de ce, la drept vorbind, s-a limitat în cercetările sale la cetăţenii Statelor Unite, n-a ştiut să dea un răspuns precis. O dată spuse că i-a venit în cap scandalul acela cu legături în America, când poliţia a distrus nu de mult o bandă de contrabandişti de heroină transportată pe ascuns din Napoli în Statele Unite, iar a doua oară că s-a limitat la americani, deoarece Coburn era american.

În privinţa celor patru bărbaţi care au plătit băile şi au în-cetat să le mai facă, primul, Arthur J. Holler, un jurist din New York, plecase brusc, după ce primise vestea morţii fratelui său. Acum se găsea în oraşul natal. Căsătorit, în vârstă de treizeci şi şase de ani, era consilier juridic la o mare agenţie de reclame. Ceilalţi trei aveau şi ei multe elemente asemănătoare cu Coburn.

În fiecare caz era vorba de un bărbat între patruzeci şi cincizeci de ani, destul de înstărit, singur, întotdeauna pacient al doctorului Giono; dintre aceştia, unul, Ross Brunner jr., locuise, ca şi Coburn, la hotelul “Savoy”, iar ceilalţi doi, Nelson C. Emmings şi Adam Osborn, în pensiuni mai mici, dar tot pe malul golfului. Fotografiile aduse din Statele Unite indicau asemănarea fizică a celor dispăruţi. Statura, mai degrabă atletică, se distingea printr-o oarecare obezitate, un început de chelie şi străduinţa evidentă de a şi-o ascunde. Aşa Că, deşi cadavrul lui Coburn, cercetat cu atenţie la centrul de medicină legală, nu prezenta nici o urmă de violenţă, iar drept cauză A morţii s-a trecut înecarea provocată de un cârcel sau de epuizarea fizică, prefectura a recomandat continuarea anchetei. S-a trecut atunci la celelalte trei cazuri. S-a constatat că Osborn a plecat pe

neaşteptate la Roma, Emmings a plecat cu avionul de Napoli la Paris, iar Brunner înnebunise. Cazul lui Brunner era, de fapt, bine cunoscut poliţiei, şi asta de multă vreme. Acest client al “Savoy”-ului se afla în spital încă din prima jumătate a lunii mai. Era un proiectant de autoturisme, cu serviciul în Detroit. În prima săptămână avusese cea mai exemplară comportare din lume: dimineaţa făcea nudism, iar seara era la sanatoriul fraţilor Vittorini, cu excepţia duminicilor, pe care le consacrase excursiilor mai lungi. Traseele acestor excursii au putut fi stabilite, pentru că toate i le organizase filiala de la hotelul “Savoy” a agenţiei de voiaj. Fusese la Pompei, la Herculanum, nu făcuse baie în mare, pentru că medicul îi interzisese din cauza pietrelor la rinichi. Excursia deja plătită spre Anzio o anulase în sâmbăta dinaintea datei stabilite, iar cu două zile înaintea aceleiaşi date începuse să se comporte cam ciudat. Nu se mai plimba pe jos şi chiar atunci când trebuia să meargă trei străzi mai departe, cerea să i se aducă maşina, lucru destul de complicat, pentru că noua parcare a hotelului era în construcţie, iar maşinile clienţilor erau îngrămădite în curtea unei proprietăţi vecine.

Brunner nu voia să-şi scoată singur maşina de-acolo; cerea ca din serviciul hotelului cineva să facă asta pentru el şi de aici s-au iscat câteva discuţii. Duminică, nu numai că n-a plecat în excursie, dar n-a coborât nici la masă. A comandat ceva în cameră şi îndată ce a intrat chelnerul, s-a aruncat asupra lui, încercând să-l sugrume. Luptându-se cu chelnerul, i-a rupt acestuia un deget şi apoi s-a aruncat pe fereastră. Căzând de la etajul al doilea, şi-a rupt piciorul şi articulaţia şoldului. În spital, în afară de accidentări, s-au constatat şi tulburări pe fond schizofrenic. Direcţia hotelului s-a străduit să camufleze cazul din motive lesne de înţeles. Tocmai asta a făcut ca, după moartea lui Coburn, prefectura să hotărască lărgirea cercetărilor. Chestiunea a fost reluată de la capăt. S-au formulat îndoieli, dacă Brunner a sărit cu adevărat pe fereastră, sau a fost împins. Nu s-a descoperit însă nimic care să pună sub semnul întrebării sinceritatea chelnerului, om în vârstă, fără antecedente penale.

Brunner a rămas mai departe în spital, pentru că, deşi starea lui psihică se mai îmbunătăţise, au apărut complicaţii cu şoldul, iar o rudă a sa, care urma să vină din America, îşi amâna mereu sosirea. Până la urmă, un renumit specialist i-a confirmat

diagnosticul: iresponsabilitate provocată de un atac acut de psihoză, cu o etiologie nelămurită, aşa că ancheta s-a oprit aici, fără rezultate precise.

Al doilea american, Adam Osborn, cavaler tomnatic, de formaţie economist, a plecat la 5 iunie din Napoli spre Roma cu o maşină închiriată de la firma Avis, părăsind hotelul atât de grăbit, încât îşi uitase nişte mărunţişuri personale: maşina de bărbierit, periuţe, coarde de gimnastică, o pereche de pantofi; pentru a-i trimite aceste lucruri, s-a telefonat de la “Savoy” la hotelul din Roma în care-şi rezervase o cameră, dar n-a fost .găsit. Hotelul nu s-a mai îngrijit să-l caute pe acest oaspete capricios şi abia ancheta, desfăşurată pe un front mai larg, a stabilit că Osborn nu ajunsese la Roma. La biroul agenţiei Avis, un detectiv a aflat că Opelul împrumutat a fost găsit lângă Zagarolo, deci nu departe de Roma, pe banda de rezervă a autostrăzii, în bună stare de funcţionare, cu toate lucrurile lui Osborn. Pentru că Opelul aparţinea secţiei din Roma a firmei şi acolo fusese înregistrat, iar la Napoli s-a găsit când a venit cu el de la Roma un turist francez oarecare, compania Avis a anunţat poliţia romană. Lucrurile lui Osborn, găsite în maşină, au fost luate de prefectura din Roma, care a pornit ancheta în această chestiune, pentru că Osborn a fost găsit mort în zorii zilei următoare. Îl călcase un automobil la ieşirea din Del Sole, pe direcţia spre Palestrina, deci la aproape nouă kilometri de locul în care lăsase maşina închiriată.

Din toate astea reieşea că Osborn coborâse fără vreun motiv anume şi o pornise pe marginea autostrăzii până ce a ajuns la primul drum lateral, şi tocmai în acel punct cineva l-a călcat şi apoi a fugit. S-a reuşit să se reconstituie exact cursul întâmplărilor, pentru că Osborn turnase în maşină puţină apă de colonie pe covoraşul de plastic. În ciuda ploii care căzuse în timpul nopţii, câinele poliţiei a nimerit repede, luându-se după aceste urme. Osborn a mers pe jos până la răscruce, ţinându-se de partea exterioară a versantului, dar acolo unde autostrada se îngusta printr-un şanţ, pe înălţimi, a părăsit de câteva ori betonul, ca să se caţere pe vârful celei mai apropiate ridicături de teren. Apoi s-a întors pe şosea şi a mers mai departe. Ajuns pe autostradă, a început să meargă într-un zigzag larg, de parcă ar fi fost beat, şi a murit pe loc, cu ţeasta făcută ţăndări. Pe autostradă au rămas urme de sânge şi bucăţi de sticlă

reflectoare. Poliţia din Roma n-a reuşit până acum să-l descopere pe autorul accidentului. Dădea de gândit faptul că Osborn a parcurs nouă kilometri pe jos pe autostradă şi nimeni nu l-a băgat în seamă, deşi era după-amiază şi traficul era intens. Măcar vreo patrulă rutieră trebuia să se intereseze de el, deoarece nu e voie să umbli pe jos, pe o autostradă. Lucrurile s-au lămurit după alte câteva zile, când în faţa secţiei de poliţie a fost descoperit sacul cu bastoane de golf al lui Osborn, aruncat de cineva acolo în timpul nopţii. Pe mânere era gravat numele lui şi s-a ajuns la ideea că Osborn a umblat cu bastoanele de golf pe după umăr, iar pentru că acestea se găseau în sacul lor lung, iar el era îmbrăcat numai în jeanşi şi cămaşă cu mânecă scurtă, şoferii l-au luat, fără îndoială, drept un lucrător al şoselei. Bastoanele au rămas la locul accidentului şi cineva le-a luat de-acolo, dar, citind în gazete despre ancheta în curs, s-a temut să nu fie amestecat în afacerea asta necurată şi a scăpat de ele, aruncându-le în faţa sediului poliţiei.

Cauza pentru care Osborn şi-a lăsat maşina şi a pornit-o pe jos cu bastoanele de golf a rămas nelămurită. Sticluţa goală şi urmele de apă de colonie din maşină sugerau că s-o fi simţit rău la un moment dat sau poate îl încercase un leşin şi s-a frecat pe la tâmple. Autopsia n-a dovedit prezenţa alcoolului sau a vreunei otrăvi în sânge. Cu puţin înainte de a părăsi hotelul, Osborn a ars la coşul de gunoi câteva coli de hârtie scrise. N-a mai rămas din ele nici o urmă lizibilă, dar printre lucrurile lui Osborn, rămase la hotel, s-a găsit un plic gol, adresat prefectului, de parcă acesta ar fi intenţionat să se adreseze poliţiei, dar apoi a renunţat.

Al treilea american, Emmings, era corespondent de presă la United Press International. Întors din Orientul Apropiat, de unde trimisese reportaje în Statele Unite, s-a oprit la Napoli. La hotel a spus că va rămâne cel puţin două săptămâni, dar în a zecea zi a plecat pe neaşteptate. Şi-a cumpărat la agenţia British European Airways bilet pe ruta Napoli-Londra şi n-a fost nevoie decât de un simplu telefon ca să se afle că, după sosirea la Londra, s-a sinucis în toaleta aeroportului. Şi-a tras un glonţ în gură şi, fără să-şi mai revină, a murit după trei zile, la spital.

Cauza plecării lui era cât se poate de clară – din însărcinarea agenţiei United Press, primind o telegramă, a început să facă la Londra cercetări în legătură cu zvonurile despre un nou scandal

în Parlament. Emmings era cunoscut prin curajul şi echilibrul său. Ca ziarist, apăruse în mai multe locuri cu conflicte militare – în Vietnam, iar mai înainte, ca reporter-debutant, după capitularea Japoniei, la Nagasaki, de unde trimisese un reportaj care l-a făcut faimos.

În faţa unor asemenea fapte, aspirantul, care îşi continua ancheta, a vrut să zboare la Londra, în Orientul Apropiat, chiar în Japonia, dar superiorul lui i-a cerut să interogheze persoanele care se întâlniseră cu Emmings în timpul şederii acestuia la Napoli. Iar intra în joc personalul hotelului, pentru că Emmings călătorea singur. Nu s-a constatat nimic deosebit în comportarea sa. Numai femeia de serviciu, care a aranjat camera după plecarea lui, şi-a amintit că în baie şi în chiuvetă erau urme de sânge, iar pe jos a găsit un bandaj însângerat. La autopsia efectuată la Londra s-a constatat că Emmings avea o tăietură pe partea stângă a gâtului. Rana închegată era acoperită cu un plasture. S-a ajuns la concluzia că Emmings încercase încă de la hotel să se sinucidă, tăindu-şi venele la gât, dar apoi s-a bandajat singur şi a plecat la aeroport. Şi el făcea băi de sulf, se ducea mereu la plajă, se plimba prin golf cu o barcă cu motor închiriată, adică avea o comportare cât se poate de normală.

Cu trei zile înainte de data la care se întâmplase nenorocirea, s-a dus la Roma să se întâlnească cu ataşatul de presă al ambasadei americane, un vechi cunoscut al lui. Ataşatul declară că Emmings era foarte bine dispus, dar, conducându-l cu maşina la aeroport, a observat că se uita stăruitor pe geamul din spate. Mai în glumă, mai în serios, l-a întrebat pe Emmings dacă nu şi-a făcut niscaiva duşmani în organizaţia El Fatah. Emmings a zâmbit numai, răspunzând că asta era cu totul altă chestiune, despre care nu-i putea spune nimic, dar nu era mare pagubă, pentru că şi aşa, în scurt timp, urma să apară pe primele pagini ale ziarelor. Patru zile mai târziu nu mai trăia.

Luându-şi câţiva agenţi ca ajutoare, aspirantul s-a dus iarăşi la centrul balnear ca să parcurgă registrele ultimilor ani. La Vittorini era primit din ce în ce mai duşmănos, pentru că aceste intervenţii continue ale poliţiei puneau într-o lumină proastă bunul renume al întreprinderii. Totuşi i s-au adus registrele şi în ele s-au găsit alte opt urme.

Cum mecanismul evenimentelor rămăsese confuz, aspirantul se ocupă, în primul rând, de bărbaţii de vârstă mijlocie, străini,

cu un mod de viaţă regulat, ale căror urme însă se opreau brusc între prima şi cea de-a doua săptămână ale şederii în centrul lui Vittorini.

Două urme s-au dovedit a fi inocente. Era vorba de cetăţeni americani care, fără voia lor, au trebuit să părăsească centrul pe neaşteptate, primul, pentru că la firma lui izbucnise o grevă, celălalt, pentru că fusese citat la tribunal ca reclamant împotriva unei firme de construcţii pentru executarea defectuoasă a gurilor de apă de pe proprietatea sa. Judecarea procesului fusese devansată din cauze fără importanţă.

Ancheta în problema patronului firmei în care se ajunsese la grevă a fost anulată mult mai târziu, când omul acela era mort, iar fiecare caz de deces era cercetat cu atenţie. În ultimă instanţă s-a aflat de la poliţia americană că murise de apoplexie, la două săptămâni după întoarcerea în Statele Unite. Răposatul suferea de mulţi ani de scleroză a creierului. Următoarea pistă – cea de-a treia – avea, ce-i drept, o bază penală, dar n-a fost inclusă în dosar, deoarece motivul bruştei “dispariţii” a acelui american fusese arestarea lui de către poliţia locală. Aceasta acţionase la recomandarea Interpolului şi descoperise asupra lui o mare cantitate de heroină. Aştepta ziua judecăţii într-o închisoare napolitană.

Aşa au fost eliminate trei urme din opt. Alte două erau îndoielnice. Într-un caz era vorba de un american de vreo patru-zeci de ani care mergea la Vittorini pentru tratament balnear, dar nu la băi de sulf, şi a încetat să se mai ducă acolo pentru că-şi rănise şira spinării în timp ce făcea schi nautic. Era în urma bărcii, cu zmeul prins de umeri, ceea ce îi dădea posibilitatea să se ridice deasupra apei şi să plutească în aer. Barca a făcut o întoarcere prea bruscă, din care cauză el a căzut de la o înălţime de peste zece metri. A stat multă vreme imobilizat în ghips. Şoferul bărcii era şi el american, un bun cunoscut al rănitului; totuşi, accidentul n-a fost complet scos din cauză, din cauza faptului că omul acesta, în spital fiind, avea temperatură mare şi începuse să aiureze. Diagnosticul oscila între un soi de boală exotică, luată de undeva, şi o intoxicaţie alimentară prelungită.

Următorul accident îndoielnic era în legătură cu un pensionar de aproape şaizeci de ani, italian naturalizat în America, care, având o rentă în dolari, s-a întors la Napoli, oraşul lui natal. Ca

reumatic, făcea băi de sulf, dar le-a întrerupt, socotind că-i fac rău la inimă. S-a înecat în baie, în propria-i locuinţă, şapte zile după ultima şedinţă în centrul balneologie. Autopsia a dezvăluit umplerea plămânilor cu apă şi încetarea bruscă a inimii. Medicul legist n-a văzut în asta nimic suspect; ancheta efectuată la cererea celor doi Vittorini, lovindu-se de această chestiune, a scos-o, totuşi, din nou la suprafaţă. S-a iscat bănuiala că pensionarul nu s-a înecat din cauza unei căderi bruşte, ci că cineva l-ar fi împins în apă: uşa de la baie nu era închisă pe dinăuntru. Interogarea rudelor nu a oferit bazele confirmării acestor bănuieli, mai ales că lipsea şi motivul material, renta fiind viageră.

Ultimele trei din cele opt urme stabilite s-au dovedit a fi fierbinţi, pentru că duceau spre noi victime, cu o soartă caracteristică pentru seria în creştere. Iar era vorba de bărbaţi singuri, în pragul andropauzei, dar nu erau numai americani. Unul dintre ei, Ivar Olaf Leyge, era inginer la Malmo. Al doilea, Karol Heinz Schimmelreiter, austriac, era originar din Graz. Al treilea era James Brigg, care se dăduse drept scriitor, dar era numai un simplu scenarist, lucrând pentru cine se nimerea. Venise din Washington prin Paris, unde stabilise contacte cu Editura Olympia Press, specializată în literatură erotică şi pornografică. La Napoli locuise într-o familie italiană, care-i închinase o cameră. Gazdele nu ştiau despre el nimic, în afară de ceea ce le declarase el însuşi când se mutase în casa lor, şi anume că vrea să studieze “viaţa celor de la marginea societăţii”. Nu ştiau nimic de faptul că Brigg frecventa centrul balneologie, în cea de-a cincea zi n-a venit noaptea acasă. A dispărut fără urmă. Înainte de a anunţa poliţia, vrând să se convingă de solvabilitatea chiriaşului, gazdele au descuiat cu altă cheie camera lui şi au văzut că, o dată cu chiriaşul, dispăruseră şi lucrurile lui. Nu mai era decât o valiză goală. Atunci şi-au adus aminte că Brigg ieşea zilnic cu o servietă plină doldora şi se întorcea cu una goală. Întrucât această familie se bucura de o reputaţie ireproşabilă şi închiria camere de multă vreme, se cuvenea să le dai crezare. Brigg avea o statură atletică, un început de chelie şi o cicatrice pe buza de sus. Nu avea familie, în orice caz nu reuşiseră să dea de ea. Întrebat, editorul parizian declarase că Brigg îi făcuse propunerea scrierii unei cărţi despre culisele concursurilor de frumuseţe din America. El respinsese

oferta ca fiind neatrăgătoare. Toate aceste informaţii puteau fi cât se poate de adevărate. N-au putut fi nici confirmate, nici respinse. Brigg dispăruse aşa de bine, că nu a fost găsit nimeni care să-l fi văzut după ce părăsise camera închiriată. Cercetările la nimereală în mediul prostituatelor, proxeneţilor, narcomanilor n-au dat nici un rezultat. Şi aşa, cazul lui Brigg a fost trecut în rândul celor îndoielnice, dar, oricât de ciudat ar suna aceasta, rămânea la dosar, pentru că Brigg suferea de boala fânului.

Soarta suedezului, ca şi cea a austriacului, n-a stârnit suspiciuni asemănătoare. Primul, Leyge, vechi membru al clubului himalaienilor, cuceritor al unor înălţimi de peste şapte mii de metri din Nepal, venise la Napoli după ce divorţase de soţia sa. Locuise la "Hotelul Roman", deci în centru, nu făcea băi de mare, nu mergea la plajă, doar se bronza în solarul nudiştilor, vizita muzeele şi făcea băi de sulf. La 19 mai, seara târziu, a plecat la Roma, deşi iniţial spusese că avea de gând să petreacă toată vara la Napoli. La Roma şi-a lăsat bagajul în maşină şi a pornit-o spre Colosseum; aici s-a căţărat pe partea cea mai înaltă a zidurilor, de unde s-a aruncat în gol spre exterior. A murit pe loc. Concluzia legiştilor a fost: "sinucidere sau accident nefericit, provocat de o bruscă pierdere a facultăţilor mintale". Suedezul, un blond bine făcut, părea mai tânăr. Se îngrijea cu pedanterie de aspectul şi forma sa fizică. În fiecare zi, la şase dimineaţa, juca tenis, nu bea, nu fuma, într-un cuvânt, se îngrijea ca ochii din cap. Divorţul s-a pronunţat în urma acordului comun al soţilor, iar drept motiv s-a trecut nepotrivirea de caracter. Informaţiile au fost obţinute de la poliţia suedeză, în felul acesta putându-se exclude – ca motiv al sinuciderii – depresiunea bruscă, provocată de destrămarea îndelungatei căsnicii. S-a constatat totuşi că, în fapt, cei doi soţi trăiau de multă vreme separat şi au pornit procesul pentru a da putere legală acestei stări de lucruri. .

Povestea austriacului, Schimmelreiter, era şi mai complicată. Venise la Napoli pe la jumătatea iernii, iar băi de sulf începuse să facă de prin aprilie. Până la sfârşitul acestei luni şi-a dat seama că-i priesc foarte mult şi de aceea şi-a prelungit abonamentul pe luna mai. După o săptămână a început să aibă insomnii, a devenit susceptibil şi grosolan, susţinea că cineva îi tot umblă prin valize, că i-au dispărut ochelarii de rezervă, cu ramă de aur, iar când aceştia au fost găsiţi în spatele canapelei,

a răspuns că hoţul i-a aruncat acolo. Despre modul lui de viaţă se putea afla totul foarte uşor, pentru că el locuia într-o mică pensiune şi, înainte de a se produce schimbări în comportarea sa, se împrietenise cu gazda, o italiancă. Pe ziua de 10 mai, Schimmelreiter s-a împiedicat pe scări şi două zile a zăcut în pat cu genunchiul julit. Apoi s-a mai îmbunat, relaţiile cu gazda au redevenit excelente, dar, cum şi după trecerea rănii de la genunchi, resimţea dureri reumatice, a început din nou să viziteze centrul balneologie. După câteva zile, a sculat, în plină noapte, toată pensiunea în picioare, strigând după ajutor. A spart o oglindă, fiindcă i se părea că cineva s-a ascuns în spatele ei, şi a fugit apoi pe fereastră. Cum însă oglinda era fixată în perete, faptul era absolut imposibil. Neputând să-l potolească în nici un fel, căci Schimmelreiter era neobişnuit de agitat, femeia a chemat un medic cunoscut, care a constatat un periculos atac de cord. O asemenea stare poate provoca uneori dezechilibre psihice. Aşa susţinea cel puţin doctorul. Gazda a insistat ca austriacul să fie dus la spital, şi aşa s-a şi întâmplat, înainte de a părăsi pensiunea, a mai reuşit să spargă alte două oglinzi, una în baie şi alta lângă scări, dar până la urmă i-au smuls bastonul din mâini, căci altă soluţie nu exista. La spital era mereu neliniştit, plângea, căuta să se ascundă sub pat; totodată avea leşinuri, provocate de desele accese de sufocare, căci era astmatic. Studentului în medicină, care făcea practică la spital şi se îngrijea de el, i-a spus în secret că fusese otrăvit de două ori la băile lui Vittorini; i s-a turnat otravă în apa de baie, şi treaba asta a făcut-o băiaşul, care era, în mod sigur, agent al spionajului israelian. Studentul nu era convins dacă o asemenea declaraţie trebuie inclusă în istoria bolii pacientului. Medicul şef de secţie a considerat-o ca un simptom al maniei persecuţiei, pe fond de demenţă senilă. Pe la sfârşitul lunii mai, Schimmelreiter a murit din cauza unei tumori avansate la plămâni. Nu avea familie; a fost îngropat la Napoli pe cheltuiala primăriei, pentru că internarea i-a secat şi aşa modestele lui venituri. În seria de evenimente, acesta aparţinea celor excepţionale, pentru că, în comparaţie cu toate celelalte victime, era vorba de un străin fără mijloace materiale. Ancheta pornită mai târziu a stabilit că Schimmelreiter fusese, în timpul războiului, secretar în lagărul de concentrare de la Mauthausen, iar după înfrângerea Germaniei a fost pus sub acuzare; n-a fost totuşi condamnat,

întrucât majoritatea martorilor, foşti internaţi ai lagărului, au făcut declaraţii în favoarea lui. Au existat, ce-i drept, şi unii care au susţinut că-i bătea pe deţinuţi, dar era vorba de declaraţii ale unor terţe persoane şi nu a fost găsit vinovat. În ciuda faptului că părea să existe o relaţie cauzală între dubla înrăutăţire a stării sănătăţii sale şi băile la centrul Vittorini, convingerile decedatului erau cu atât mai lipsite de temei, cu cât nu se cunosc otrăvuri care să acţioneze asupra creierului când sunt dizolvate în apă de baie.

Băiaşul pe care austriacul îl bănuise de otrăvire nu era evreu, ci sicilian, şi nu avea nimic comun cu spionajul israelian. Şi în felul acesta s-a renunţat la considerarea cazului ca fiind de natură penală.

Dosarul cuprindea deja (excluzându-l pe dispărutul Brigg) şase persoane care muriseră brusc din diferite cauze. Firele duceau întotdeauna la un centru balneologie, şi cum din astea erau mai multe la Napoli, s-a trecut la cercetarea registrelor lor. Ancheta se îngroşa ca o lavină; trebuia să fie cercetate douăzeci şi şase de cazuri, deoarece renunţarea la băile plătite fără pretenţie de returnare a banilor era un fapt relativ curent, mai ales dacă era vorba de sume mici. Totuşi, pentru fiecare caz, se cuvenea să se meargă până la capăt, aşa că investigaţiile înaintau cu greu. Se opreau abia atunci când cel căutat era găsit în stare de sănătate deplină.

Pe la jumătatea lunii mai a sosit la Napoli Herbet Heyne, german de origine, dar naturalizat american, în vârstă de patruzeci şi nouă de ani, proprietar al unui şir de drugstore din Baltimore. Suferea de astm, se trata de mulţi ani prin sanatorii şi un specialist în boli de plămâni i-a recomandat, având în vedere şi complicaţiile reumatice, să recurgă la băile de sulf. Le făcea într-un mic stabiliment, nu departe de hotelul din Piazza Municipale; servea masa numai în restaurantul hotelului, dar, după nouă zile, a făcut scandal, plângându-se, chipurile, de gustul îngrozitor de amar al mâncărurilor. După această scenă din restaurant, a părăsit hotelul, plecând la Salerno; aici a tras la o pensiune de pe malul mării şi, seara târziu, s-a dus să facă o baie. Portarului, care voia să-i schimbe hotărârea, ţinând seama de valurile mari şi de amurgul zilei, i-a spus că nu se poate îneca, pentru că o să moară sărutat de un vampir, dar nu aşa curând. I-a arătat chiar şi locul destinat acestui sărut al morţii:

încheietura mâinii. Portarul era din Tirol şi şi-a dat seama că are de-a face cu un compatriot, pentru că vorbise cu el nemţeşte. Aşa că, după o clipă, se îndreptă spre ţărm şi auzi ţipătul lui Heyne. Dădu fuga după un salvamar, care îl scoase din apă, dar pentru că se purta neraţional – îl muşcase pe bietul băiat – l-au dus cu ambulanţa la spital; în timpul nopţii, s-a ridicat din pat, a spart geamul de la fereastră şi, cu un ciob, şi-a tăiat venele de la mâini. Sora de serviciu a dat alarma la timp, i-au oprit sângerarea, dar l-a apucat o tuse puternică pe fond de pneumonie, ca la astmatici, şi nu şi-a mai revenit, murind după trei zile. La anchetă, încercarea de sinucidere a fost atribuită şocului provocat de înecarea în mare, ea însăşi cauză a pneumoniei. După vreo două luni, a intervenit în investigaţie Interpolul, deoarece consilierul juridic al lui Heyne din Baltimore primise o scrisoare, trimisă de acesta la plecarea din Napoli, în care Heyne cerea ca, în cazul morţii sale neaşteptate, să fie anunţată neîntârziat poliţia, pentru că cineva îl ameninţa cu moartea. În afară de amănuntul că acel cineva locuia în acelaşi hotel, scrisoarea nu mai conţinea vreun alt fapt concret. În schimb, se puteau distinge izbitoare germanisme, deşi Heyne, care se stabilise în Statele Unite de douăzeci de ani, stăpânea ireproşabil limba engleză. Această împrejurare, ca şi caracterul schimbat al scrisului, îl făcu pe avocat să pună la îndoială autenticitatea scrisorii (redactată pe hârtia hotelului), dar, aflând cum a murit clientul său, a anunţat autorităţile. Expertiza grafologică a dovedit că Heyne a scris scrisoarea cu mâna lui, dar în mare grabă şi enervare. Şi aici s-a încheiat ancheta.

Următorul individ, a cărui istorie a fost reconstituită, se numea Ian E. Swift, tot cetăţean al Statelor Unite, englez de origine, în vârstă de cincizeci şi doi de ani, director al unei mari firme de mobilă din Boston; acesta a sosit la Napoli cu vaporul în primele zile ale lunii mai, a plătit băile la centrul Adriatica, dar după o săptămână a renunţat. La început a locuit lângă Livorno, într-un hotel ieftin, de unde s-a mutat la luxosul “Excelsior” în aceeaşi zi în care a încetat să mai meargă la băi. Investigaţiile efectuate pe rând în ambele hoteluri păreau a fi în legătură cu doi oameni diferiţi. Swift, pe care şi-l aminteau cei din Livorno, zăbovea multă vreme în cameră, ocupat cu corespondenţa sa comercială, plătise un fel de pensiune, adică întreţinerea pe o zi întreagă, pentru că revenea mai ieftin, iar seara mergea la

cinema.

Swift de la “Excelsior” a închiriat o maşină cu şofer, şi-a angajat un detectiv particular, cu care umbla prin localurile de noapte, pretindea să i se schimbe zilnic aşternutul, îşi trimitea singur fiori la hotel, agăţa pe stradă fetele, invitându-le la plimbare şi la cină, şi, în sfârşit, cumpăra de prin magazine tot ce se nimerea. Viaţa asta dezordonată a durat cu totul patru. zile. În cea de-a cincea zi, a lăsat la recepţie o scrisoare către detectiv; acesta a citit-o foarte mirat şi a încercat să-l prindă la telefon pe Swift, care însă nu i-a răspuns, deşi era în cameră. Nu şi-a părăsit camera toată ziua, n-a coborât nici la prânz, a comandat cina sus, iar când chelnerul i-a adus-o, a găsit camera goală. Swift discuta eu el stând în picioare, în spatele uşii întredeschise de la baie. La fel s-a comportat şi în ziua următoare, de parcă n-ar fi putut suporta nici măcar figura chelnerului. Ciudăţeniile astea continuau în momentul în care la “Excelsior” şi-a făcut apariţia Harold Kahn, un vechi cunoscut al lui Swift şi fost colaborator, care se întorcea în America după o şedere mai lungă în Japonia. Aflând întâmplător că Swift locuieşte în acelaşi hotel, se dusese la el şi, după patruzeci şi opt de ore, amândoi au plecat la New York cu un Supersonic Panamerican.

Cazul lui Swift a fost inclus în serie, deşi părea a fi netipic, câtă vreme nu avea un epilog tragic. Totuşi, multe lucruri arătau că Swift îi datora numai lui Kahn întoarcerea fericită acasă. Detectivul particular declară că Swift făcuse asupra lui impresia unui ins nu întru totul normal. Îi povestise despre legăturile lui cu organizaţia teroristă “Puterea Nopţii”, pe care intenţiona, chipurile, s-o finanţeze, în schimbul protecţiei oferite de aceasta în faţa ameninţării unui asasin plătit, trimis de concurenţa din Boston pe urmele lui. Detectivul avea să fie prezent la acele negocieri şi, totodată, să-l apere împotriva atentatelor. Totul suna neverosimil, şi detectivul a tras repede concluzia că acel client se află sub influenţa unui narcotic. A renunţat brusc la serviciile detectivului printr-o scrisoare laconică, la care--a adăugat o bancnotă de o sută de dolari. Despre cei care-l ameninţau n-a spus nimic, în afară de faptul că-l asaltau la hotelul din Livorno, ceea ce nu corespundea adevărului: nu primise acolo nici o vizită.

N-a fost uşor să se obţină de la Kahn amănunte despre ceea ce s-a întâmplat între el şi Swift la Napoli, deoarece nu exista

nici o bază pentru pornirea cercetărilor de către poliţia americană. Nici Swift, nici Kahn nu încălcaseră cu nimic legea, amândoi se întorseseră în America fără peripeţii, Swift îşi conducea mai departe firma, dar partea italiană insista, în speranţa că Harold Kahn cunoştea anumite lucruri care puteau arunca lumină asupra întâmplărilor de până atunci. La început, Kahn n-a vrut să spună nimic şi abia după ce a fost iniţiat parţial în fondul mai larg al chestiunii, obţinând asigurarea unei discreţii absolute, s-a învoit să facă declaraţii în scris. Procesul-verbal al acestor declaraţii a dezamăgit profund partea italiană. Swift l-a primit pe Kahn cât se poate de bine, ce-i drept, după ce s-a convins, din spatele uşii, că are de-a face într-adevăr cu el. Cu oarecare jenă, şi-a recunoscut “prostiile” pe care le făcuse în ultima vreme, asta din cauză că fusese otrăvit. Se purta absolut normal, dar nu părăsea camera, pentru că-şi pierduse încrederea în detectivul pe care-l angajase. Considera că detectivul trecuse “de partea cealaltă”. I-a arătat lui Kahn o pagină de scrisoare în care cineva îi cerea douăzeci de mii de dolari, ameninţându-l cu otrăvirea. Scrisoarea aceea o primise încă la Livomo şi a ignorat-o, dar rău a făcut, pentru că a doua zi după termenul în care trebuia să depună banii ceruţi, a simţit aşa o slăbiciune, că de-abia s-a putut scula din pat. O jumătate de zi l-au chinuit halucinaţiile şi ameţelile, aşa că şi-a făcut în grabă bagajele şi s-a mutat la “Excelsior”. Nu conta însă pe faptul că ar fi putut scăpa aşa de simplu din chingile şantajului şi atunci a angajat un detectiv, fără să-i spună însă de la bun început de ce are nevoie de el. Dorea ca mai întâi să-l supravegheze el însuşi pe omul acesta, în fond, un străin, şi l-a pus “la încercare”, ducând acel mod de viaţă amintit. Toate acestea erau oarecum o parte dintr-un întreg raţional, şi un singur lucru nu era clar: de ce Swift a rămas la Napoli câtă vreme n-avea nici un rost să stea acolo. Afirma că băile de sulf i-au uşurat suferinţele reumatice şi voia să le ducă până la capăt ca să-şi facă efectul. Argumentul acesta l-a convins la început pe Kahn, dar, chibzuind mai pe îndelete asupra a ceea ce îi povestise Swift, acesta socoti istoria respectivă ca puţin vrednică de crezare. Îndoielile i-au fost întărite de cele auzite despre isprăvile lui Swift de la serviciul hotelului. Acesta nu făcea altceva decât să taie frunză la câini, punând la cale orgii cu femei dubioase, numai aşa, ca să-l încerce pe detectivul pe care-l angajase. I-a spus-o în faţă lui

Swift. Acesta a răspuns că Kahn are dreptate, recunoscuse doar că acţionase în stare de tulburare, fiindcă fusese otrăvit. Acum, Kahn, aproape sigur că prietenul său îşi cam pierduse minţile, hotărî să-l ia cât mai repede în Statele Unite şi făcu aceasta prin tactica faptului împlinit. A achitat nota la hotel, a cumpărat bilete de avion şi nu l-a scăpat din ochi pe Swift până ce nu şi-au împachetat totul împreună, ca apoi să plece la aeroport. Din unele neconcordanţe aflate în procesul-verbal se putea trage concluzia că Swift n-a acceptat acest ajutor dezinteresat al prietenului său fără oarecare împotrivire. De la serviciul hotelului s-a aflat că, înainte de plecare, cei doi americani s-au certat straşnic, şi chiar dacă în afară de cuvinte Kahn s-a folosit de argumentul forţei, era clar că nu puteau aştepta din partea lui informaţii care să stimuleze ancheta. Singura dovadă materială – scrisoarea – dispăruse; Kahn a văzut numai prima pagină şi-şi aducea aminte că era scrisă la maşină, că era una dintre cele câteva copii la indigo, de aceea literele erau neclare, că engleza lui era plină de greşeli gramaticale şi, în sfârşit, că Swift, întrebat acum în America, ce s-a întâmplat cu scrisoarea, a zâmbit şi a deschis biroul, ca s-o scoată şi să i-o dea lui Kahn, dar n-a găsit-o în sertar. Swift însuşi a refuzat categoric să răspundă la orice întrebare legată de aventurile sale napolitane. Specialiştii au sesizat în materialul obţinut o serie de fapte verosimile, dar amestecate cu altele lipsite de sens. Compunerea unor scrisori cuprinzând şantaje, pe mai multe file groase o dată, era un cunoscut procedeu de îngreunare a identificării maşinii la care a fost scris textul, pentru că în felul acesta trăsăturile individuale ale literelor erau mult voalate. De fapt, aceasta este o metodă relativ nouă, pe care profanii, în genere, n-o cunosc, ceea ce ar dovedi autenticitatea scrisorii. În schimb, comportarea lui Swift era cu totul neobişnuită. Un om supus şantajului, când ajunge să creadă că ameninţările la adresa lui încep să se împlinească, nu procedează ca el. Experţii au ajuns deci la convingerea că, în acest caz, s-au întretăiat două chestiuni deosebite: constrângerea, desigur, reală, ca încercare de obţinere a unei sume de bani, pusă la cale la Livorno de către un localnic (spre o asemenea idee conducea engleza defectuoasă a scrisorii), precum şi demenţa temporară care l-a trăsnit pe american. Chiar dacă a fost aşa, chestiunea, inclusă în ansamblul mai larg al investigaţiilor întreprinse, nu

făcea decât să le întunece, în loc să aducă lămuriri, pentru că aşa-numita nebunie a lui Swift, prin felul ei de manifestare, semăna mult cu evoluţia tipică şi a altor cazuri.

Următorul caz era al unui elveţian pe nume Franz Mittelhorn, venit la Napoli în ziua de 27 mai. Cazul acesta se deosebea de celelalte prin faptul că Mittelhorn era bine cunoscut la pensiunea în care locuise, pentru că venea acolo în fiecare an. Era proprietarul unui marc anticariat din Lausanne, bogat, cavaler tomnatic, avea multe ciudăţenii, care se treceau cu vederea, fiindcă era socotit p intre oaspeţii de preţ. Ocupa două camere, unite prin uşi de trecere – una îi servea drept cabinet.

iar a doua ca dormitor. Înaintea fiecărei mese cerceta cu lupa starea de curăţenie a farfuriilor şi a tacâmurilor şi comanda mâncăruri gătite după propriile lui reţete, întrucât suferea de alergie alimentară. Când, uneori, i se umfla faţa, aşa cum li se întâmplă celor care au edem Quincke, chema în sala de mese pe bucătar şi-l muştruluia zdravăn. Chelnerii susţineau că Mittelhorn mai gusta câte ceva, între mese, prin birturile ieftine din oraş, deoarece îi plăcea la nebunie ciorba de peşte, care îi era interzisă, aşa că nu respecta regimul, dar pe urmă provoca scandaluri în pensiune. Ultima oară îşi mai schimbase modul de viaţă, pentru că, încă din iarnă, simţise unele dureri reumatice şi medicul i-a prescris băi de nămol. Le făcea la Vittorini. Avea în Napoli frizerul lui, care venea la pensiune, iar acesta folosea instrumentele pe care şi le adusese Mittelhorn, care nu accepta să folosească briciul sau pieptenele după alt client. A turbat când a aflat, la sosire, că frizerul şi-a închis prăvălia. S-a plâns întruna, până ce, în sfârşit, şi-a găsit un altul, tot de încredere.

Pe ziua de 7 iunie a cerut să i se facă foc în cămin. Căminul era o podoabă din camera cea mare şi niciodată nu se făcuse foc în el, dar nimeni nu-l întreba de două ori pe Mittelhorn după ce i se auzeau poruncile. Deci, cu toate că erau peste douăzeci de grade în cameră şi vremea continua să fie însorită, au făcut cum li s-a cerut. Căminul a scos puţin fum, dar asta nu l-a deranjat pe Mittelhorn. S-a închis în cameră şi n-a coborât la cină. Asta era ceva nemaipomenit, pentru că el nu obişnuia să sară peste mese şi, ca să fie cât se poate de punctual, purta două ceasuri, unul la mână şi altul în buzunar. Când au văzut că nu răspunde la telefon şi nici când i se bate la uşă, au intrat cu forţa şi au găsit broasca înfundată pe dinăuntru cu o pilă de

unghii, îndoită. El era complet lipsit de cunoştinţă, iar camera plină de fum. Un flacon gol de somnifere dovedea clar că se otrăvise, aşa că l-au transportat la spital. Cum trebuia să plece spre sfârşitul lui iunie la Roma, la o licitaţie de carte veche, Mittelhorn adusese cu el o valiză plină de asemenea tipărituri. Au găsit-o goală, în schimb, căminul era plin de hârtii carbonizate. Pergamentele, care nu puteau fi arse, le tăiase cu o foarfecă de frizerie în fâşii mărunte, iar ramele xilogravurilor fuseseră rupte în bucăţi. Inventarul hotelului era neatins, cu excepţia unui şnur de draperie, înnodat, de parcă ar fi vrut să se spânzure, dar şnurul nu i-a suportat greutatea. Faptul era dovedit şi de un scăunel mutat lângă fereastră.

A dormit fără întrerupere două zile, iar când şi-a revenit, doctorul, bănuind un început de pneumonie, l-a supus unui examen. În timpul nopţii, Mittelhorn a început iar să se agite, ba aiura, ba ţipa că este nevinovat, că nu e el, ba ameninţa şi se certa cu cineva; la urmă a încercat să se scoale din pat, şi atunci infirmiera, care nu se putea lupta cu el, a alergat să-l cheme pe medic. Profitând de lipsa ei, pacientul a dat buzna în camera de serviciu de lângă rezerva lui, a spart geamul de la dulăpiorul cu medicamente şi a băut o sticluţă cu tinctură de iod. A murit a treia zi, din cauza unor grave arsuri interne.

În procesul-verbal s-a înscris: sinucidere provocată de demenţă, pe fond de depresiune psihică bruscă. Totuşi, când s-a reluat ancheta şi oamenii hotelului au fost supuşi unor interogatorii amănunţite, portarul de noapte şi-a amintit un incident ieşit din comun din seara anterioară zilei cu pricina.

Pe biroul de la recepţie se afla o cutie cu plicuri şi hârtie, la dispoziţia clienţilor şi a vizitatorilor. Imediat după cină, un curier a adus un bilet de operă, comandat de un neamţ, vecin de etaj cu Mittelhorn. Pentru că neamţul nu era acasă, portarul a vârât biletul într-un plic şi l-a pus în căsuţa cu cheia camerei. Din greşeală, plicul a nimerit în căsuţa lui Mittelhorn. Acesta, luând la întoarcere cheia o dată cu plicul, l-a desfăcut şi s-a apropiat de o lampă din hol, ca să citească scrisoarea. De parcă i s-ar fi înmuiat picioarele, a căzut într-un fotoliu, acoperindu-şi ochii cu mâna. A rămas aşa câteva clipe bune, s-a mai uitat o dată la foaia de hârtie şi apoi, în grabă, aproape în fugă, a urcat în camera lui. În acel moment, portarul şi-a amintit de curier, de bilet şi a înlemnit, pentru că el însuşi comandase telefonic

biletul; şi-a dat seama că biletul era pentru neamţ, nu pentru Mittelhorn. Văzând că în căsuţa camerei neamţului nu e nici un plic, s-a convins de greşeala făcută şi s-a hotărât să se ducă la Mittelhorn. A ciocănit la uşa lui şi, neauzind nici un răspuns, a intrat. Camera era goală. Pe masă, un plic desfăcut şi o hârtie mototolită. Portarul a cercetat plicul, descoperind biletul de operă pe care Mittelhorn desigur nici nu-l băgase în seamă. A luat biletul şi, împins de curiozitate, a netezit hârtia care-l impresionase într-atât pe elveţian. Era curată, fără un cuvânt, încremenit, portarul a ieşit din cameră fără să-i spună o vorbă elveţianului, pe care l-a întâlnit în drum, întorcându-se de la frigiderul de pe etaj, cu o sticlă de apă minerală.

Pentru că în această etapă a anchetei te agăţi chiar şi de un pai, chestia cu hârtia nescrisă a căpătat o importanţă deosebită, mai ales că, a doua zi, Mittelhorn ceruse să i se aprindă focul în cămin, unde şi-a ars preţioasele sale tipărituri – se pare că de dimineaţă până seara, deşi coborâse numai la masa de prânz. Ori hârtia nescrisă constituia pentru el o parolă sau un semn, care i-a provocat depresiunea, ori a căzut pradă unei halucinaţii în holul hotelului şi a citit pe hârtie un text inexistent. Prima posibilitate părea a fi cu totul neverosimilă, mirosea a truc ieftin dintr-un film de senzaţie şi nu se împăca deloc cu ceea ce se ştia despre Mittelhorn: un om serios şi aşezat, un specialist de prestigiu în meseria de anticar; în afacerile lui nu s-a descoperit nimic misterios sau ceva care să fie sub incidenţa codului penal. Dar, tot cercetând mai profund trecutul lui, s-a ajuns la întâmplări mai vechi, de pe vremea ultimului război mondial. Mittelhorn era atunci director al unuia dintre cele mai mari anticariate din München. Patronul era unul mai în vârstă decât el, un evreu bogat. După punerea în aplicare a deciziilor de la Nürnberg, Mittelhorn l-a înlocuit practic pe patron, care a fost trimis în lagăr, la Dachau, unde a şi murit. După război, Mittelhorn a devenit proprietarul de drept al anicariatului, justificându-se cu un document din care rezulta că fostul patron îi lăsase toată averea sa. Circulau şi vorbe cum că răposatul fusese constrâns să redacteze un astfel de act şi că Mittelhorn nu fusese străin de această afacere. Erau numai bârfe, dar Mittelhorn s-a mutat după doi ani cu firma sa în Elveţia şi s-a stabilit la Lausanne. Nu era greu de presupus că boala lui psihică nu era străină de întâmplările de acum aproape

patruzeci de ani, că, sub influenţa unei iluzii optice, luase hârtia nescrisă drept o veste în legătură cu vechile evenimente, poate în legătură cu păcatele lui şi, în tulburarea sa profundă, a hotărât să distrugă preţioasa avere, iar apoi, complet nebun, să încerce să-şi ia viaţa. Când s-a trezit la spital, mai întâi s-a căznit să se apere de reproşurile celui dispărut, care reapăruse în viziunile lui, sfârşind prin a repeta încercarea de sinucidere. Totul era foarte posibil, deşi constituia o ipoteză destul de forţată şi, înainte de ,toate, fără a lămuri câtuşi de puţin ce anume l-a putut duce pe un om atât de echilibrat spre o asemenea cădere psihică bruscă. N-a mai fost găsit decât vechiul vecin de hotel al lui Mittelhorn, care a confirmat declaraţia portarului: într-adevăr, n-a ridicat la timp biletul de operă comandat, iar când l-a primit a doua zi, era prea târziu. Şi astfel, afacerea excentricului anticar s-a oprit şi ea într-o fundătură fără ieşire.

Dosarul cuprindea deja nouă cazuri cu o evoluţie misterioasă şi cu un final de obicei tragic. Impresia de asemănare între ele era de netăgăduit, dar nu se putea porni mai departe o anchetă penală pentru găsirea vinovaţilor, deoarece nimic nu arăta pe unde pot fi căutaţi, nici măcar dacă aceştia existau. Lucrul cel mai ciudat s-a întâmplat după închiderea dosarului lui Mittelhorn: pensiunea a transmis prefecturii scrisoarea care venise pe numele lui, deşi adresantul murise de un an. Scrisoa-rea trimisă din Lausanne, cu adresa scrisă la maşină, cuprindea numai o filă de hârtie, nescrisă. Nu s-a putut stabili cine a expediat-o. Nu putea fi nici vreo glumă extravagantă a unui cititor al ziarelor, pentru că presa nu publicase nici un cuvânt pe tema primei scrisori fără conţinut. În ceea ce mă priveşte, am în chestiunea asta o convingere personală, dar prefer să n-o dezvălui deocamdată.

În sfârşit, în legătură cu ultimele două cazuri, unul aparţine trecutului, celălalt este de dată mai recentă. Am să încep cu cel mai vechi. Cu ani în urmă, locuise la Porţiei, lângă Herculanum, un neamţ din Hanovra, pe nume Johann Titz. Îşi alesese o mică pensiune cu o vedere frumoasă spre Vezuviu, care-l interesa pentru că specialitatea lui era producţia de ilustrate şi intenţiona să editeze o întreagă serie cu Vezuviul. De altfel, venise în special pentru tratament, deoarece suferea de astm, din copilărie. Se expusese la soare atât de intens, încât se cam

arsese. Dermatologul pe care-l consultase la Napoli i-a interzis să se mai bronzeze şi a fost surprins de reacţia furioasă a pacientului, care susţinea că trebuie să stea mai departe la soare, pentru că numai aşa va scăpa de astm. Medicul lui din Hanovra îl asigurase că acesta e leacul cel mai bun. Titz făcea băi de nămol într-un mic stabiliment, venind zilnic de la Herculanum. Din Germania venise cu maşina lui. În ziua de 9 mai s-a simţit râu; avea ameţeli şi crezu că s-a intoxicat. I-a făcut scandal gazdei sale, acuzând-o că i-a servit peşte stricat, aşa că n-o să-i plătească nimic. Până la urmă, i-a plătit şi a părăsit pensiunea. După plecarea lui, vrând să facă curăţenie prin camera în care locuise, femeia a descoperit pe perete inscripţia “Aici am fost ucis”, cu tuş negru. Tuşul intrase bine de tot în tencuială şi nu putea fi şters decât zugrăvind din nou, aşa că proprietara pensiunii a făcut plângere împotriva fostului locatar. În vremea asta, Titz, care plecase spre nordul ţării, nu departe de Milano, aflat în linie dreaptă pe autostradă, a cotit brusc la stânga şi, trecând peste gazonul verde care despărţea şoseaua în două, a luat-o pe cealaltă parte, împotriva direcţiei de mers, ignorând semnalele luminoase şi claxonările repetate ale conducătorilor auto. Lucru de mirare: a parcurs, în felul acesta, aproape patru kilometri, forţând maşinile care-i veneau din faţă la manevre disperate. Unii şoferi au susţinut, mai târziu, că părea să caute în trafic un “anume” autoturism pentru a se ciocni cu el. Întâlnind un camion uriaş de cursă lungă de la Intertrans, l-a ocolit, strecurându-se iar pe gazonul din mijlocul şoselei şi apoi întorcându-se din nou pe aceeaşi direcţie contrară, pentru ca, după mai puţin de un kilometru, să se lovească de o mică Simca, în care călătorea o familie cu un copil. Numai copilul a scăpat, cu răni grave. Titz, care mergea cu viteză maximă, fără centura de siguranţă, a murit pe loc, la volan. Presa a lansat întrebarea dacă n-a fost o nouă formă de sinucidere, în care făptaşul căuta să provoace cu dinadinsul şi moartea altor oameni. Cu siguranţă, ciocnindu-se cu un trailer masiv, Titz ar fi pierit numai el, şi de aceea n-a profitat de o asemenea “ocazie”. Accidentul a fost înscris în dosar ca neîndoielnic, când s-a aflat de întâmplările care au precedat ciocnirea. Dincolo de Roma, Titz s-a oprit la un Service, pentru că motorul îi cam slăbise, şi i-a implorat pe băieţi să urgenteze reparaţia cât or putea, întrucât îl urmăreşte un “bandit roşu”. Montorii au crezut că e o glumă,

dar şi-au schimbat părerea când clientul le-a promis câte 10 000 de lire pentru repararea motorului într-un sfert de oră, şi s-a ţinut de cuvânt. Mai mult, a plătit asemenea “premii” tuturor mecanicilor staţiei, nouă la număr. L-au crezut scrântit la cap. Poate că nu s-ar fi reuşit identificarea lui, dacă neamţul, plecând din faţa atelierului, n-ar fi lovit una dintre maşinile parcate, stricându-i caroseria; cum nu s-a mai oprit, i s-a notat numărul de înregistrare.

În schimb, ultimul accident era în legătură cu Arthur T. Adams II, care trăsese la hotelul napolitan “Vesuvio”, cu intenţia de a face băi vreo trei săptămâni; după numai câteva zile, a renunţat la ele, căci s-a dovedit că era alergic la sulf. Era un bărbat solid, de patruzeci şi nouă de ani, vioi, dar blând din fire, deşi nemulţumit de viaţă: de vreo zece ori îşi schimbare meseria. A fost, pe rând, funcţionar de bancă, lucrător la Medicare, vânzător de piane, apoi a dat lecţii prin corespondenţă în domeniul sistemului bancar, după care a fost profesor de judo şi de karate, şi pe deasupra mai avea şi alte pasiuni. A câştigat brevetul de paraşutist, a fost astronom amator şi, timp de un an, a editat neregulat o revistă cu titlul *Arthur T. Adams II,* în care publica o serie de comentarii la temele care tocmai îl interesau. A multiplicat-o pe banii lui, trimiţând-o apoi pe gratis mai multor zeci de cunoscuţi. A fost membru al feluritelor societăţi, de la cea dianoetică până la asociaţia celor atinşi de boala fânului. Întorcându-se cu maşina la Roma, pe drum a avut atitudini destul de extravagante. Ba mergea cu viteză maximă, ba se oprea într-un loc pustiu; în altă parte a cumpărat o anvelopă, deşi n-avea nevoie de ea, iar furtuna care l-a prins lângă Roma a petrecut-o în maşina oprită la marginea şoselei. Patrulei de poliţie care l-a întrebat dacă are vreun necaz i-a răspuns că i s-au defectat ştergătoarele. În realitate, funcţionau. A ajuns la Roma în timpul nopţii şi, deşi îşi rezervase la Napoli o cameră în hotelul “Hilton”, a cutreierat prin alte hoteluri, întrebând de o cameră liberă, şi abia când n-a găsit nici una s-a întors la “Hilton”. A doua zi a fost găsit mort în pat. Autopsia a arătat un pneumotorax mijlociu, inimă mărită, precum şi o hiperhemie a organelor, tipică pentru moartea prin strangulare. Nu se ştia totuşi cum s-a ajuns la asta. Concluzia medicului legist oscila între moarte provocată de încordarea peste măsură a sistemului senzorial şi sufocarea din cauza

slăbirii muşchiului inimii în urma unei crize astmatice. Cazul fusese comentat o vreme de presa medicală de specialitate, care atacase concluzia medicului legist ca fiind greşită. Numai sugarii se înăbuşă, uneori, când dorm cu capul în pernă. Dacă un adult îşi astupă nasul şi gura cu aşternutul, se va trezi imediat. Că Adams ar fi suferit de astm, nu se ştia nimic, aşa că n-aveau de unde să apară asemenea crize. Ce mai rămăsese? Poziţia în care fusese găsit Adams: zăcea pe burtă, cu capul în perna pe care şi-o apăsase cu mâinile pe faţă. Dacă aşa ceva putea fi cotat drept sinucidere, medicina legală nu notase în analele ei un asemenea caz. Se mai vorbea şi de moarte din cauza spaimei, dar, deşi asemenea cazuri există, moartea de acest gen nu poate fi provocată de un coşmar în timpul somnului. Interpolul a preluat cazul cu multă întârziere, când au ajuns în America scrisorile pe care defunctul le trimisese din Napoli fostei sale soţii, cu care păstrase după divorţ bune relaţii. Scrisorile, trimise la un interval de trei zile, au sosit toate o dată, deoarece corespondenţa se îngrămădise din cauza grevei poştaşilor. În prima scrisoare, Adams scria că este zdrobit, că are halucinaţii, “la fel ca acelea când mănâncă zahăr cubic”. Cuvintele acestea erau în legătură cu perioada anterioară divorţului, când Adams şi soţia lui luau psylocybină cu zahăr. Nu înţelegea ce anume, acum, după cinci ani, putea provoca halucinaţii “monstruoase”, care-l tulburau mai ales noaptea. A doua scrisoare avea cu totul alt ton şi conţinut. Halucinaţiile continuau, ce-i drept, dar încetaseră să-i mai provoace nelinişti, pentru că le descoperise cauza:

Un amănunt a cărui însemnătate nu ţi-ai fi putut-o închipui niciodată mi-a deschis ochii asupra unei afaceri nemaiauzite. Am reuşit să obţin material pentru un ciclu de articole despre un cu totul nou tip de crimă, o crimă nu numai dezinteresată, dar şi fără adresă, de parcă cineva ar fi risipit cuie pe drum. Ştii că nu sunt înclinat spre exagerări, dar nu numai presa o să se cutremure când voi începe să public concluziile mele. Trebuie să fiu, totuşi, prudent. Nu ţin aceste materiale la mine. Sunt puse la loc sigur. De aici n-am să mai scriu nimic despre asta. O să-ţi dau de veste când am să mă întorc. Am să-ţi scriu de la Roma, mă grăbesc cât pot, pentru că dispun de acea mină de aur, vis. al oricărui ziarist. Dar aurul acesta omoară.

Nu mai e nevoie să adaug cu câtă intensitate a fost căutată

ascunzătoarea sau seiful lui Adams. Căutările n-au dus la nici un rezultat. Ori nu aflase nimic, şi în felul acesta scrisoarea citată nu era decât o nouă dovadă a viziunilor lui, ori ascunsese informaţiile mult prea bine.

Cu moartea lui Adams închei lista întâmplărilor tragice, al căror început se situează la Napoli şi în împrejurimi. La anchetă au participat, în afara poliţiei italiene, şi alte poliţii europene interesate, datorită cetăţeniei victimelor – suedeză, germană, austriacă şi elveţiană. Investigaţiile au fost patronate şi coordonate de Interpol. În cursul anchetei au ieşit la iveală numeroase abateri minore, cum ar fi, de pildă, întârzierile în anunţarea dispariţiei clienţilor hotelului, renunţarea la autopsie, deşi era vorba de moarte fulgerătoare; nu s-au descoperit însă dovezi de crimă cu premeditare, ci numai neglijenţe, tărăgănări sau apărarea propriilor interese.

Primul care a renunţat să continue ancheta a fost Interpolul, iar după el şi alte poliţii, printre care şi cea italiană. Dosarul a fost scos din praful arhivei datorită iniţiativei doamnei Ursula Barbour, principala moştenitoare a lui Adams. El lăsase cam nouăzeci de mii de dolari în hârtii de valoare şi acţiuni. Doamna Barbour, o persoană venerabilă, în vârstă de optzeci de ani, care-i ţinuse loc de mamă lui Adams, a hotărât să folosească o parte din acest capital pentru descoperirea asasinilor fiului ei adoptiv. Aflând de împrejurările morţii acestuia şi citind şi ultima scrisoare a lui către fosta soţie, a ajuns la convingerea fermă că Adams fusese victima unei crime neobişnuit de ingenioase, câtă vreme poliţiile din atâtea ţări nu i-au dat de rost.

Doamna Barbour a încredinţat afacerea serioasei agenţii Elgin, Elgin & Thorn, condusă de Samuel Ohlin-Gaar, jurist, un vechi prieten al tatălui meu. Asta s-a întâmplat pe vremea când amurgul carierei mele de astronaut era de-acum un lucru sigur. Oamenii lui Ohlin-Gaar au răsfoit încă o dată documentele ce le-au fost puse la dispoziţie, au parcurs toate pistele, au cheltuit o grămadă de bani pentru consultarea celor mai renumiţi specialişti în criminalistică şi medicină legală şi n-au avansat nici măcar cu un pas. Atunci, Ohlin-Gaar, îndemnat de unul dintre cei mai vechi colaboratori ai lui – Randolph Loers, numit de cei apropiaţi Randy –, s-a decis, mai degrabă din disperare, decât din vreo nădejde, să organizeze o acţiune de simulare, şi anume să trimită la Napoli un american singuratic, semănând cât se

poate de bine cu acest tip de victimă. Eram adesea oaspete în casa bătrânului domn Ohlin şi, odată, pe jumătate în serios, a început să mă iniţieze în afacere, socotind că prin asta nu atacă secretul profesional, câtă vreme alternativa acţiunii de simulare era numai un mijloc de a se spăla pe mâini de chestiunea asta delicată.

La început, m-am amuzat mai degrabă la ideea candidaturii mele, dar s-a dovedit că, să fi vrut numai, şi aceasta ar fi fost acceptată. La drept vorbind, împlinisem cincizeci de ani şi dispuneam de o bună condiţie fizică; aveam doar o uşoară indispoziţie în oase când se mai schimba vremea, suferind şi de boala fânului. Pentru că aventura asta, privită de cealaltă parte a oceanului, se anunţa destul de atrăgătoare, m-am lăsat introdus în acest mecanism de simulare. Cu documente pe numele de George L. Simpson, agent de schimb din Boston, am sosit cu trei săptămâni în urmă la Napoli, am tras la hotelul “Vesuvio”, mi-am luat abonament la Vittorini, şi am început să fac băi în mare, plajă, să joc volei şi altele asemenea lucruri. Ca să ating ultima limită a chestiunii, am preluat lucrurile personale ale lui Adams, aflate în păstrarea doamnei Barbour. La Napoli eram supravegheat de o echipă de şase inşi – două perechi cu schimbul şi, independent de aceştia, doi tehnicieni care-mi observau de departe sângele, plămânii şi inima. Numai la plajă mă duceau fără senzori. Atunci intrau m joc binoclurile bine ascunse. La sosire am lăsat în seiful hotelului nouăsprezece mii de dolari, ca după cinci zile să-i scot şi să-i ţin în cameră. N-am evitat nici cunoştinţele întâmplătoare, am vizitat aceleaşi muzee ca şi Adams, am fost la operă ca şi el, am mers pe urmele lui de-a lungul golfului, iar la Roma am plecat cu acelaşi Hornet. Înăuntru mi-au pus un amplificator al orbitei senzorilor. La Roma mă aştepta doctorul Sidney Fox, specialist în medicină legală. Urma să examineze toate benzile cu înregistrări, ceea ce a şi făcut, şi aşa – cu un fiasco – s-a încheiat operaţia.

I-am prezentat lui Barth problema celor unsprezece într-o variantă prescurtată, folosită când urma să cooptăm în cercetare pe cineva nou. Varianta aceasta am numit-o panoramică.

Ferestrele cabinetului dădeau spre miazănoapte, iar umbra arborilor le întuneca şi mai mult. Când am pus în funcţiune epidiascopul, Barth a aprins lampa pe birou şi camera şi-a schimbat îndată înfăţişarea. El tăcea, cu sprâncenele ridicate în

semn de mirare, iar mie mi se părea că această intrare pe nepusă masă în casa unui om străin era cu totul fără speranţă. Mă temeam că o să mă întrebe cum îmi imaginez, în fapt, ajutorul pe care-l aştept de la el, dacă nu cumva o să-mi declare pur şi simplu că problema nu-l interesează. Dar el s-a ridicat în picioare, a început să umble prin cameră şi, oprindu-se în spatele unui splendid fotoliu vechi, se sprijini de spătarul lui sculptat şi începu:

— Ştii cum ar trebui să se procedeze? Să se trimită un grup de “simulanţi”. Cel puţin cinci.

— Credeţi? l-am întrebat, surprins.

— Da. Dacă privim acţiunea dumitale în categoriile experimentului exact, atunci, fie n-ai îndeplinit condiţiile iniţiale, fie pe cele colaterale. Ori dumitale ţi-a lipsit ceva, ori mediului în care ai acţionat. Dacă dumitale ţi-a lipsit, atunci ar trebui să se aleagă oameni cu caracteristici diferite, ca acelea ale victimelor.

— Ce bine aţi înţeles! mi-am arătat eu admiraţia.

El a zâmbit uşor.

— Te-ai obişnuit cu alt limbaj, nu-i aşa? Pentru că ai nimerit printre oameni care gândesc în stilul poliţiei. Este un stil bine elaborat pentru urmărirea infractorilor, dar nu pentru rezolvarea chestiunii dacă infractorul există cu adevărat. Presupun că, dacă te-ar paşte vreo primejdie, ar fi imperceptibilă pentru dumneata. Bineînţeles, până la un moment dat. Mai târziu ai putea sesiza împrejurările care au însoţit pericolul, dar nu şi mecanismul cauzal.

— Oare prima nu poate fi în locul celeilalte?

— Poate, dar nu trebuie neapărat.

— Bine, dar eram pregătit de la bun început, în comparaţie cu ceilalţi. Aveam de notat fiecare amănunt suspect.

— Şi ce-ai notat?

Am zâmbit, încurcat.

— Nimic. Am avut chef de câteva ori, dar am considerat în final că asta era din cauza excesivei intensităţi a auto-observaţiei.

— Ai fost cândva sub influenţa halucinogenelor?

— Da. În America, înaintea acestei acţiuni. LSD, psylocybină, mescalină – sub control medical.

— Înţeleg. Te-ai antrenat Dar pot să ştiu şi eu pe ce ai contat intrând în acest rol? Dumneata însuţi.

— La ce mă aşteptam? Am fost un optimist moderat. Contam pe faptul că vom stabili măcar dacă a fost crimă sau întâmplare.

— Atunci ai fost un mare optimist! Capcana napolitană există – asta mi se pare de” netăgăduit Dar nu este un mecanism de ceasornic, mai degrabă o loterie. Simptomele care se disting prin fluctuaţii, capricii, pot stagna sau chiar se pot retrage. Nu-i aşa?

— Fără îndoială.

— Vezi? Modelul poate fi un teren luat în vizor. Poţi să fii ucis ori pentru că ai fost luat drept o muscă, ori ca urmare a frecvenţei tirului. Dar, aşa sau altfel, există cineva, de partea cealaltă, care ţine să ucidă cât mai mulţi!

— A, aşa judecaţi lucrurile? Oarba întâmplare nu exclude crima?

— Se înţelege. Dar dumneata n-ai crezut tot aşa?

— Mai degrabă nu. Cândva a circulat o asemenea sugestie, însă am auzit că, dacă ar fi fost să fie aşa, atunci s-ar corija în mod corespunzător investigaţiile...

— Da, desigur! Un om rău sau un destin rău! Dar chiar în limbă s-a încetăţenit expresia *corriger la fortune*[1]*.* Aşa e. De ce n-aţi pus în aplicare comunicarea bilaterală?

— Ar fi fost prea incomodă. Nu puteam umbla încărcat de sus până jos de electronică. Şi mai era o dificultate, care rezulta din cazul lui Swift. Cel care a fost salvat de un cunoscut care a locuit în acelaşi hotel. Swift prezentase atât de sugestiv închipuirile sale, încât aproape îl convinsese pe celălalt.

— Aha! *Folie en deux?*[2] Se punea problema ca dumneata să nu-l poţi face pe îngerul dumitale păzitor să se întoarcă la mirajele sale, dacă ar fi fost cazul?

— Întocmai.

— Te rog să mă corectezi dacă mă-nşel: din unsprezece oameni, doi au scăpat cu viaţă, iar unul a dispărut. Se numea Brigg. Aşa e?

— Da, dar Brigg ar fi deja al doisprezecelea. Nu l-am scos definitiv din serie.

— Prea puţine date, nu crezi? Şi acum – succesiunea în timp. Relatarea dumitale este, sub acest aspect, prost construită, fiindcă e înşelătoare. Cuprinde cazurile în ordinea descoperirii

---

[1] A îndrepta soarta
[2] Nebunie în doi

lor, ceea ce este cu totul accidental, şi nu în ordinea în care s-au produs. Câte sezoane au fost? Două?

— Da. Titz, Coburn şi Osborn acum doi ani. Atunci a dispărut şi Brigg. Toţi ceilalţi sunt de anul trecut.

— Iar anul acesta?

— Dacă s-a întâmplat ceva, o să aflăm nu mai devreme decât la toamnă. Mai ales că ancheta, care a tratat toate cazurile ca un singur tot, a fost închisă.

— Dacă le-aţi cernut bine, totul apare ca o serie ascendentă: în prima parte, trei victime, în cea de-a doua, opt. Aşa e. Dumneata ai fost o momeală nu numai la Napoli, ci şi aici, la Paris...

— Cum adică?

— Mi s-a întins o cursă. Trebuie să recunosc: chestiunea mă atrage! în modul în care mi-ai relatat-o, îmi apare cât se poate de clară! Regularitatea întâmplărilor pur şi simplu bate la ochi. Dar din faptul că toţi ii-au spart capul cu ea deduc că este perfidă. Perfidă, deşi convingerea că este vorba de un tip de nebunie pe care nimeni n-a provocat-o cu premeditare se adânceşte tot mai mult, cu fiecare în parte. Eşti de aceeaşi părere?

— Desigur. Este o părere generală. În caz contrar, nu s-ar fi renunţat la anchetă.

— Atunci, de unde bănuiala că n-ar fi fost o crimă?

— Cum să spun... Asta e ca şi cu o fotografie. La fel ca şi cu o reproducere în grilă a pozei. Cu ochiul liber se vede conturul general al figurii, dar nu amănuntele. Dacă te uiţi cu lupa, parcă se vede ceva mai bine, dar parcă se şi împrăştie. Luăm atunci cele mai puternice lentile şi imaginea dispare, pentru că se diseminează în puncte mărunte. Fiecare separat înseamnă ceva, împreună nimic.

— Vrei să zici că, acceptând ipoteza unei serii întâmplătoare de otrăviri, o poţi combate cu atât mai uşor cu cât mai meticuloase sunt cercetările?

— Chiar aşa.

— Dar când se trece la ipoteza făptaşilor, la fel?

— La fel. Rezultatele sunt, mai mult sau mai puţin, următoarele: nimeni n-a otrăvit pe nimeni şi nimeni nu avea cu ce să se otrăvească. Nu mai puţin...

Am ridicat din umeri.

— Atunci de ce ţineţi atât de mult la această alternativă – crimă sau întâmplare?

— Păi, ce altceva ar mai putea fi?

— Să zicem, asta – arătă un *France Soir* de pe birou. Ai citit ziarele de azi?

Şi indică doar câteva titluri mari: “Bombă în Labirint”, “Masacru pe scările rulante”, “Misteriosul salvator al unei fetiţe”.

— Da, am zis. Ştiu ce s-a întâmplat.

— Ei, poftim. Un caz clasic de crimă a vremurilor noastre, atât premeditată, cât şi întâmplătoare. A pierit cel care s-a găsit în cercul ei.

— Dar asta-i cu totul altceva?!

— Nu e totuna, fără îndoială. Anumite trăsături personale erau făcute pentru o moarte la Napoli, şi nu pe aeroportul din Roma. Se înţelege! Dar chiar şi omul acela, Adams, i-a scris soţiei despre crima fără adresă, folosind imaginea cuielor risipite pe şosea. E clar că e un model prea simplu. Dar tot atât de clar este şi faptul că, dacă în spatele acestor decese se ascunde cineva, atunci nu ţine la nimic altceva mai mult decât ca să creeze impresia că el, în genere, nu există!

Am tăcut, dar Barth mi-a aruncat o privire iute, s-a ridicat, a făcut câţiva paşi prin cameră, s-a întors la locul lui şi m-a întrebat:

— Şi ce crezi dumneata despre toate astea?

— Pot să spun numai ceea ce mă şochează cel mai mult. Dacă se administrează otravă, ne aşteptăm întotdeauna la aceleaşi simptome.

— Si nu erau întotdeauna aceleaşi? Am înţeles că da. O succesiune destul de tipică: faza surescitării şi agresivităţii, faza închipuirilor, cel mai adesea ideea de persecuţie, faza descendentă, ca fuga din Napoli sau chiar din viaţă. Fiecare a fugit cum a putut, cu maşina, cu avionul, chiar pe jos, sau a folosit un ciob, un brici, un şnur de perdea, un glonţ în gură, tinctură de iod...

Am avut impresia că vrea să se laude cu memoria lui.

— Da, simptomele erau asemănătoare, dar, dacă treci la cercetarea atentă a biografiei fiecărei victime, e surprinzător...

— Da, ce anume?

— În genere, felul morţii nu. depinde de caracterul muribundului. Că doar nu depinde de caracter dacă mori de pneumonie, de cancer sau într-un accident de automobil. Sigur, sunt

excepţii, de pildă moartea profesională a piloţilor de avioane... dar în principiu nu există o relaţie între modul de viaţă şi cel al morţii.

— Într-un cuvânt, moartea este nespecifică în raport cu individul, să zicem. Şi mai departe?

— Domnule, mă înnebuneşti cu demonologia dumitale! Cum să-nţeleg asta?

— Textual. Un înotător cu experienţă se îneacă. Un alpinist piere într-o cădere. Un maniac al volanului într-o ciocnire frontală pe şosea.

— Ia stai, stai puţin! Acest maniac al volanului era Titz?

— Da. Avea trei maşini. Două sport. A murit la volanul unui Porsche. Mai departe: un om fricos moare fugind...

— Ăsta cine era?'

— Osborn. A murit când şi-a lăsat maşina, făcând pe lucrătorul de la drumuri.

— N-ai pomenit nimic de laşitatea lui!

— Scuzele mele. Varianta prescurtată pe care v-am prezentat-o omite multe aspecte. Osborn lucra la asigurări, el însuşi fiind asigurat, şi avea renumele de om care evită orice fel de risc. Când s-a simţit ameninţat, s-a apucat să scrie poliţiei, dar l-a cuprins teama, a ars scrisoarea şi a fugit. Adams, un excentric, a murit aşa cum a trăit – într-un mod ieşit din comun. Reporterul curajos s-a ţinut bine până la sfârşit, ca să termine cu un glonţ...

— Şi asta n-a fost tot o fugă?

— Nu cred. I s-a cerut să plece la Londra. S-a înmuiat pentru o clipă, şi-a tăiat venele, dar s-a bandajat singur şi a plecat să-şi facă datoria. S-a sinucis pentru că n-a reuşit. Se vede că era plin de orgoliu. Nu ştiu care putea să fie sfârşitul lui Swift, dar în tinereţe a fost un caracter slab tipic, un fiu risipitor... Castele de nisip, excese... Avea mereu nevoie de cineva mai puternic. Nevasta, prietenul. Totul s-a repetat la Napoli.

Încruntat, Barth îşi freca bărbia cu degetul, privind înainte cu ochi inexpresivi.

— Mda, în principiu, este explicabil. Regresul... Întoarcerea la o perioadă anterioară a vieţii; nu sunt specialist, dar halucinogenele provoacă probabil... Dar ce spun toxicologii? Psihiatrii?

— Unele simptome analoge cu LSD-ul, dar LSD-ul nu este aşa de specific faţă de individ. Farmacologia nu cunoaşte remedii atât de specifice. Când am cunoscut viaţa acestor oameni, am

avut impresia că nici unul nu a degenerat în firea lui, dimpotrivă, şi-a dezvăluit-o într-un soi de exagerare caricaturală. Cel econom devine un zgârie-brânză, pedantul... anticarul acela a tăiat o zi întreagă o valiză de hârtii în fâşii subţiri... O adevărată mină de date... Dacă pot să vă las documentele, vă puteţi convinge şi singur.

— Chiar te rog. Acest factor X ar fi deci “otrava personalităţii”. Asta, în realitate... dar, pornind de aici, pare-se că nu se ajunge la nici o rezolvare. Sondajul psihologic poate arăta cum acţionează acest factor, dar nu cum intră în pielea victimei.

Stătea aplecat în faţă, cu capul în jos, uitându-se la mâinile cu care-şi ţinea genunchiul şi, brusc, ridică privirea spre mine.

— Am să-ţi pun o întrebare personală... Îmi dai voie?

Am înclinat din cap aprobativ.

— Ce s-a întâmplat cu dumneata în timpul simulării? Cum te simţeai? Ai fost sigur fără întrerupere?

— Nu. În general, era neplăcut – altfel decât sunt privite lucrurile din America. Nici măcar prin faptul că foloseam lucrurile celui decedat, cu asta m-am obişnuit repede. Se considera că eram special predestinat pentru această operaţie, dată fiind profesia mea...

— Da? întrebă el mirat.

— Pentru public pare a fi o profesie fascinantă, dar nu e decât rutină, plictiseală, iarăşi rutină şi scurte momente de excitaţie.

— Aha! Aproape la fel ca la Napoli, nu?

— Da, mai ales că suntem antrenaţi să ne auto-observăm. Indicatorii organelor pot să te înşele, şi atunci ultimul indicator este omul.

— Aşadar, rutină şi plictis. Şi de unde atunci excitaţie la Napoli? Când şi unde?

— Când mi-a fost teamă.

— Ţi-a fost teamă?

— Da, cel puţin de două ori. Asta mi-a produs o oarecare satisfacţie.

Vorbeam cu greutate, într-atât era de insesizabil ceea ce spuneam. El nu mă slăbea din ochi.

— Îţi place să-ţi fie frică?

— Nu pot să spun nici da, nici nu. E bine, dacă ceea ce poate să facă omul corespunde cu lucrul la care el ţine. Eu ţineam, de

obicei, la ceea ce nu puteam. Există o cantitate nedefinită de feluri ale riscului, dar pe mine nu mă atrage riscul banal, să zicem, cum ar fi ruleta rusească. Ar fi o frică stearpă... În schimb, ceea ce nu poate fi definit, prevăzut, limitat, m-a atras întotdeauna.

— De aceea ai hotărât să te faci astronaut?

— Nu ştiu, poate. Suntem consideraţi ca nişte cimpanzei ingenioşi, conduşi de la distanţă printr-un computer terestru. Programul şi planul. Ordinea supremă ca stigmat al civilizaţiei al cărei pol opus este asta – şi am arătat gazeta cu fotografia scărilor romane de pe prima pagină. Nu cred că a fost aşa. Dar, chiar dacă era aşa, pe Marte urma să fim singuri. Ştiam de la început că defectul meu fizic o să atârne deasupra mea ca sabia lui Damocles, pentru că timp de şase săptămâni pe an, când creşte prima iarbă, nu sunt bun de nimic. Ce-i drept, contam pe faptul că pe Marte nu există iarbă... Asta e cât se poate de sigur, şi superiorii mei tot aşa gândeau, dar până la urmă alergia aceasta m-a împins pe poziţia de rezervă, în care nu mai aveam nici o şansă.

— Să zbori spre Marte?

— Da.

— Dar ai rămas în rezervă?

— Nu.

— *Aut Caesar, aut nihil?*[1]

— Dacă vreţi.

Îşi desfăcu braţele şi se cufundă în fotoliu. Cu pleoapele pe jumătate lăsate, părea a medita asupra vorbelor mele. Mişcă din sprâncene, zâmbind imperceptibil.

— Să ne întoarcem pe Pământ! Oare toţi aceşti oameni erau alergici?

— Sigur, aproape toţi. Într-un singur caz nu s-a putut dovedi asta. Alergiile erau diferite – în special la praful ierburilor, apoi astmul...

— Dar pot să ştiu când ţi-a fost frică? Ai amintit adineauri...

— Mi-amintesc două asemenea momente. O dată în restaurantul hotelului, când Adams a fost chemat la telefon. E un nume des întâlnit, era vorba de altcineva, dar o clipă mi s-a părut că nu e o întâmplare.

— Ţi s-a părut că e chemat la telefon un defunct?

---

[1] Ori Cezar, ori nimic

— Nu, da' de unde! Credeam că se pune la cale ceva. Că asta e un semn care mi se adresează mie, în aşa fel încât nimeni din cei prezenţi să nu poată şti despre ce e vorba.

— Nu te-ai gândit că ar putea fi cineva din echipa dumitale?

— Nu. Asta nu intra la socoteală. În nici un caz, ei nu aveau voie să mă contacteze. Dacă s-ar fi produs ceva care ar fi lichidat acţiunea noastră, să zicem, izbucnirea războiului, ar fi venit la mine Randy – conducătorul operaţiunii. Dar numai atunci.

— Scuză-mă că te bat la cap, dar e important pentru mine. Aşadar, a fost chemat Adams. Dar, dacă cel chemat te-a vizat pe dumneata, asta ar însemna că a pătruns în jocul dumitale şi-ţi dă de înţeles asupra acestui fapt, că doar dumneata n-ai acţionat ca Adams!

— Tocmai asta e. Cred că tocmai de aceea m-a cuprins teama. Am vrut să mă duc la telefon.

— De ce?

— Ca să am primul contact cu aceştia – cu acea altă parte. h astfel de contact ar fi fost mai bun decât nimic.

— Înţeleg. Dar nu te-ai dus?

— Nu, fiindcă a apărut autenticul Adams.

— Iar a doua oara?

— Asta era deja la Roma, noaptea, în hotel. Aveam aceeaşi cameră în care a murit, în somn, Adams. Ce mai, am să v-o spun şi p-asta. S-au luat în considerare diferite roluri. Nu era neapărat nevoie să păşesc pe urmele acestui om, se vorbea despre alţii, dar am participat la consfătuiri şi am înclinat balanţa de partea lui Adams.

M-am oprit, văzând cum îi străluceau ochii.

— Îmi imaginez. Nici vreo manie, nici marea nici autostrada – pur şi simplu un apartament sigur, închis, singurătate, confort şi moarte. Nu-i aşa?

— Poate că da, dar atunci nu mă gândeam la asta. Se credea, probabil, că am ales itinerarul lui, contând pe descoperirea acelor revelaţii pe care urma să le obţină şi să le ascundă undeva, dar n-a fost aşa. Omul acesta îmi era oarecum simpatic.

Deşi mă atinsese cu o clipă înainte prin al său *Aut Caesar, aut nihil,* mă arătam mai expansiv decât era normal, într-atât ţineam la el. N-aş putea spune când anume afacerea asta a devenit pentru mine o obsesie. La început tratasem impersonali-

tatea ca pe o rutină, căreia trebuia să mă supun, pentru că aceasta era miza jocului. Nu ştiu nici eu când m-a atras cu totul, ca apoi să mă respingă. Crezusem în acea groază promisă, doar aveam dovezi că nu era o invenţie; aproape că intrasem în cercul ei şi tocmai asta s-a dovedit a fi o iluzie. N-am fost acceptat. Am jucat rolul lui Adams cum m-am priceput, dar n-am ajuns la parametrii destinului acestuia, n-am retrăit nimic cu adevărat, şi de aceea nu ştiam nimic. Poate că vorbele lui Barth m-au emoţionat într-atât, deoarece erau adevărul gol-goluţ. Kerr, colegul lui Fitzpatrick, care. era freudian, ar fi spus desigur că voiam să mizez pe o singură carte, pentru că preferam să mor decât să pierd, dar, la drept vorbind, preferam să mor pentru că pierdeam; opţiunea mea pentru Adams ar fi introdus întreaga acţiune în schema freudiană a impulsului lui Thanatos. Aşa ar fi spus, cu siguranţă. Mi-era totuna. Ajutorul francezului acestuia era precum abaterea de la codul alpinismului – cedam locul ca să-l las înainte pe cel aflat primul pe coardă –, dar preferam asta, decât un fiasco absolut Nu voiam, nu puteam să pierd totul în acest fel, ca unul dat afară pe uşă.

— Să discutăm asupra metodei, mă trezi vocea lui Barth. Primul lucru este componenţa victimelor. Reliefarea seriei acestora. Am procedat în această privinţă destul de arbitrar.

— Credeţi? Pe ce bază?

— Pe baza faptului că întâmplările nu s-au separat singure, numai voi le-aţi clasificat în esenţiale şi neesenţiale. Ca element distinct al celor esenţiale aţi considerat nebunia şi moartea – cel puţin nebunia, dacă aceasta nu a dus chiar la moarte. Dar te rog să compari comportarea lui Swift cu cea a lui Adams. Swift a înnebunit, ca să zic aşa, cu cărţile pe masă, în schimb, despre halucinaţiile lui Adams aţi aflat abia din scrisorile către soţia sa. Câte oare vor fi fost cazurile în care v-a lipsit un asemenea indiciu!

— Iertaţi-mă, am replicat, dar nu era altă soluţie. Ceea ce ne reproşaţi este dilema clasică a cercetării fenomenelor necu-noscute. Pentru a le delimita în mod corect trebuie cunoscut mecanismul cauzal, iar pentru a cunoaşte mecanismul cauzal trebuie sa delimitezi bine fenomenele.

Mă privi fără să-şi ascundă bunăvoinţa.

— A, cunoşti şi acest limbaj. Probabil nu de la detectivi, aşa-i?

Nu i-am răspuns. El îşi frecă bărbia.

— Da, aceasta e, într-adevăr, dilema clasică a inducţiei. Atunci să discutăm despre faptele respinse. Despre urmele pe care le-aţi considerat false. Au existat oare urme promiţătoare mai lungi, care până la urmă se pierdeau? A existat aşa ceva?

Acum eu l-am privit cu admiraţie.

— Da. Una merita atenţie. Ne aşteptam la multe de la ea. Toţi americanii din rândul victimelor au trecut, înaintea plecării în Italia, prin una dintre clinicile doctorului Stella. Aţi auzit cumva de el?

— Nu.

— Se vorbeşte de el în fel şi chip, ba că e un medic excepţional, ba că e un şarlatan. Pe pacienţii cu afecţiuni reumatice îi trimitea la băile de sulf din Napoli.

— Ei, poftim!

— Şi eu am sărit în sus când am auzit asta, dar e o urmă falsă. Considera că asemenea băi în apropierea Vezuviului sunt mai bune decât oricare altele, dar noi avem destule izvoare similare în America. Aceia dintre pacienţii lui care se lăsau convinşi să facă o astfel de călătorie erau, totuşi, o minoritate, întrucât nu e adevărat că americanii sunt cheltuitori. Când un bolnav îi spunea că nu-i permite buzunarul să ajungă la Vezuviu, atunci, doctorul Stella îl trimitea la un sanatoriu american. I-am depistat pe aceştia. Erau aproape o sută. Toţi întregi şi zdraveni, adică unii atinşi de reumatism exact aşa ca înainte de această terapie, în orice caz n-am nimerit nici un deces de tip italian. Acestor pacienţi ai lui Stella nu li s-a întâmplat nimic neobişnuit. Au murit de regulă în patul lor, de inimă sau de cancer.

— Poate aveau soţii, familii! exclamă îngândurat Barth.

Am zâmbit fără voia mea.

— Doctore, şi dumneavoastră începeţi să vorbiţi în acest jargon năucitor, folosind acele expresii cu care se tot frământă în agenţie afacerea asta... Desigur, aveau, în genere, familii, dar se numărau printre ei şi văduvi, cavaleri tomnatici, şi pe urmă, soţia şi copiii sunt un panaceum? Un antidot? Şi împotriva cui, la drept vorbind?

— Numai printr-o mare de prostii se ajunge la adevăr, zise Barth, sentenţios, dar cu scântei de veselie în ochi.

— Ei, dar ştiţi câţi pacienţi a trimis Stella la Napoli?

— Ştiu. Şi ăsta e unul dintre cele mai ciudate aspecte în

toată istoria asta. Când mă gândesc la el, o fac mereu cu impresia că aş fi la un pas de miezul problemei. El a trimis douăzeci şi nouă de reumatici din ăştia. Din acest grup provin tocmai cei cinci americani ai noştri: Osborn, Brunner, Coburn, Heyne şi Swift.

— Din şapte americani?

— Da. Nici Emmings, nici Adams nu s-au tratat în clinica lui Stella. Nici Brigg, dar pe el nu l-am socotit printre victime, după cum ştiţi.

— A, persoană importantă! Dar ceilalţi bolnavi? Ceilalţi douăzeci şi patru de pacienţi ai lui Stella?

— Statistica aceasta o ştiu pe dinafară... Şaisprezece dintre ei au fost trimişi în anii în care nu se produseseră aventurile cunoscute nouă. Toţi s-au întors vii şi nevătămaţi în America. Anul trecut a trimis treisprezece. Tocmai dintre aceştia s-au recrutat cele cinci victime.

— Cinci din treisprezece? Dar printre cei opt cărora nu li s-a întâmplat nimic, apărea “tipul victimei”?

— Desigur. Chiar de trei ori: singuratici, bogaţi şi în vârstă de aproape cincizeci de ani. Toţi s-au întors. Trăiesc şi astăzi.

— Toţi, bărbaţi? Stella nu trata şi femei? De ce?

— Ba da, şi femei. Înaintea acestor decese a trimis la Napoli patru femei, iar anul trecut două. Anul acesta, nici una.

— De unde această disproporţie între sexe?

— Clinicile lui Stella s-au lansat ca profilate pe tratamente înainte de toate pentru bărbaţi. Tulburări de potentă, căderea părului, apoi totul s-a mai şters, dar s-a format deja ceea ce numim *image*[1] – a faptului că Stella este un medic al bărbaţilor. Disproporţia se explică absolut firesc.

— Aşa crezi dumneata... dar nici o femeie n-a decedat, iar cât priveşte doamne în vârstă singure, sunt destule şi în Europa. Stella are în Europa vreo clinică?

— Nu. Victimele din Europa n-au avut nimic comun cu el. Asta este exclus. Nici unul dintre aceşti europeni n-a fost în Europa în ultimii cinci ani.

— Aţi avut în vedere faptul că pot acţiona două mecanisme independente – unul pentru americani, celălalt pentru europeni?

— Da. Am comparat aceste grupe în interiorul seriei, dar n-a rezultat nimic din asta.

---

[1] Imagine

— Dar de ce, la drept vorbind, acest Stella i-a trimis pe toţi la Napoli?

— Simplu. E italian, naturalizat din a doua generaţie, familia lui e originară de lângă Napoli şi a avut un profit din toate astea, pentru că a stabilit legături cu balneologii italieni, de pildă cu doctorul Giono. La corespondenţă nu s-a putut ajunge, fiind secret medical, dar e un lucru obişnuit ca un medic de dincolo de ocean să-şi recomande pacienţii colegilor lui italieni, în orice caz, n-am descoperit în acest angrenaj nimic suspect. Presupun că primea de la fiecare pacient trimis în Italia un procent oarecare.

— Cum îţi explici, dumneata, acea scrisoare misterioasă, o simplă foaie de hârtie albă, care a venit pe adresa lui Mittelhorn după moartea lui?

— Cred că a trimis-o cineva din familie, care cunoştea culisele decesului acestuia şi, asemenea doamnei Barbour, a dorit continuarea anchetei, dar nu voia sau nu putea interveni pe faţă la fel ca ea. Cineva convins de fondul penal al afacerii, de aceea voia să reînvie bănuielile şi prin asta să oblige poliţia să continue cercetările. Mittelhorn avea rude în Elveţia, şi scrisoarea tocmai de-acolo a venit...

— Dar printre pacienţii lui Stella erau unii narcomani?

— Da. Erau doi, dar nu reprezentau cazuri grave. Amândoi erau în vârstă – unul văduv, celălalt cavaler tomnatic, au venit anul trecut spre sfârşitul lui mai sau începutul lui iunie, au făcut băi în mare, s-au bronzat, deci după statistică s-au expus la cele mai mari pericole, dar amândoi s-au întors neatinşi, şi să vă mai spun ceva, unul avea alergie la puful de verdeaţă, iar celălalt la fragi!

— Asta-i culmea! exclamă Barth – dar nu prea ne ardea de râs.

— Aţi contat pe alergie, nu? Şi eu.

— Dar ce narcotic foloseau cei doi?

— Cel cu fragii folosea marijuana, iar cel cu boala fânului LSD, de fapt numai ocazional. Provizia i s-a terminat înainte de întoarcerea în America – poate că tocmai de aceea a plecat mai devreme, întrerupând băile, ce ziceţi? A plecat pentru că n-a reuşit să facă rost de nimic la Napoli. Tocmai atunci politia a spulberat o bandă mare din Orientul Apropiat, cu filială italiană, contrabanda a încetat, iar furnizorii care n-au fost arestaţi

stăteau cu frica în sân...

— Alergie la fragi, mda... mormăi Barth. Da, da. Dar boli mintale?

— Date exclusiv negative. Ştiţi cum stau lucrurile în asemenea cazuri – aproape întotdeauna se poate găsi ceva printre înaintaşi, dar asta e cu bătaie mult prea lungă. În grupul victimelor şi în grupul pacienţilor “salvaţi” ai lui Stella, sănătatea mintală era dominantă... Vreo nevroză vegetativă, tulburări de somn, cam atât. Asta, printre bărbaţi. În privinţa femeilor – melancolie, criză de climacterium, încercare de sinucidere.

— Aşa, sinucidere, deci?

— Tipică isterie, aşa-numitul strigăt de ajutor, otrăvire în condiţii care garantau salvarea. În cadrul seriei era întotdeauna invers: nimeni nu se afişa acolo cu vreo manie suicidală. Tipică era premeditarea absolută, evidentă în repetarea gestului, dacă primul nu reuşise.

— De ce numai Napoli? întrebă Barth. Dar Messina? Etna? Nimic?

— Nimic. Înţelegeţi, cred, că n-am fi putut avea în vedere toate izvoarele sulfuroase din lume, dar pe cele italiene – le cercetase bine grupa specială. Absolut nimic. Vreunul devorat de rechini, un altul s-a înecat...

— Şi Coburn s-a înecat.

— Da, dar într-un acces de nebunie.

— E sigur?

— Aproape. Despre el am avut relativ cele mai puţine cunoştinţe. De fapt, numai că nu mânca micul dejun ce i se oferea, dar ascundea pâinea prăjită, untul, ouăle într-o fostă cutie de ţigări, iar restul îl punea, înaintea ieşirii din hotel, pe parapetul ferestrei.

— Aşa deci! Bănuia că sunt otrăvite şi dorea ca păsărelele...

— Bineînţeles, iar cutia voia s-o arate unui toxicolog, dar s-a înecat.

— Şi cum au ieşit expertizele?

— Două volume masive, dactilografiate. Am aplicat chiar metoda delfică, prin votul specialiştilor.

— Şi?

— Majoritatea a fost pentru o otravă psihotropică necunoscută, având o acţiune parţial asemănătoare cu a LSD-ului, ceea ce nu înseamnă deloc că trebuia să aibă o compoziţie chimică

apropiată.

— Vreun narcotic necunoscut? Ciudată concluzie.

— Poate nu neapărat atât de necunoscut. Putea să fie, după opinia lor, un amestec de substanţe perfect cunoscute, pentru că simptomele de sinergie nu pot fi adesea reduse la acţiunea diferiţilor compuşi chimici.

— Dar cei în minoritate?

— O severă psihoză, pe un fond nelămurit din punct de vedere etiologic. Ştiţi, desigur, cât de multe pot spune specia-liştii, medicii, când nu ştiu absolut nimic.

— Ştiu foarte bine. N-ai vrea să-mi repeţi acum întreaga tipologie a deceselor?

— Desigur. Coburn s-a înecat fără voia lui sau premeditat. Brunner s-a aruncat pe fereastră, dar n-a murit.

— Scuză-mă, ce se mai aude despre el?

— E în America, bolnav, dar trăieşte. Îşi aminteşte în mare întâmplările, dar nu vrea să vorbească de ele. Îl luase pe chelner drept omul Mafiei, se simţea persecutat. Mai mult nu ştia să spună. Pot să continui?

— Desigur, te rog.

— Osborn a fost călcat de un autoturism. Făptaşul n-a fost descoperit. A fugit de la locul accidentului. Emmings a încercat de două ori să se sinucidă. Şi-a tras un glonţ în cap. Leyge, suedezul, s-a dus la Roma şi s-a aruncat de la înălţime, pe Colosseum. Schimmelreiter a murit de moarte naturală în spital, tumoare la plămâni, după un atac serios de nebunie. Heyne şi-a tăiat venele la spital. A fost salvat. A murit de pneumonie galopantă. Şi Mittelhorn a încercat de două ori să se sinucidă, o dată cu somnifere, apoi cu tinctură de iod. A murit de arsuri la stomac. Titz a pierit într-un accident pe autostradă. Şi, în sfârşit, Adams, în “Hilton”-ul din Roma, în somn, sugrumat, din cauze necunoscute. Despre Brigg nu se ştie nimic.

— Mulţumesc. Dar cei care au scăpat cu viaţă şi-au amintit cumva primele simptome?

— Da. Tremur al mâinilor şi gustul schimbat ai felurilor de mâncare. Asta o ştim de la Swift. Brunner a subliniat insistent că mâncarea “şi-a schimbat cu adevărat gustul”, dar cât priveşte tremurul mâinilor nu-şi amintea nimic. Probabil, la Brunner rămăsese aşa-numitul defect psihic rezidual după toate prin câte trecuse, de aici şi afirmaţiile lui. Aceasta era părerea

medicilor.

— Diferenţele în schema deceselor sunt destul de serioase – sinucigaşii apelau la mijloace accesibile, la ceea ce era mai la îndemână. Cum s-au soldat investigaţiile după principiul *cui prodest?*

— Căutarea celor material interesaţi? Şi ce dacă sunt moştenitori, când nu există nici o legătură între ei şi fiecare din aceste cazuri!

— Dar presa?

— Un blocaj complet al informaţiilor. Bineînţeles, presa locală a semnalat fiecare din decesele produse, dar pierdute în obişnuitele rubrici ale faptului divers. Aceasta numai în ideea de a nu îngreuna mersul anchetei. Numai un ziar oarecare din America, nu mai ştiu care anume, a făcut speculaţii pe tema destinului tragic al pacienţilor lui Stella. El susţinea că totul a fost o lucrătură a concurenţei răutăcioase. Cu toate acestea, n-a mai trimis la Napoli nici un reumatic.

— Ei, vezi, s-a oprit! Asta nu dă de bănuit?

— Nu prea, pentru că încă un asemenea caz şi un asemenea articol i-ar fi putut aduce mai multe pierderi decât profiturile pe care le-a avut în toată afacerea asta. În final, trebuia ca proviziile să nu fie prea mari.

— Iţi propun acum următorul joc, zise Barth. Am să-l numesc “Cum poţi muri în mod misterios la Napoli?” E vorba de trăsăturile pe care trebuie să le ai în acest scop. Dumneata ai să mă ajuţi. Bine?

— Cu plăcere. Lista acestor trăsături cuprinde sexul, vârsta, starea fizică, indispoziţiile, situaţia materială şi alte câteva lucruri, pe care am să încerc să le enumăr. Deci trebuie să fie” un bărbat în jur de cincizeci de ani, mai degrabă bine făcut, de statură atletică, neînsurat sau văduv, în orice caz, să trăiască singur la Napoli. Având în vedere cazul lui Schimmelreiter, trebuie să recunoaştem că bunăstarea nu constituie o condiţie absolut necesară. În schimb, nu e nevoie să ştie limba italiană, sau foarte puţin.

— Nici una dintre victime nu ştia bine italiana?

— Nici una. Trec acum la trăsăturile mai deosebite. Ca să mori, nu trebuie să ai diabet.

— Ce tot spui?

— Nici un individ din serie nu era diabetic. În schimb, erau

cinci diabetici printre reumaticii pe care Stella i-a trimis la Napoli şi care s-au întors nevătămaţi acasă.

— Şi cum au explicat asta experţii voştri?

— Nu prea ştiu ce-ar trebui să vă răspund. Au spus ceva despre schimbul de materie, despre corpurile acetonice, care pot fi un antidot, dar specialiştii, nu neapărat mai pricepuţi, ci mai cinstiţi (dar este numai o impresie a mea), au combătut ideea aceasta. Corpurile acetonice apar în sânge abia atunci când lipsa de insulina se simte serios în organism, şi doar se ştie că azi orice diabetic are regulat grijă să-şi ia medicamentele corespunzătoare. Apoi, o trăsătură necesară este alergia. Alergie la ierburi, boala fânului, astm. Dar erau şi indivizi care îndeplineau perfect toate aceste condiţii, şi nu li s-a întâmplat nimic. Acel pacient al lui Stella, pe care l-am numit “cel cu fragii”, şi al doilea – cu guturai.

— Bogaţi, singuri, în vârstă, făceau băi de sulf, atletici, alergici, nu ştiau italiana?

— Da. Luau aceleaşi medicamente antialergice ca şi ceilalţi, şi plimasină.

— Asta ce e?

— Un preparat antihistaminic cu un adaus de ritalină. Ritalina e o clorură de hidrogen de feniloalfapiperidil acetilic. Prima substanţă a plimasinei, piribenzamina, suportă simptomele reacţiei alergice, dar provoacă somnolenţă, încetineşte reflexele, deci şoferii trebuie s-o ia cu un adaus de ritalină, care face parte dintre corpurile capabile de impuls.

— Dar te pricepi la chimie, nu glumă!

— Eu însumi le iau de ani de zile. Fiecare alergic este puţin şi propriul său medic. În America am luat un echivalent de-al lor, pentru că plimasina este un preparat elveţian. Aşa şi cel cu catarul, Charles Decker, şi el a luat acest medicament, şi totuşi nu i s-a clintit un fir de păr... ia, ia staţi!

Am rămas cu gura deschisă ca un idiot. Barth mă privea în tăcere.

— Toţi au chelit... am rostit într-un târziu.

— Chelie?

— Un început de chelie. Ia staţi puţin. Da. Şi Decker avea o mică tonsură în creştetul capului, şi totuşi – nimic.

— În schimb, dumneata nu cheleşti, observă Barth.

— Cum? A, da, nu chelesc. Ăsta-i un defect? Dar câtă vreme

lui Decker nu i s-a întâmplat nimic, cu toate că a chelit... şi, de fapt, ce legătură poate fi între căderea părului şi un atac de demenţă?

— Şi ce legătură există între demenţă şi diabet?

— Aveţi dreptate, doctore, e o întrebare fără rost.

— Oare aţi trecut total cu vederea chestiunea asta, a căderii părului?

— Ei, ştiţi doar, treaba a fost cam aşa. I-am diferenţiat pe cei care au murit de cei care s-au întors întregi la Napoli. Trăsătura aceasta a ieşit clar în evidenţă. Necazul era mai întâi acela că o cădere a părului se putea constata în mod sigur numai la un sinucigaş, pentru că unii dintre cei salvaţi puteau să ascundă faptul că obişnuiau să poarte perucă. Amorul propriu al omului este în acest domeniu nemaipomenit de sensibil, şi e greu să-i tragi de păr şi să-i examinezi de aproape, câtă vreme ei, oamenii, nu-şi doresc acest lucru. Diagnosticul ar fi presupus găsirea atelierului calotehnic în care respectivul individ şi-a comandat peruca sau transplantul de păr, dar pentru aşa ceva pur şi simplu n-am mai avut nici timpul, nici oamenii disponibili.

— Aţi considerat oare acest lucru atât de esenţial?

— Părerile erau împărţite. Unii socoteau că nu avea importanţă, mai ales când era vorba de a stabili dacă printre cei câţiva pacienţi salvaţi ai lui Stella existau oameni care-şi ascundeau calviţia. Care ar putea fi însă legătura cu întâmplările tragice ale altor reumatici?

— Bine, dar dacă aţi avut în vedere şi podoaba capilară, de ce ai fost atât de surprins adineauri?

— Din păcate, era o corelaţie negativă. Am fost surprins de faptul că nici unul dintre cei decedaţi nu-şi ascunsese chelia. Nici unul nu purtase perucă, nu avusese nici transplant, nici păr infiltrat în scalp... Există 6 asemenea operaţie.

— Ştiu. Şi mai departe?

— Nimic, în afară de faptul că toate victimele cheleau şi nu-şi ascundeau suferinţa, în schimb printre cei salvaţi erau atât unii cu chelie, cât şi alţii cu păr obişnuit. Mi-am dat seama că Decker avea tocmai un început de chelie, nimic mai mult. Mi s-a părut că dădusem peste o “urmă fierbinte”. Mai avusesem asemenea impresie, şi nu o singură dată. Vă rog să înţelegeţi că m-am obişnuit de mult cu asta şi am deja vedenii. Spiritele...

— O, asta e de-acum o istorie cu viziuni, cu invocaţii

misterioase... sau poate că e ceva în toate astea?

— Credeţi în spirite? l-am întrebat, cu ochii holbaţi.

— Poate ar fi de-ajuns ca *ei* să creadă. Ce părere ai? Să zicem că la Napoli acţionează un prezicător care-i vânează pe străinii bogaţi...

— Bine, să admitem! am acceptat, răsucindu-mă în fotoliu. Şi mai departe?

— Ne putem imagina în fond cum, prin diferite trucuri şi procedee, se străduieşte să le câştige încrederea, cum le dă pe gratis eşantioane ale unui minunat elixir adus direct din Tibet, care nu este nimic altceva decât un decoct narcotic, menit să producă o totală dependenţă de el, sau să lecuiască orice suferinţe posibile – şi aşa, dintre o sută, să zicem, o mie de asemenea inşi, zece sau unsprezece, din comoditate, luând o prea mare doză dintr-o dată...

— Aha! am exclamat. Ei da, dar italienii ar fi ştiut chestia asta. Adică poliţia lor. De fapt, mişcările unora dintre victime au fost reconstituite în aşa măsură, încât se ştia la ce oră respectivul ieşise din hotel, cum era îmbrăcat în momentul acela, 'de la care chioşc îşi cumpăra ziarele, în care cabină de pe plajă se dezbrăca, unde şi ce mânca, la ce spectacol de operă fusese, aşa că puteam să fi scăpat un asemenea vraci sau “guru” într-un caz sau altul, dar nu în toate cazurile... Nu, nici pomeneală de aşa ceva. Şi pe urmă, ar fi fost şi prea puţin verosimil. Italieneşte aproape că nu ştiau, şi, de altfel, un suedez cu studii superioare, un anticar, un antreprenor serios ar fi umblat pe la vreo ghicitoare italiancă? în sfârşit, nici nu aveau timp pentru asta...

— Mă las convins, dar nu învins, aşa că am să mai trag o dată! zise Barth, ridicându-se din fotoliu. Dacă s-au lăsat prinşi de un cârlig care i-a tras în mod delicat, atunci era un cârlig care nu lăsa urme! De acord?

— De acord.

— Aşadar, “ACEL CEVA” i-a prins într-un mod particular, intim, personal şi, în acelaşi timp, efemer. Sexul!?

N-am răspuns imediat.

— Nu. Fără îndoială, unii au avut legături erotice fugitive, dar nu despre asta-i vorba. Am pătruns în viaţa lor cu atâta precizie, încât ceva aşa de “gras” ca femeile, excesele, bordelul nu ne-ar fi scăpat. Trebuie să fi fost ceva pur şi simplu din cale-afară de

banal...

M-am mirat eu însumi rostind aceste cuvinte, pentru că până atunci nu gândisem în felul acesta. Dar asta nu era altceva decât apă la moara lui Barth.

— O banalitate mortală? De ce nu! Ceva faţă de care se cedează, vreo înclinaţie tăinuită, bine ascunsă de lume. Dar poate să fie şi un lucru de care nici mie, nici dumitale nu ne-ar fi ruşine. Poate că pentru o anumită categorie de oameni dezvăluirea unei asemenea slăbiciuni ar fi o compromitere catastrofală...

— Cercul s-a închis, am intervenit, fiindcă v-aţi întors pe terenul de unde m-aţi gonit mai înainte: al psihologiei...

Afară se auzi un sunet ca de trâmbiţă. Doctorul se ridică – mi s-a părut neaşteptat de tânăr –, se uită în jos şi ameninţă cu degetul. Sunetul încetă. Mirat, am observat că se înserase, m-am uitat la ceas şi m-a cuprins o mare jenă – eram la el de vreo patru ore! M-am ridicat să-mi iau rămas-bun, dar nici n-a vrut să audă.

— A, nu, nu, domnul meu! Mai întâi, ai să rămâi la noi, la cină, al doilea, n-am ajuns încă la nici o concluzie, iar al treilea, sau mai degrabă primul lucru, e că trebuie să-mi cer scuze. Am schimbat rolurile! M-am luat de dumneata ca un judecător de instrucţie! Nu ascund faptul că am urmărit un anumit scop, nedemn de rolul unei gazde... Am vrut să aflu ceva despre dumneata şi, prin dumneata, ceva ce nu voi afla din dosare. Farmecul problemei îl poate transmite numai omul, aceasta e convingerea mea. Si pe deasupra, am încercat să te zgândăresc niţel, chiar prin împunsături, şi trebuie să spun că ai suportat bine totul, deşi nu ai figura aceea ca la pocher, aşa cum, poate, ţi-o arăţi... Dacă ceva mă dezvinovăţeşte în ochii dumitale, aceasta e buna intenţie, pentru că sunt gata să mă înham la aşa o treabă... Dar să mai luăm loc. Masa încă nu e gata. La noi se sună...

Ne-am aşezat. Dintr-o dată m-am simţit mai uşor.

— Am să mă ocup de asta, continuă el, deşi nu prea văd mari şanse... Pot să te întreb cum vezi de fapt aportul meu?...

— Problema asta îngăduie, pare-se, abordarea unei analize cu mai mulţi factori..., am început prudent, cântărindu-mi vorbele. Nu cunosc programul dumneavoastră, dar ştiu un număr de programe de tip GPS şi cred că anchetatorul trebuie să-i cam

semene. Este o afacere nu atât poliţistă, cât mai degrabă cognitivă. Computerul n-o să-l dezvăluie, bineînţeles, pe făptaş, dar făptaşul poate fi uşor scos din ecuaţie, ca o necunoscută. A rezolva chestiunea, ar însemna crearea unei teorii a morţii acestor oameni. Legea care i-a ucis...

Doctorul Barth mă privea cu o uşoară compătimire. Dar poate că numai mi se părea, pentru că stătea sub lampa din tavan şi, la cea mai mică mişcare, umbrele îi jucau pe faţă.

— Stimate domn, spunând că vom încerca, am avut în vedere un angrenaj de oameni, nu de electroni. Dispun de un excepţional colectiv interdisciplinar – cele mai bune capete din Franţa – şi sunt sigur că se vor arunca precum ogarii la vânătoare, în schimb, programul... Desigur, l-am alcătuit, s-a dovedit destul de bun în câteva experienţe, dar o poveste ca asta, nu, nu – repeta el întruna, clătinând din cap.

— De ce?

— E foarte simplu. Computerul n-o să facă nimic fără cuantificare, iar aici – întinse mâinile – ce-am putea să cuantificăm? Să zicem că la Napoli acţionează un nou cerc al comerţului cu narcotice, că hotelul este unul dintre centrele de distribuţie, că doritorilor li se furnizează marfa înlocuind sarea dintr-o anumită solniţă cu narcoticul respectiv – oare din când în când nu se poate ajunge la schimbarea solniţelor de pe mesele din sufragerie? Şi atunci n-ar fi ameninţaţi cu otrăvirea numai oamenii cărora le place să mănânce sărat? Şi în ce mod, te întreb, ar putea să capteze acest fapt un computer, dacă în materialul introdus nu va fi nici un bit despre aceste solniţe, despre narcotic şi despre gusturile culinare ale victimelor?

L-am privit, fără să-mi ascund admiraţia. Ce uşor putea prinde din aer asemenea concepte! în clipa aceea se auzi un clopoţel, tot mai stăruitor, apoi alarmant, până ce se potoli, şi am auzit un glas de femeie, certând un copil. Barth se ridică.

— E timpul. Mâncăm întotdeauna la aceeaşi oră.

Pe masa din sufragerie ardeau, în şir lung, lumânări trandafirii. Încă de pe scări, Barth mi-a şoptit că o voi întâlni la cină şi pe bunica lui, o persoană de nouăzeci de ani, dar perfect normală din toate punctele de vedere, poate puţin excentrică. Am luat aceste vorbe ca un sfat de a nu mă mira de nimic, dar n-am mai apucat să răspund, pentru că venise momentul să fiu prezentat celor ai casei. În afară de cei trei copii, pe care-i ştiam

deja, şi de doamna Barth, stând la masă într-un fotoliu asemenea celui de sus, din cabinet, am zărit o bătrânică îmbrăcată numai în violet, ca un episcop. De gât îi atârna un lornion de modă veche, cu briliante, iar ochii ei mici şi negri s-au înfipt în mine ca nişte pietricele strălucitoare. Îmi întinse mâna aşa de sus şi de energic, că m-am grăbit să i-o sărut, lucru pe care nu-l fac niciodată şi, cu un glas neaşteptat de puternic, bărbătesc, de parcă ar fi fost al altei fiinţe, ca într-un film prost dublat, îmi zise:

— Aşa, vasăzică, dumneata eşti astronaut? N-am văzut încă pe nici unul la masă cu noi.

Până şi doctorul era uimit. Soţia lămuri lucrurile, adăugând că bunica aflase totul despre mine de la copii. Bătrâna doamnă m-a poftit să stau lângă ea şi să vorbesc cu glas tare, pentru că nu prea auzea. Lângă tacâmul ei, se afla un aparat auditiv, mic ca un grăunte, pe care nu-l folosea niciodată.

— Cred că o să avem o discuţie amuzantă. Nu ştiu dacă o să mai am curând o asemenea ocazie. Spune-mi, te rog, cum arată *cu adevărat* Pământul de-acolo, de sus? N-am încredere în fotografii!

— Aveţi dreptate, i-am răspuns, întinzându-i castronul cu salată şi plăcut impresionat că m-a abordat fără ceremonii. Nici o fotografie nu poate reda totul aşa cum este, mai ales când orbita este îngustă, pentru că atunci Pământul înlocuieşte cerul! Devine el însuşi cerul. Nu-l acoperă, ci este cer. Aceasta e impresia.

— E oare aşa de frumos? mă întrebă ea, cu îndoială în glas.

— Mie mi-a plăcut. Cea mai mare impresie a făcut asupra mea pustietatea Pământului. Nici urmă de oraşe, drumuri, porturi – nimic, numai oceane, continente şi nori. De fapt, oceanele şi continentele sunt cam acelea pe care le-am învăţat în şcoală, la geografie. În schimb, norii... mi s-au părut cei mai ciudaţi, poate tocmai pentru faptul că seamănă atât de puţin cu norii.

— Dar cu ce seamănă?

— Asta depinde de înălţimea orbitei. De la cea mai mare distanţă arătau ca o piele foarte veche, zbârcită, de rinocer, din aceea gri-vineţie, cu crăpături. Dar când te apropii, seamănă cu un caier de lână, din oi de diferite culori, prin care a trecut un pieptene.

— Şi ai fost şi pe Lună?

— Din păcate, nu.

Eram pregătit pentru continuarea acestui interogatoriu cosmologic, dar ea schimbă tema pe neaşteptate.

— Vorbeşti perfect franţuzeşte, deşi cam ciudat. Foloseşti alte cuvinte... Nu cumva eşti din Canada?

— Familia mea e de-acolo. Eu m-am născut în Statele Unite.

— Mama dumitale e franţuzoaică?

— Da, a fost.

Mi-am dat seama că soţii Barth o priveau pe bătrâna doamnă peste masă de parcă ar fi încercat să pună o surdină curiozităţii sale, dar ea nu se sinchisea deloc.

— Şi mama dumitale îţi vorbea franţuzeşte?

— Da.

— Te cheamă John. Dar desigur ea îţi spunea Jean, nu-i aşa?

— Da.

— Atunci şi eu am să-ţi spun la fel. Dă, te rog, mai încolo, sparanghelul ăsta. N-am voie să mănânc aşa ceva. Bătrâneţea, domnule Jean, constă în faptul că ai deja o experienţă pe care n-o mai poţi folosi. Aşa că ei – arătă spre cei din familie – au dreptate să nu mă bage în seamă. Dumneata nu ştii nimic despre asta, dar între al şaptezecilea şi al nouăzecilea an de viaţă este o mare deosebire. *Fundamentală,* adăugă ea apăsat şi tăcu, începând să mănânce. S-a înviorat abia când s-au schimbat farfuriile. De câte ori ai fost în Cosmos?

— De două ori. Dar nu m-am îndepărtat prea mult de Pământ; dacă ar fi să fac comparaţie cu un măr, ar fi cam cât grosimea cojii acestuia.

— Eşti modest?

— Mai degrabă, nu.

Era o convorbire destul de ciudată şi n-aş putea spune că era neplăcută, pentru că bătrâna doamnă avea un farmec aparte. Aşa că nu m-am speriat de continuarea interogatoriului.

— Crezi că femeile trebuie să zboare în Cosmos?

— Nu prea m-am gândit la asta, i-am răspuns, conform adevărului. Dacă ele ar dori asta, de ce nu?

— Voi, în America, aveţi un focar al mişcării aceleia zăpăcite – *womens liberation*[1]*.* O chestie copilărească, fără gust, dar cel puţin comoda.

— Aşa credeţi? De ce comodă?

---

[1] Eliberarea femeilor

— E comod să ştii cine este vinovat de tot ce se întâmplă. După aceste doamne, vinovaţi sunt bărbaţii. Numai ele surit în stare să guverneze lumea. Vor să vă ia locul. Cred că, deşi e un nonsens, ele au măcar un scop bine definit, pe când voi nu-l aveţi.

După desert – o enormă plăcintă de. revent copt, cu zahăr – copiii au zbughit-o în camerele lor, iar eu am început să mă. pregătesc de plecare. Aflând că locuiesc la Orly, doctorul Barth insistă să mă mut la el. N-am vrut să profit aşa de mult, dar ispita era destul de mare. Vorbind pe şleau, urma să-i fiu o povară.

Doamna Barth se alătură soţului ei, arătându-i o carte a oaspeţilor, neîncepută: ce semn bun ar fi dacă prima semnătură ar fi a unui astronaut! Ne-am întrecut în amabilităţi, până ce m-am dat bătut. A rămas să mă mut la ei a doua zi. Doctorul m-a condus la maşină şi, urcându-mă, mi-a spus că bunica lui m-a plăcut nespus şi asta nu se întâmplă cu orişicine. A rămas în faţa porţii deschise, iar eu am pornit-o, cufundându-mă în noaptea pariziană.

Ca să evit aglomeraţia, am dat ocol centrului, îndreptându-mă spre bulevardele de pe malul Senei, unde te puteai mişca mai în voie. Se apropia miezul nopţii. Eram destul de obosit, dar vesel. Convorbirea cu Barth mă umpluse de speranţe nedefinite. Mergeam încet, căci băusem cam multişor vin alb. Înaintea mea apăru un mic 2 CV, parcă târându-se cu exagerată prudenţă pe lângă bordură. De fapt, drumul era pustiu şi pe deasupra barierelor de pe malul râului vedeam marile magazine comerciale conturându-se de partea cealaltă. Mai mult le ghiceam, căci eram departe cu gândurile şi, în acel moment, apărură în oglinda retrovizoare, ca doi sori, luminile maşinii din spatele meu. Tocmai intenţionam să depăşesc micul 2 CV din faţă şi am luat un viraj cam mare spre stânga; vrând să las mai mult spaţiu amatorului de curse nocturne, am dat să mă întorc la locul meu, în urma maşinuţei care mergea ca melcul, dar n-am reuşit. Luminile din spate au inundat interiorul autoturismului meu şi o formă turtită sări, zdrăngănind, în golul dintre mine şi cel din faţă. Până să mă îndrept în scaunul Peugeotului meu, împins de valul de aer, celălalt dispăruse. Ceva îmi lipsea la aripa din dreapta. În locul oglinzii a rămas numai suportul. Mi-o zburase. Am rulat mai departe, gândindu-mă că, dacă n-aş fi băut atâta vin, aş fi zăcut în maşina distrusă,

pentru că aş fi reuşit să barez golul în care lovise celălalt. Accidentul i-ar fi dat lui Randy mult de gândit! Cum s-ar mai fi potrivit moartea mea cu schema napolitană! Cât de sigur ar fi fost Randy că are legătură cu acţiunea de simulare! Se vede că nu mi-a fost hărăzit să fiu al doisprezecelea: am ajuns la hotel fără nici un alt necaz.

***

Barth dorea să dea acceptării problemei de către colectivul său un accent de spontaneitate, sau poate că ţinea să se laude cu noua locuinţă, astfel că, în a patra zi a şederii mele la el, într-o duminică, dădu o recepţie. Urmau să vină vreo douăzeci de persoane. Nepregătit pentru asemenea situaţii oficiale, intenţionasem să dau o fugă sâmbătă la Paris, să-mi iau nişte haine mai acătării, dar Barth mi-a scos ideea din cap. Aşa s-a făcut că am întâmpinat oaspeţii la intrare, alături de cei doi soţi, îmbrăcat numai în texas şi pulover, amândouă roase şi rupte, pentru că tot ce avusesem mai bun distrusese poliţia italiană. Pereţii camerelor de la parter fură daţi la o parte şi toată partea de jos a casei transformată într-un salon spaţios. Serata a fost destul de bizară. M-am simţit printre tinerii bărboşi şi savantele în peruci puţin cam ca un musafir rătăcit, şi puţin ca gazdă, căci locuiam şi eu la familia Barth şi îndeplineam, oarecum, onorurile casei. A trebuit să mă prezint, tuns şi bărbierit, ca un bătrân cercetaş. Nu exista pic de rigiditate ceremonială, nici contrariul ei mai rău, bufonada bulversantă a intelectualilor. De altfel, o dată cu ultimele evenimente din China, maoiştii cam dăduseră bir cu fugiţii. Am căutat să mă fac plăcut tuturor, pentru că veniseră să cunoască un astronaut suferind de catar şi, totodată, comis-voiajor – detectiv *ad interim.* Discuţia nepăsătoare alunecă repede spre chinurile lumii. De fapt nu era nepăsare, ci mai degrabă fugă de personalitate, pentru că vocaţia seculară a Europei cam trecuse, iar acei absolvenţi de la Nanterres şi Ecole Supérieure înţelegeau asta mai bine decât compatrioţii lor. Europa ieşise din criză numai pe plan economic. *Prosperity*[1] se întorsese fără a fi însoţită şi de bună dispoziţie. Aceasta nu era frica celui operat de cancer faţă de metastază, ci conştiinţa faptului că spiritul istoriei a dispărut şi, dacă urma să

[1] Prosperitate

se întoarcă, atunci nu aici. Franţa nu mai era în stare de nimic, şi ei puteau să se ocupe nestingheriţi de chinurile lumii, pentru că trecuseră de pe scenă în mijlocul spectatorilor. Prezicerile lui Mac Luhan se împlineau, dar pe dos, aşa cum se întâmplă de obicei cu prezicerile. Apare acel cătun global al lui, numai că împărţit în două. Jumătatea mai săracă se chinuieşte, iar cea mai bogată importă aceste chinuri prin televiziune şi-i compătimeşte de departe. Se ştie chiar că aşa ceva nu mai poate dura multă vreme, dar oarecum mai durează. Nimeni nu m-a întrebat ce cred despre noua doctrină a Departamentului de Stat, doctrina "aşteptării" în interiorul cordoanelor economice, aşa că am tăcut. După chinurile lumii a venit rândul nebuniilor acesteia. Am aflat că un cunoscut regizor francez a hotărât să facă un film despre măcelul de pe scările rulante. Rolul eroului misterios urma să-l joace Belmondo, iar al fetei salvate de el – în loc de copil, deoarece cu un copil nu poţi face dragoste – o renumită actriţă engleză. Starul acesta feminin tocmai se măritase şi invitase la noaptea nunţii, pe atunci la modă în mod public, multe notabilităţi, ca să organizeze în jurul patului nupţial o chetă în beneficiul victimelor de la Roma. De când auzisem de acele călugăriţe belgiene, care au hotărât, prin practicarea prostituţiei filantropice, să plătească pentru fariseismul bisericilor, nu mai simt nici măcar dezgust când aud chestii de-astea. S-a discutat şi politică. Noutatea zilei era demascarea mişcării argentiniene a apărătorilor patriei, ca mercenari ai guvernului. S-a exprimat temerea că aşa ceva nu se poate exclude multă vreme nici în Franţa. Fascismul este perimat, dictaturile primitive la fel, cel puţin în Europa, dar pentru teroarea extremistă nu există un leac mai eficace în afară de lichidarea preventivă a activiştilor. Democraţia nu-şi poate permite de-a dreptul o crimă profilactică, dar poate să închidă ochii în faţa asasinatului proguvernamental cu responsabilitate limitată, sub un discret control mijlocit. Acesta nu mai era vechiul asasinat secret, represiune tutelată de stat, ci o teroare constructivă *per procura.* Am auzit şi de un filozof care propunea legalizarea totală a violului. De Sade, la vremea lui, definise această stare ca o deplinătate a adevăratei libertăţi. Se garantează prin Constituţie orice manifestări antistatale, ca şi cele conservatoare, dar pentru că forţele interesate în menţinerea unui *status quo* sunt mai numeroase decât cele

care-şi propun distrugerea statului, din lupta între cele două extremisme, ordinea ar ieşi cu faţa curată, chiar dacă s-ar ajunge la un soi de război civil.

Pe la ora unsprezece, Barth începu să-i conducă pe cei curioşi prin toată casa; la parter n-a rămas mai nimeni, iar eu m-am alăturat unui grup de trei oaspeţi, în pragul uşii deschise spre terasă. Doi dintre ei erau matematicieni, dar din tabere adverse, pentru că Saussure, rudă cu Lagrange, se ocupa de analiză, adică de matematica pură, iar al doilea de cea aplicată, ca programator, fiind de formaţie statistician. Erau amuzant de diferiţi la vedere. Saussure, slăbănog, tuciuriu, cu faţa osoasă, cu favoriţi şi ochelari cu ramă de aur atârnaţi de un şiret, de parcă ar fi coborât dintr-un dagherotip; un mic calculator japonez îi atârna de gât precum o decoraţie în rang de comandor. Era o glumă în toată regula. Statisticianul era blond, masiv, cu părul cârlionţat, arătând ca un *boche*[1] greoi din cărţile poştale de pe vremea primului război mondial şi, într-adevăr, provenea dintr-o familie germană. Se numea Mayer, nu Mailleux, cum am crezut la început, pentru că aşa îşi pronunţase numele. Matematicienii nu prea se omorau cu discuţia; m-a abordat, în schimb, al treilea dintre cei de faţă, un farmacolog, doctorul Lapidus. Acesta arăta de parcă s-ar fi întors dintr-o insulă pustie, fiindcă îşi lăsase barbă. M-a întrebat dacă ancheta nu a dat peste cazuri regresive, adică din acelea în care simptomele demenţei au apărut, pentru ca apoi să se retragă singure. I-am spus că microfilmele cuprind actele în întregime şi, dacă n-am socoti cazul lui Swift ca regresiv, atunci practic asemenea cazuri n-au existat.

— Asta-i de-a dreptul uluitor! exclamă el.

— De ce-i aşa uluitor?

— Simptomele au apărut într-o intensitate neuniformă, iar când cineva a fost spitalizat, precum cel care a sărit pe geam, atunci au dat înapoi. În condiţiile unei psihoze provocate pe cale chimică, asta ar însemna o creştere de neînţeles a duzei administrate. Oare nimeni n-a atras atenţia asupra acestui fapt?

— Nu prea-mi dau seama la ce vă referiţi.

— Nu există un compus psihotropic care să acţioneze cu o asemenea întârziere, ca, fiind administrat, să zicem, într-o luni, să provoace primele simptome marţi, halucinaţii miercuri, iar

---

[1] German (prescurtare din fr. argotic *alboche* - “nemţoi”)

maximum de efecte sâmbătă. Desigur, se poate crea în organism un depozit, inoculând, să zicem, sub piele un compus preparat în aşa fel încât să se absoarbă chiar săptămâni la rând, dar aceasta este o operaţie care lasă, totuşi, urme în straturile pielii. Autopsia ar fi trebuit să le descopere, dar în acte n-am găsit nimic asemănător.

— N-aţi găsit pentru că nu s-a confirmat nimic de acest gen.

— Tocmai asta mă surprinde!

— Dar ei puteau primi acest preparat de câteva ori, aşa că s-a cumulat...

Clătină din cap cu dezgust.

— În ce mod? De la intrarea în noul mod de viaţă până la apariţia simptomelor treceau întotdeauna câteva zile, şase până la opt, chiar până la zece zile. Nu există un compus cu o asemenea acţiune întârziată, nici cu o asemenea cumulare. Dacă admitem că începeau să ia acel preparat din prima sau a doua zi după sosire, atunci simptomele urmau să apară până în patruzeci şi opt de ore. Dacă aceşti oameni ar fi fost bolnavi de rinichi, de ficat, am mai fi putut discuta, dar asemenea cazuri n-au fost!

— Atunci, ce credeţi?

— Rezultă că au fost intoxicaţi *sistematic, treptat* şi în mod *continuu.*

— Admiteţi otrăvirea premeditată?

Zâmbi, arătându-şi dinţii de aur.

— Nu. Nu ştiu, poate au fost niscaiva spiriduşi, poate muştele au zburat direct din vreun laborator farmacologic şi li s-au aşezat pe pâinea prăjită, iar mai înainte s-au plimbat pe derivatele aromate de lisergină, cele mai noi, dar ştiu numai una, că acest compus s-a concentrat în sângele victimelor pe *îndelete.*

— Dar dacă o fi fost vreun compus necunoscut...

— Nouă?

Rostise vorba în aşa fel încât m-a făcut să zâmbesc.

— Da. Vouă. Chimiei. E oare imposibil?

Se strâmbă, lăsând aurul din gură să-i lucească.

— Compuşi necunoscuţi sunt mai mulţi decât stelele din cer. Dar nu există din aceia care să fie în acelaşi timp şi rezistenţi şi nerezistenţi la metabolismul ţesuturilor. Există un număr infinit de cercuri, dar nu există cercuri pătrate.

— Nu înţeleg.

— E foarte simplu. Compuşii care dau simptome bruşte creează în organism combinaţii solide, precum oxidul de carbon sau cianura cu hemoglobina. Asemenea compuşi pot fi întotdeauna uşor descoperiţi la autopsie. Mai ales când se aplică micrometodele – de pildă cromatografia. S-a aplicat aşa ceva, dar nu s-a descoperit nimic! Dacă-i aşa, atunci acest compus se dezintegrează uşor. Dacă se dezintegrează uşor, atunci el trebuie să fie administrat *des,* în doze mici, sau o singură dată, într-o doză masivă! Dar chiar dacă s-ar fi administrat într-o singură doză, atunci simptomele ar fi apărut după câteva ore, nu după câteva zile. Înţelegeţi?

— Da. Înţeleg. Şi, după părerea dumneavoastră, nu există nici o alternativă?

— Da, cum să nu! Dacă în momentul administrării ar fi fost un compus cu totul inofensiv, unul care capătă calităţi psihotropice abia când se descompune în sânge sau în ţesuturi. De pildă, în ficat. Străduindu-se să îndepărteze din organism compusul inofensiv, ficatul l-ar fi transformat în otravă. Aceasta ar fi o interesantă capcană biochimică, dar şi o pură fantezie, pentru că aşa ceva nu există şi nu cred că ar putea exista.

— De unde această siguranţă?

— Din faptul că farmacologia nu cunoaşte o asemenea otravă, un asemenea “cal troian” sub nici o formă, iar dacă ceva nu s-a întâmplat niciodată, atunci este puţin probabil ca să se poată întâmpla.

— Atunci?

— Nu ştiu.

— Numai asta aţi vrut să-mi spuneţi?

Am fost obraznic, dar acest Lapidus mă enervase. De altfel, nu s-a simţit atins.

— Nu, încă ceva. Efectul acela putea fi o rezultantă.

— A administrării de substanţe diferite? De otrăvuri?

— Da.

— Dar atunci, nu mai încape nici o îndoială că au fost atentate premeditate!

În locul chimistului, interveni pe neaşteptate Saussure.

— O domnişoară din Lombardia era în serviciul unui medic parizian, care locuia pe rue Saint Pierre, numărul patruzeci şi opt, etajul al doilea. Sora ei, care urma să-i facă o vizită, a uitat numele străzii, şi din Saint Pierre a făcut Saint Michel. S-a dus

pe Boulevard Saint Michel, a găsit casa cu numărul patruzeci şi opt, a urcat la etajul al doilea, a găsit firma doctorului, a sunat la uşă şi a întrebat de Marie Duval, sora ei. Şi s-a întâmplat că tocmai pe altă stradă, la alt medic, să fie în serviciu o domnişoară care se numea tot Duval şi care avea chiar acelaşi prenume – Marie –, ca şi sora celei venite, dar era cu totul altă persoană. Şi acum, la întrebarea care a fost *a priori* probabilitatea acestei întâmplări, în genere, nu se poate da un răspuns raţional, adică credibil din punct de vedere matematic. Lucrul poate părea o bagatelă, dar vă spun – acesta e un abis! Singurul domeniu-model al teoriei probabilităţii este lumea după concepţia lui Gibbs, lumea fenomenelor repetabile. Întâmplările unice nu se supun statisticii, căci au loc o singură dată, dar nu se poate vorbi totuşi de probabilitatea lor.

— Nu există întâmplări unice, interveni Mayer, care făcuse tot felul de mine până atunci, umflându-şi obrazul cu limba.

— Sunt, ripostă Saussure.

— Dar nu ca serii.

— Tu eşti o serie unică de întâmplări. Fiecare dintre noi este.

— Distributiv sau colectiv?

Se anunţa un duel al abstracţiilor, dar Lapidus îi puse fiecăruia mâna pe genunchi, exclamând:

— Domnilor!

Amândoi zâmbiră, Mayer îşi umflă iarăşi obrazul cu limba, iar Saussure continuă:

— Se poate alcătui un grafic al frecvenţei numelui Duval, al locuinţelor medicilor parizieni, desigur, dar ce legătură poate fi între schimbarea lui Saint Pierre cu Saint Michel şi frecvenţa apariţiei acestor nume ca denumiri de străzi în Franţa? Şi ce valoare numerică s-ar cuveni să se atribuie cazului în care acea domnişoară ar nimeri, ce-i drept, în casa în care locuieşte o oarecare Duval, dar la etajul al treilea, şi nu la al doilea? într-un cuvânt, unde se închide suma relaţiilor?

— Desigur, nu în infinit, întregi Mayer.

— Pot dovedi că este nu numai infinit la modul clasic, dar şi transfinal.

— Scuzaţi-mă, doctore Saussure, am intervenit eu, continuându-mi vorba, aţi spus acestea, pare-se, ca un apropos – dar în ce sens?

Mayer îmi aruncă o privire compătimitoare şi ieşi pe terasă.

Saussure se arată a fi uimit de lipsa mea de pătrundere.

— Aţi fost cumva pe aici, prin grădină, dincolo de foişor, unde sunt tufele de fragi?

— Da, am fost.

— E acolo o masă de lemn, rotundă, care are pe margini nişte cuie de aramă, cu floarea lată. Aţi văzut-o?

— Da.

— Credeţi că e posibil să laşi să curgă de la înălţime, cu o pipetă, atâtea picături de apă câte cuie sunt, astfel încât fiecare picătură să-şi nimerească cuiul?

— Ei... dacă se calculează bine, atunci... de ce nu...

— Dar dacă picăturile ar fi lăsate orbeşte, atunci... nu?

— Bineînţeles că nu.

— Dar, stimate domn, ar fi de ajuns să plouă numai cinci minute, şi fiecare cui şi-ar primi *în mod sigur* picătura sa de apă...

— Cum adică...

Abia acum am început să înţeleg încotro bătea.

— Da, da, da! Concepţia mea este radicală. Nu există nici un mister. Ceea ce este posibil, este hotărât de puterea ansamblului de întâmplări. Cu cât este mai puternic ansamblul, cu atât mai puţin probabile sunt întâmplările care pot avea loc în el. . – Nu există serie de victime?...

— Victime sunt. Le-a produs mecanismul destinului. Din abisul incalculabilităţii, despre care am amintit, povestindu-vă o anecdotă, aţi extras o anumită fracţiune specială, care se remarcă prin asemănarea mai multor factori. O consideraţi drept o întreagă serie şi de aici rezultă caracterul ei misterios.

— Deci consideraţi, ca şi domnul Lapidus, că trebuie să se caute cazuri regresive?

— Nu, pentru că nu le veţi găsi. Un grup de soldaţi din linia întâi cuprinde un subgrup de morţi şi de răniţi. Poate fi uşor individualizat, dar n-o să puteţi individualiza un grup de soldaţi care au scăpat de glonţ ca prin urechile acului de cei pe care glonţul i-a ocolit la o depărtare de un kilometru. De aceea n-o să aflaţi, în toată această afacere a voastră, nimic altceva, decât datorită întâmplării. Un adversar care cultivă strategia destinului poate fi învins numai cu aceeaşi strategie.

— Ce vă tot spune doctorul Saussurel se auzi din spate. Era Barth, în tovărăşia unui bărbat slab, cu părul grizonat.

Mi l-a prezentat, dar n-am auzit clar numele lui. Barth îl trata pe Saussure nu ca pe un membru al grupului său, ci ca pe un exemplar rar. Am aflat că matematicianul lucrase cu un an în” urmă la Futuribles, de unde s-a transferat la grupul francez CETI, care se ocupa de civilizaţiile cosmice, dar nicăieri n-a rămas prea multă vreme. L-am întrebat ce crede despre aceste civilizaţii. Consideră că nici ele nu există?

— Asta nu-i aşa de simplu, răspunse el, ridicându-se. Alte civilizaţii există, deşi nu există.

— Cum să înţelegem asta?

— Nu există, dacă le considerăm ca nişte corespondente ale imaginaţiilor noastre despre ele, deci, în acest fel, omul n-ar fi în stare să definească drept o civilizaţie ceea ce constituie o civilizaţie.

— Tot ce se poate, am aprobat eu, dar, în ansamblul lor, trebuie să poată fi definit şi locul nostru, nu-i aşa? Sau suntem o banalitate cenuşie a cosmosului, sau o abatere, fie şi extremă.

Cei care ne ascultau izbucniră în râs. Mirat, am aflat că tocmai un asemenea gen de argumentare l-a îndemnat pe Saussure să plece de la CETI. El nu s-a amuzat deloc. A tăcut, vânturându-şi micul calculator ca pe un breloc. L-am tras deoparte, mai aproape de masă, i-am oferit un pahar de vin, am luat şi eu unul şi am băut pentru imaginea pe care o avea el despre civilizaţie, rugându-l să mă iniţieze în teoria sa.

Este cea mai bună tactică, am învăţat-o de la Fitzpatrick: un mod de viaţă care nu face deosebire între seriozitate şi caricatura acesteia. Saussure începu să-mi explice că tot progresul ştiinţei nu e nimic altceva decât renunţarea treptată la *simplitatea* lumii. Omul vrea ca totul să fie simplu, chiar dacă în acelaşi timp ar trebui să fie misterios. Un singur tip de Dumnezeu, şi asta la numărul singular; un singur tip de legi ale naturii; un singur tip de apariţie a inteligenţei în Univers şi aşa mai departe. Să luăm, de pildă, astronomia. Susţinea că tot ceea ce există sunt stelele la timpul prezent, trecut şi viitor, plus resturile lor ca planete. A trebuit, totuşi, să fie de acord cu faptul că multe fenomene din cosmos nu se încadrează în această schemă. Pofta omenească de simplitate a făcut posibilă cariera briciului lui Ockham, care interzicea înmulţirea existenţelor, deci şi a celulelor clasificatoare, pe deasupra necesităţii. Cu toate acestea, diversitatea, de care n-am vrut să ţinem seama,

învinge prejudecăţile noastre. Astăzi, fizicienii aşează regula lui Ockham la locul ei, susţinând că tot ceea ce nu este interzis este posibil. Totul, în fizică. Dar diversitatea civilizaţiilor este mai mare decât cea fizică.

L-aş mai fi ascultat cu plăcere, dar am fost dus de Lapidus în grupul medicilor şi biologilor. Părerea lor s-a dovedit unanimă: datele erau insuficiente. Se cuvenea să se cerceteze ipoteza seriei de decese, ca urmare a trăsăturilor înnăscute ale organismului sensibil la vreun compus al microbiosferei oraşului Napoli. Trebuia să se ia două grupuri de oameni, cam de câte patruzeci de persoane fiecare, cu vârsta de cincizeci de ani, cu o alură sportivă, aleşi prin tragere la sorţi, să fie muiaţi în sulf, încălziţi la soare, masaţi, să li se dea sudorifice, apoi, să fie încinşi cu lămpi de cuarţ, după care trebuia să se bage spaima în ei cu niscaiva filme de groază, să fie excitaţi niţel cu nişte exponate porno şi apoi să se aştepte până când careva dintre ei înnebunea. Atunci trebuia să se treacă la analiza eredităţii lor prin cercetarea arborelui genealogic, prin căutarea deceselor neaşteptate şi neexplicate pe liniile descendente, şi de-abia în acel moment computerul avea să fie de cel mai mare folos! Unii mi se adresau mie, alţii vorbeau între ei despre componenţa apei de baie, a aerului, despre adrenochromi, despre schizofrenia chimogenică imaginativă pe fond metabolic, până când, într-un târziu, doctorul Barth m-a salvat încă o dată, ca să mă conducă printre jurişti. Unii dintre aceştia credeau că vinovată e Mafia, alţii sugerau o nouă organizaţie încă necunoscută, care nu se grăbeşte să dea socoteală de decesele misterioase. Motive? Dar pentru ce motiv japonezul acela ucidea la Roma sârbi, olandezi şi nemţi? Am văzut cumva gazetele de azi? Un turist neozeelandez, vrând să protesteze împotriva răpirii în Bolivia a unui diplomat australian, a încercat să deturneze la Helsinki un avion-charter care transporta pelerini la Vatican. Principiul dreptului roman *id fecit cui prodest*[1] nu mai era valabil.

Nu, mai degrabă, Mafia, pentru că un *mafioso* putea fi oricare italian, negustor, portar, băieş, şofer – psihoza acută arăta că e vorba de halucinogene; nu era uşor să le serveşti la restaurant, dar unde avea omul cel mai mult poftă să bea dintr-o înghiţitură băutura răcoritoare, dacă nu după o baie fierbinte

[1] Cui foloseşte acest lucru

într-un sanatoriu balnear, când curg sudorile pe el? Juriştii au fost înconjuraţi de medicii pe care-i lăsasem şi s-a încins disputa în jurul cheliei, din care n-a ieşit nimic. De fapt, totul. era cât se poate de amuzant. Pe la ora unu, grupuşoarele izolate s-au contopit într-o singură furtunoasă adunare şi, la şampanie, s-a pornit discuţia despre sex. Lista medicamentelor găsite asupra victimelor *trebuia* să fie incompletă. Păi, cum aşa, lipseau cele mai moderne stimulente şi afrodisiace! Domnii în vârstă le-au folosit, fără îndoială! Erau o mulţime, Topcraft, Bios 6, Dulong, Antipraecox, Orkasfluid, Sex Tonicum, Sanurex Erecta, Elixire d'Égypte, Érectovite, Topform, Action Cream – toate aceste cunoştinţe m-au zăpăcit, dar m-au şi descumpănit, pentru că au condus la o lipsă a anchetei – nimeni nu cercetase psihotropia acestor preparate. M-au sfătuit să mă ocup de asta. N-au fost găsite nicăieri, asupra nici unuia? Tocmai asta era deosebit de suspect! Un bărbat tânăr nu şi-ar fi ascuns preferinţele de acest gen, dar domnii mai în vârstă, se ştie, sunt ipocriţi, mincinoşi, ţin la aparenţe. Le-au folosit şi au distrus ambalajele...

Tumultul creştea, toate ferestrele erau deschise, dopurile zburau cât colo, zâmbitorul Barth apărea când într-o uşă, când într-alta, fetele spaniole se învârteau peste tot cu tăvile în mâini, o blondă platinată, pare-se, soţia lui Lapidus, apetisantă în penumbră, mi-a spus că-i amintesc de un mai vechi prieten, recepţia era fără îndoială reuşită, dar pe mine m-a năpădit melancolia, înmuiată doar de şampanie, pentru că mă simţeam dezamăgit. Nici unul dintre aceşti simpatici entuziaşti nu avea acea scânteie, acel foc de anchetator, căruia în artă îi corespunde inspiraţia. Capacitatea de a extrage elementele esenţiale din grămada de fapte. În loc să se gândească la rezolvarea problemei, o amplificau prin lansarea altora noi. Randy avea acest dar, îi lipsea însă ştiinţa, de care era plină casa lui Barth, dar care, din păcate, nu ştia să se concentreze.

Am rămas în salon până la sfârşit de tot, pe ultimii oaspeţi i-am condus şi eu, alături de gazde, maşinile au plecat una după alta, curtea s-a golit, casa rămăsese cu luminile aprinse la ferestre, iar eu m-am urcat la mine în cameră, cu sentimentul unei înfrângeri, mai nemulţumit de mine însumi decât de ceilalţi. Parisul ardea dincolo de zona parcurilor şi a clădirilor de la periferie, dar nu-l întrecea pe Marte, strălucind în ascensiune, de parcă cineva ar fi pus un punct galben peste tot şi peste

toate.

***

Se întâmplă uneori să cunoşti câte un om de care nu te leagă nici preocupările, nici trăirile deosebite, cu care nu corespondezi, pe care-l vezi rar şi întâmplător, dar faptul că acesta există prezintă o mare, deşi nelămurită, însemnătate. La Paris, un asemenea apropiat este pentru mine Turnul Eiffel, nu ca simbol al oraşului, deoarece cu Parisul n-am nici în clin, nici în mânecă. M-am convins, totuşi, că nu mi-e indiferent când am citit o notă într-un ziar despre proiectul distrugerii lui şi m-am îngrozit.

De câte ori sunt la Paris, mă duc să văd Turnul Eiffel. Numai să-l văd, nimic mai mult. După ce-i dau roată, mă duc dedesubt, între cele patru picioare de pod, de unde se văd arcurile care le unesc, grilajele pe fondul cerului şi marile roţi străvechi, care pun în mişcare lifturile. Aşa am făcut şi a doua zi după serata de la Barth. Turnul nu se schimbase, deşi era înconjurat acum de cutiile zgârie-norilor.

Era o zi frumoasă. M-am aşezat pe o bancă şi mă gândeam cum să las totul baltă şi să mă retrag din afacerea asta, pentru că mă trezisem de dimineaţă cu această hotărâre. Problema căreia îi consacrasem atâtea eforturi îmi era acum străină, inutilă, parcă falsă. Adică fals era mai degrabă elanul meu faţă de ea. De parcă m-aş fi trezit brusc sau mi-a venit mintea la cap, mi-am zărit propria lipsă de maturitate, acelaşi infantilism ce se afla în spatele fiecăreia dintre deciziile mele vitale. Dintr-o ţâcneală, hotărâsem, la numai optsprezece ani, să mă fac *comandos* şi am reuşit să văd o cazemată normandă, dar numai culcat pe targă, pentru că planorul meu, atins în aer de un Flak, ne-a aruncat pe toţi, treizeci de oameni, peste buncărele germane, dincolo de ţintă şi, după noaptea aceea, cu osul lombar plesnit, m-am pomenit într-un spital englezesc. Dar şi cu Marte a fost, de fapt, la fel. De m-aş fi întors de acolo, nu l-aş mai evoca până la sfârşitul zilelor mele; mai degrabă m-ar fi pândit ceea ce i s-a întâmplat altuia pe Lună, căruia nu i-au ajuns fotoliile oferite prin consiliile de administraţie ale marilor firme, şi de aceea îl măcina gândul sinuciderii. Unul dintre colegii mei ajunsese director al distribuţiei berii în Florida; luând

în mână o cutie de bere, parcă-l văd intrând în ascensor, în costumul alb-îngeresc de cosmonaut, aşa că m-am aruncat în afacerea asta, ca să nu merg pe urmele lui.

Am înţeles bine toate astea, privind la Turnul Eiffel. Fatală profesie, amăgindu-te cu promisiunea “marelui pas pentru omenire”, care, aşa cum a spus Armstrong, este “un mic pas al omului”, dar în esenţă punctul culminant, apogeu nu numai al orbitei, loc de pierzanie, un tablou simbolic al vieţii omeneşti, care înghite cu lăcomie toate speranţele şi forţele îndreptate spre ceea ce nu poate fi atins. Numai că ceea ce pentru fiecare înseamnă cei mai frumoşi ani, aici reprezintă numai ore. Aldin ştia că urmele bocancilor lui imenşi pe Lună vor dăinui nu numai dincolo de memoria programului Apollo, dar şi dincolo de omenire, pentru că vor fi şterse abia peste un miliard şi jumătate de ani de focul Soarelui, ridicându-se peste orbita Pământului. Cum se poate însă declara mulţumit, vânzând bere, un om care a fost atât de aproape de veşnicie? Să ştii că totul a rămas în urma ta, să afli asta aşa de brusc, atât de ireversibil este mai mult decât o înfrângere, este o batjocură la adresa înălţării care i-a precedat. Când stăteam aşa, privind la monumentul de fier, ridicat нı cinstea secolului al XIX-lea de acel inginer serios, mă miram tot mai mult de propria mea orbire, de faptul că ra-am lăsat dus atâţia ani, şi numai ruşinea mi-a făcut imposibilă întoarcerea grăbită la Garges ca să-mi împachetez pe ascuns lucrurile. Ruşinea şi loialitatea.

După-amiază a venit în mansarda mea Barth. Părea a nu fi în apele lui. Avea o noutate. Inspectorul Pingaud, omul de legătură între Sûreté şi colectivul lui de lucru, ne-a invitat pe amândoi la el. Era vorba de un caz în care ancheta era condusă de unul dintre colegii săi, comisarul Leclerc. Pingaud considera că merită să cunoaştem afacerea. Bineînţeles, am fost de acord şi am plecat împreună la Paris. Pingaud ne aştepta. Îl ştiam, el era acel taciturn, cu părul grizonat, pe care-l observasem alături de Barth cu o seară înainte. Era mult mai în vârstă decât mi se păruse atunci. Ne-a primit într-un mic cabinet, dintr-o aripă a clădirii; pe masă avea un magnetofon. S-a ridicat în picioare, în spatele biroului, şi ne-a spus că nu de mult comisarul îl vizitase. Era la pensie, dar îi mai vizita uneori pe vechii cunoscuţi. În discuţie venise vorba de o chestiune pe care Leclerc nu putea să mi-o prezinte personal, dar, la rugămintea inspectorului, a

povestit-o şi a fost înregistrată. Rugându-ne să ne facem comozi, pentru că istoria era mai lungă, Pingaud ne-a lăsat singuri, parcă din curtoazie, ca să nu ne deranjeze, ceea ce mi s-a părut destul de ciudat.

Prea multe erau favorurile din partea poliţiei şi, pe deasupra, a celei franceze. Prea multe, dar şi prea puţine. În tot ceea ce a spus Pingaud, n-am sesizat minciuni grosolane; nu putea fi vorba de anchete aranjate, de vreo istorie fictivă, comisarul fiind desigur la pensie, şi pe lângă asta ce putea fi mai uşor decât să ne convoace oriunde. Mai puteam să înţeleg şi că nu au vrut să ne arate documentele, pentru că asta era ceva sfânt, dar înregistrarea sugera dorinţa de a zădărnici orice discuţie. Informarea urma să se desfăşoare fără comentarii. Unei benzi de magnetofon nu i se putea pune nici o întrebare. Ce se ascundea în spatele acestui procedeu? Barth ori era ca şi mine la fel de dezorientat, ori dorea sau trebuia să păstreze îndoielile pentru sine. Toate astea îmi trecură prin cap, în momentul în care din magnetofonul pus în funcţiune se auzi un glas baritonal, plin de sine, uşor astmatic.

— Domnul meu, ca să nu fie nici o neînţelegere, am să-ţi povestesc tot ce pot să-ţi spun. Inspectorul Pingaud garantează pentru dumneata, dar sunt lucruri pe care le voi trece sub tăcere. Cunosc dosarul cu care ai venit aici, l-am examinat înaintea dumitale şi am să-ţi comunic părerea mea: nu există acolo material pentru anchetă. Înţelegi la ce mă refer? Nu mă interesează, din punct de vedere profesional, ceea ce nu se supune paragrafelor codului penal. În lume există un milion de chestiuni neînţelese, farfurii zburătoare, exorcisme, tot felul de ţipi care aruncă la televiziune furculiţe la depărtare, dar pe mine, ca poliţist, astea nu mă interesează. Ca unul care citeşte *France Soir,* pot să mă ocup de asta vreme de cinci minute şi să zic: "Ei, poftim!" Deci, dacă spun că în afacerea asta italienească nu e nimic vrednic de o anchetă, atunci mă pot înşela, dar eu am în spinare treizeci şi cinci de ani de muncă în poliţie. De altfel, poţi să nu fii de părerea mea. E treaba dumitale. Inspectorul Pingaud m-a rugat să-ţi prezint cazul pe care l-am investigat acum doi ani. Când am să termin, ai să înţelegi de ce nu a pătruns în paginile ziarelor. De la bun început am să-ţi mărturisesc fără înconjur că, dacă ai încerca să-l foloseşti ca material de publicat, atunci aş dezminţi totul. De ce, şi asta ai să înţelegi. E în joc

raţiunea de stat, iar eu sunt poliţist francez. Te rog să nu te simţi lezat – e numai o chestiune de loialitate profesională. Am pronunţat formula obişnuită.

Cazul a fost clasat. A lucrat la el poliţia, Sûreté şi apoi contraspionajul. Dosarele zac în arhivă – sunt cu toatele câteva bune kilograme. Aşadar, să încep. Personajul principal este Dieudonne Proque. Proque este un nume care nu sună franţuzeşte. Înainte se numea Procke, un evreu german, care a emigrat împreună cu părinţii, de mic copil, în Franţa, pe vremea lui Hitler, în anul 1937. Părinţii, aparţinând burgheziei mijlocii, pe vremea naziştilor, erau patrioţi germani, aveau rude îndepărtate la Strasbourg, stabilite în Franţa încă din secolul al XVIII-lea. Ajung departe, pentru că am cercetat totul foarte profund, cum e obiceiul în cazurile grele. Cu cât o problemă e mai confuză, cu atât mai atentă trebuie să fie urmărirea. Murind, tatăl nu i-a lăsat nimic. A învăţat meseria de optician. În timpul ocupaţiei s-a stabilit la Marsilia, în zona neocupată, la alte rude – de fapt, cu excepţia acestor şase ani, a locuit la Paris, în arondismentul meu. Avea un mic laborator optic pe rue Amelie. Îi mergea mai degrabă prost. Nu avea mijloacele necesare, nu putea concura eficient cu firmele mai serioase. Nu prea făcea vânzare, mai mult reparaţii, schimba lentilele la ochelari, uneori mai dregea niscaiva jucării, nu numai optice. Era opticianul oamenilor săraci şi puşi pe economii. Mama lui, cu care locuia, a trăit şi după moartea lui. Ajunsese la aproape nouăzeci de ani. El, cavaler tomnatic, avea, când s-a întâmplat ce voi spune, şaizeci şi unu de ani. Fără antecedente penale, la noi n-avea cazier, deşi ştiam că atelierul foto, pe care şi-l meşterise în spatele laboratorului optic, nu era chiar un nevinovat hobby, aşa cum susţinea el. Sunt oameni care fac poze îndrăzneţe, nu neapărat pornografice; ei înşişi nu se pricep sau nu vor să le developeze şi au nevoie de un om de încredere care să se ocupe de aşa ceva. Trebuie să fie un om serios, care să nu facă un plus de exemplare pentru sine sau chiar pentru altcineva. Da, dar asta până la un punct nepenalizabil. Sunt oameni care îi pun pe alţii în situaţii delicate şi le fac fotografii pe ascuns, pentru ca apoi să-i şantajeze. Pe toţi îi avem, în genere, în cartotecile noastre şi nu e deloc sănătos pentru ei să aibă propria lor cameră obscură, propria aparatură şi propriul fotograf care a suferit deja o condamnare. Proque se ocupa de asta, dar cu măsură. Noi ştiam

că el developează asemenea poze, se ocupa cu asta de obicei când stătea cam prost cu finanţele. Nu existau însă motive de intervenţie din partea noastră. Nu numai astfel de chestiuni mai scapă azi atenţiei poliţiei. Ne lipsesc posturi în schemă, ne lipsesc mijloacele, ne lipsesc oamenii. De altfel, Proque nu câştigase mare lucru cu procedeul său. N-ar fi îndrăznit niciodată să aibă pretenţii faţă de clienţi, în schimbul serviciilor sale. Era prudent, pentru că era laş din fire. Era complet dominat de maică-sa. Trăia ca după ceas. În fiecare an plecau, totdeauna în iulie, totdeauna în Normandia; deasupra laboratorului aveau trei camere pline cu mărunţişuri de tot felul; clădirea era veche, locatarii aceiaşi, se cunoşteau de ani de zile, încă dinainte de război. Trebuie să ţi-l descriu bine pe acest Proque, pentru că are o oarecare importanţă, mai ales pentru dumneata. Scund, firav, prea de timpuriu îndoit de spate, cu un tic la ochiul stâng, pleoapa îi cădea mereu; mai ales în orele amiezii făcea asupra oamenilor care nu-l cunoşteau impresia unui snob, prostănac sau distrat. Era perfect normal la minte, avea doar momente de somnolenţă, cel mai adesea pe la prânz, din cauza scăderii tensiunii. De aceea ţinea mereu pe masa de atelier un termos cu cafea şi-i trăgea câte-o sorbitură de câte ori simţea că-l apucă somnul în timpul lucrului.

Cu trecerea anilor, aceste accese de somnolenţă, căscatul, impresia că-l ia cu leşin, că e gata să cadă din picioare îl supărau tot mai mult. În sfârşit, maică-sa îl trimise la doctor. A fost la doi doctori, i-au dat nişte banale leacuri stimulative, cu efecte de scurtă durată. Ceea ce îţi spun dumitale ştia fiecare locatar al casei, fiecare putea să ţi-o repete. Se pare că ştiau chiar de afacerile lui necurate din camera obscură. Era un om cu totul transparent. Fotografiile acelea erau, la drept vorbind, o copilărie în comparaţie cu ceea ce este pâinea noastră cea de toate zilele. Şi, de fapt, eu sunt de la penal, Moeurs[1] – secţia de moravuri este o lume cu totul aparte.

După cele întâmplate, l-am băgat în anchetă, dar fără rezultat. Cu ce să-i mai îmbogăţesc portretul? Colecţiona ilustrate vechi, se plângea că are o piele foarte delicată, nu se putea bronza şi îndată îi apăreau nişte iritaţii; de fapt, nu era omul care ţinea să se bronzeze. Dar acum doi ani, prin toamnă, începuse să se înnegrească serios la faţă, tenul îi căpătase o

[1] Poliţia de moravuri

nuanţă arămie, aceea pe care o provoacă soarele artificial; vechii clienţi, cunoscuţii îl întrebau ce-i cu dumneata, domnule Proque, mergi la solarium, iar el, înroşindu-se ca o domnişoară, explica fiecăruia că nu, că la năpădit un mare necaz, nişte furuncule într-un loc anume, şi asta durează, iar doctorul i-a recomandat radiaţii pe tot corpul. Lampă de cuarţ, vitamine şi alifii. Şi asta l-a mai ajutat oarecum. Era prin octombrie, destul de urât în acel an, ploios, friguros; opticianul, mai ales toamna, cădea pradă acestor necazuri, accese de slăbiciune şi asta în plină amiază; iar s-a dus la medic, acesta iar i-a prescris nişte pilule stimulatoare. Pe la sfârşitul lunii îi spuse maică-sii, în timpul mesei de prânz, destul de excitat fiind, şi chiar satisfăcut, că a primit o comandă bine plătită, o serie mare de fotografii de developat şi de mărit, în culori, numeroase copii, format mare. Conta pe vreo mie şase sute de franci profit, care pentru el erau bănişori frumoşi. Pe la şapte seara lăsă storurile şi se închise în camera obscură, spunând mamei că se întoarce târziu, fiindcă avea o treabă urgentă. Pe la unu noaptea, maică-sa fu trezită de un zgomot dinspre camera lui. El zăcea întins pe podea şi plângea, “aşa teribil cum nici un om n-a plâns până atunci” – acestea erau cuvintele din declaraţiile ei. Ţipa, printre suspine, că-şi irosise viaţa, că trebuia să se omoare. Şi-a rupt colecţia sa iubită de ilustrate, a răsturnat mobila, bătrâna nu putea s-o scoată la capăt cu el; întotdeauna fusese blând şi ascultător, iar acum nu-i dădea nici cea mai mică atenţie. Ea umbla după el prin cameră, îl trăgea de haine, iar el, ca într-o melodramă ieftină, căută mai întâi un şnur, îl smulse pe cel de la perdea, dar era prea slab, de fapt maică-sa i l-a smuls din mâini, pe urmă s-a dus în bucătărie să caute un cuţit printre tacâmuri şi, negăsind unul la îndemână, vru să coboare jos să-şi caute nişte otravă. Avea în camera obscură tot felul de chimicale, dar, cuprins brusc de slăbiciune, se întinse pe duşumea, şi până la urmă începu să sforăie, plângând încă prin somn. Dormi aşa până dimineaţa, pentru că bătrâna i-a pus doar o pernă sub cap, fiindcă n-a avut putere să-l ducă în pat şi nu voia nici să cheme vecinii.

În ziua următoare era cu totul normal, deşi destul de răvăşit. Se plânse că-l doare groaznic capul, spunea că are impresia că a băut toată noaptea, dar el nu bea niciodată mai mult de un sfert de vin alb la prânz – un vin slab de masă. Înghiţind o groază de

prafuri, se duse în atelier. Îşi petrecu ziua ca de obicei. Ca optician, nu prea avea clienţi, prăvălia îi era mai mult goală – el petrecea mai mult dincolo, şlefuind lentile sau developând fotografii în camera obscură. În ziua aceea avusese numai patru clienţi. Ţinea un registru în care nota fiecare comandă, chiar cea mai simplă, executată pe loc. Dacă nu cunoştea clientul, atunci nota felul comenzii. Bineînţeles, nu intrau aici afacerile cu fotografiile. Aşa au trecut alte două zile, fără alte întâmplări. În cea de-a treia zi a primit o parte din bani pentru nişte fotografii şi mărirea unor poze. Încasările astea iar nu le nota, nu era aşa de prost. Împreună cu maică-sa, avu o cină mai acătării. Un vin mai scump, peşte, nu-mi mai amintesc exact, ştii dumneata, dar atunci ştiam pe dinafară chiar şi câte feluri de brânzeturi erau. A doua zi a primit o nouă porţie de filme de la acelaşi client. La masa de prânz era cât se poate de bine dispus, îi zise mamei că o să-şi facă împreună o căsuţă, seara se închise din nou în camera obscură şi de-acolo, după miezul nopţii, bătrâna iar fu trezită de un zgomot înspăimântător. Coborî, ciocăni în uşa din spate a camerei – acolo e un perete despărţitor din placaj –, auzi cum bombănea fără înţeles, trântea, răsturna totul, spărgea sticle, aşa că, speriată, chemă un vecin, gravor, care avea atelierul pe aceeaşi stradă. Vecinul, om aşezat, un văduv mai în vârstă, sfărâmă repede cu o daltă încuietoarea din placaj. Înăuntru era întuneric şi aproape linişte. Proque zăcea pe podea, printre negative de poze pornografice, pe jumătate developate, încleiate împreună – erau prin toate colţurile –, multe dintre ele făcute ferfeniţă, linoleumul era înecat cu chimicale, fiindcă spărsese toate borcănaşele cu preparate, aparatul de mărit îl aruncase pe jos, îşi arsese mâinile cu acid, hainele erau numai găuri, din robinet apa curgea şiroaie, iar el era ud din cap până-n picioare. Când i se făcuse rău, încercase să se salveze, s-a stropit cu apă pe cap, apoi şi-a băgat capul sub şuvoiul de apă. Încercase, probabil, să se otrăvească, dar în loc de cianură luase bromură, şi de aceea zăcea complet ameţit. S-a lăsat dus în locuinţă, vecinul aproape ^că l-a luat în braţe, maică-sa spunea că imediat după plecarea acestuia Proque începuse să se zbată din nou, dar era aproape lipsit de puteri şi privea la mizerabila comedie din jurul lui, întins în pat; dădea din mâini şi din picioare, vru să sfâşie cearşaful ca să se spânzure, îşi îndesa cuvertura pe gât, gâfâia, plângea, blestema, iar când a încercat

să se ridice în picioare, a căzut ca un buştean şi, ca şi prima dată, a adormit întins pe duşumea.

A doua zi s-a trezit târziu, de parcă era coborât de pe cruce, îşi frângea mâinile de disperare, văzând pagubele pe care singur şi le făcuse. Toată dimineaţa a strâns, a spălat, a reparat cum a putut negativele stricate, a măturat şi a curăţat prin cameră; pe la prânz a ieşit sprijinit în baston, pentru că îl lua ameţeala, dar trebuia să-şi cumpere alte preparate în locul celor distruse. Spre seară, se plânse maică-sii că probabil era vreo boală mintală, o întrebă dacă n-au fost cazuri de demenţă în familie, dar nu-i veni să creadă că ea nu ştia de aşa ceva. După felul cum i se adresa, cum o contrazicea, ea îşi dădea seama că nu-şi venise în fire cu totul, pentru că niciodată nu îndrăznise să ridice glasul împotriva ei. Niciodată nu fusese atât de agresiv, dar ce poţi face, poţi să înţelegi emoţia şi teama omului care, pe neaşteptate pentru el, cade pradă de câteva ori atacurilor de nebunie? Oricine s-ar fi gândit la simptome de asemenea natură, îi spuse mamei că, dacă s-o mai întâmpla măcar o dată ceva asemănător, o să se ducă la un psihiatru. Astfel de hotărâri energice nu erau în firea lui – altădată treceau săptămâni de zile până să se decidă să se arate unui dermatolog, se chinuia mai întâi de-a binelea cu ulceraţiile lui de piele, şi asta nu din zgârcenie, căci era asigurat, pur şi simplu, cea mai mică schimbare a programului zilei i se părea ceva de nesuportat.

Cu clientul care-i încredinţase filmul ajunsese la ceartă, pentru că acestuia nu-i ieşeau la socoteală câteva poze. Ce s-o fi întâmplat între ei, n-am aflat niciodată – este singurul punct concret, rămas nelămurit în afacerea asta.

Apoi, o săptămână întreagă, nimic deosebit. Proque s-a liniştit, nu mai pomenea în discuţiile cu maică-sa de vreo presupusă boală mintală. Duminică a invitat-o la cinema. Iar luni a înnebunit de-a binelea. Totul s-a întâmplat cam aşa. Pe la unsprezece a ieşit din atelier, lăsând uşa deschisă, n-a răspuns ca de obicei la salutul cofetarului, care-şi avea prăvălia în colţul străzii; omul acesta, un italian, i s-a adresat primul, fiindcă se afla în faţa magazinului. Proque i s-a părut “cam ciudat”; a intrat înăuntru, a cumpărat nişte dulciuri, a spus că o să plătească la întoarcere, pentru că atunci o să aibă “o groază de bani” – nici gestul acesta nu era în stilul lui –, s-a urcat într-un taxi din staţie – şi nu umblase cu taxiul cel puţin de zece ani – şi i-a dat

şoferului adresa pe rue de l'Opera. I-a spus să aştepte, s-a întors după un sfert de oră, vorbind în gura mare, gesticulând şi fluturând un plic plin cu bancnote. Înjurându-l pe ticălosul care încercase să-i sufle din câştig, ceru şoferului să-l ducă spre Notre Dame. Acolo, pe insulă, plăti pentru toată cursa o sută de franci, fără să ceară restul – şoferul observă atunci că avea în plic numai hârtii de câte o sută —, şi, înainte ca taxiul să pornească, se urcă pe balustrada podului. Un trecător îl apucă de picior, luptându-se cu el; văzând scena, taxime-tristul sări din maşină, dar nici împreună nu putură s-o scoată la capăt cu el. Apăru un poliţist; îl urcară toţi trei în taxi, dar Proque urla întruna, pe caldarâm rămăseseră bancnotele de o sută de franci, poliţistul reuşi să-l lege şi o porniră spre spital. Pe drum, opticianul reuşi un lucru nemaipomenit. Când maşina a pornit, el s-a închis parcă în sinea lui, zăcând lângă poliţist fără vlagă, ca o cârpă, dar la-un moment dat a sărit în sus şi, înainte ca poliţistul să-l potolească, i-a smuls şoferului volanul. Traficul era mare şi n-a fost greu să se ciocnească. Taxiul a lovit un Citroën în uşa din faţă, apucându-i şoferului acestuia mâna între volan şi uşă. I-a frânt încheietura. Poliţistul l-a dus pe Proque cu alt taxi la spital; aici l-au cam lăsat în plata Domnului, mai ales că l-a cuprins o stare de prostraţie – uneori mai scâncea, nu răspundea la întrebări, şi se purta destul de liniştit. A fost luat sub observaţie, dar la vizita de seară a medicului primar îi constatară lipsa. Zăcea sub pat, înfăşurat în pătura trasă din cearşaf, şi aşa s-a lipit de perete, de aceea nu l-au zărit din prima clipă. Îşi pierduse cunoştinţa, o dată cu o cantitate mare de sânge, pentru că îşi tăiase venele la mâini cu o jumătate de lamă trecută pe ascuns din haine în pijamaua spitalului. I-au făcut trei transfuzii şi l-au readus în simţiri. Au intervenit apoi alte complicaţii, pentru că şi aşa avea inima foarte slabă.

Afacerea mi-a fost încredinţată a doua zi după accidentul de pe insula Saint Louis. De fapt, în aparenţă, nu era nimic important pentru Sûreté, dar proprietarul maşinii avea un jurisconsult care a considerat că s-a ivit cea mai bună ocazie pentru o răfuială cu poliţia. Avocatul a lansat versiunea negli-jenţei culpabile a funcţionarului de poliţie, care, transportând un delincvent nebun, a permis ca acesta să lovească maşina clientului său, provocând o dată cu leziuni corporale şi pagube materiale, şi un şoc psihic puternic. Desigur, poliţia era răs-

punzătoare, şi se impunea plata unei rente, bineînţeles din fondurile ministerului, pentru că poliţistul vinovat fusese în exerciţiul funcţiunii.

Dorindu-şi un start mai bun, avocatul a informat presa în acest spirit. Din această cauză, afacerea s-a ridicat mult peste nivelul unor incidente banale, pentru că acum intra în joc prestigiul Sûreté şi, de fapt, al *police judiciaire*[1], iar şeful mi-a încredinţat cercetarea cazului.

Diagnosticul medical iniţial indica demenţă cronică pe fondul unei schizofrenii întârziate, dar cu cât se adânceau investigaţiile, imediat după tentativa de sinucidere, din diagnostic rămânea tot mai puţin. După şase zile, Proque era tot distrus, abia se mişca, îmbătrânise brusc, dar, în afară de toate astea, era cât se poate de normal. În a şaptea zi a şederii în spital făcu o declaraţie. Mărturisi că acel-client îi plătise în loc de cei o mie cinci sute de franci conveniţi abia o sută cincizeci, pentru faptul că nu-i făcuse toate copiile. În ziua de luni, când s-a apucat să potrivească lentilele la ochelari, l-a cuprins în faţa maşinii de şlefuit aşa o furie împotriva acelui client, că a lăsat totul deoparte şi, aşa cum era, a zbughit-o din atelier “ca să se răfuiască cu el”. Nu-şi aminteşte să fi intrat în cofetărie. Nu-şi aminteşte nimic nici din ceea ce s-a întâmplat pe pod, ştie numai că i-a făcut clientului, acasă la el, un scandal zdravăn şi acesta i-a plătit restul de bani. În timpul nopţii de după această declaraţie, starea i s-a înrăutăţit brusc. A murit spre dimineaţă, de un infarct. Medicii căzură de acord că a fost vorba de o psihoză reactivă. Cu toate că moartea lui Proque era numai indirect legată de manifestările de nebunie din ziua de luni, chestiunea căpătă iar importanţă. Un cadavru este întotdeauna un atu.

M-am dus la mama lui Proque în ajunul morţii acestuia. Ca femeie la o vârstă atât de înaintată, a fost destul de binevoitoare. L-am luat cu mine în rue Amelie pe un aspirant de la secţia Narcotice, ca să examineze camera obscură şi preparatele ce se găseau acolo. Am zăbovit îndelung la doamna Proque, pentru că modul de gândire al unei asemenea dame venerabile este ca o scândură – când a intrat odată într-o problemă, trebuia s-o ascult cu răbdare. Spre sfârşitul vizitei mi s-a părut că aud soneria la uşa atelierului de jos, pentru că

[1] Poliţia judiciară

fereastra era întredeschisă. L-am găsit pe omul meu răsfoind dincolo de tejghea registrul de comenzi.

“Ai găsit ceva?” l-am întrebat. “Nu, nimic.” Am sesizat o oarecare nesiguranţă în glasul lui. “A fost cineva pe aici?” “Da. De unde ştiţi?” “Am auzit soneria.” “Da”, repetă el şi-mi povesti ce s-a întâmplat. A auzit soneria, dar pentru că se urcase pe scaun, ca să demonteze cutiile cu legături electrice în vederea cercetării, nu s-a putut duce imediat în magazin. La auzul zgomotului, a crezut că era Proque, meşterind prin atelier, şi i-a spus:

“Ei, ce mai e? Cum te simţi astăzi, bunul meu Dieudonne?” în clipa aceea a intrat în magazin aspirantul meu şi a zărit un bărbat de vârstă mijlocie, fără pălărie, care, la vederea lui, a tresărit, vrând parcă să se retragă spre uşă. A fost un joc al întâmplării. De regulă, oamenii din Brigada de narcotice umblă în civil, dar tocmai în acea zi urma să aibă loc o mică ceremonie în legătură cu decorarea unuia dintre brigadieri, deci se impunea ca toţi să vină în uniformă ca să-i dea onorul. Dar pentru că manifestarea începea la ora patru, omul meu a plecat cu mine îmbrăcat în uniformă, ca să nu mai piardă vremea trecând pe-acasă să se schimbe.

Aşadar, nou-venitul a rămas surprins văzând o uniformă de poliţist. Spuse că vrea să ia nişte ochelari lăsaţi pentru reparaţii. Arătă chiar şi chitanţa, cu număr în regulă. Agentul îi răspunse că proprietarul atelierului nu se simte prea bine şi de aceea n-o să-şi poată primi lentilele. În acest mod s-a spus tot ce era de spus, dar clientul nu se mişca din loc. La urmă, cu glas scăzut, întrebă dacă Proque s-a îmbolnăvit brusc. Agentul i-a răspuns că da “Serios?” “Destul de serios.” “Eu... am mare nevoie de ochelarii ăştia”, adăugă străinul nitam-nisam, doar aşa ca să spună ceva, pentru că nu îndrăznea să pună o anume întrebare. “Si... mai trăieşte?” întrebă pe neaşteptate.

Asta nu i-a fost deloc pe plac omului meu. Nu i-a răspuns, în schimb a pus mâna pe bara care închidea trecerea spre tejghea, pentru că îi venise pofta să-l legitimeze. Dar respectivul se întoarse pe călcâie şi o şterse. Până ce reuşi agentul să desfacă bara din cârlig, s-o ridice şi să iasă în stradă, nici urmă de client. Era aproape ora patru, oamenii se întorceau de la lucru, ploua mărunt, şi trotuarele erau pline de oameni grăbiţi.

M-am cam supărat că-l scăpase din ochi, dar am amânat

dojana pentru mai târziu. Aveam, totuşi, registrul de comenzi. L-am întrebat pe agent dacă-şi aminteşte numărul chitanţei pe care i-a arătat-o bărbatul acela. Nu-l luase în seamă. În registru erau multe comenzi în ultimele zile, notate numai cu iniţialele clienţilor. Aşa că treaba nu era deloc simplă. Tot ceea ce ne mai oferea un punct de sprijin era atitudinea cu totul ciudată a celui venit. Trebuie să-l fi cunoscut bine pe Proque, câtă vreme i se adresa pe numele mic. Am început să copiez atunci ultimele poziţii din registru, deşi fără prea mari speranţe. Oare chitanţa de ochelari nu putea fi doar un pretext convenabil? Narcoticele puteau fi în vreo ascunzătoare, greu de descoperit într-o singură zi, dacă fusese meşterită de nişte specialişti. Şi numărul putea să fie fictiv. Ce credeam atunci despre Proque? De fapt, nici eu nu ştiu. Dacă totuşi m-am înşelat până atunci în privinţa persoanei opticianului şi atelierul lui era un punct de tranzit, atunci faptul ca Proque, primind o parte din marfă, să fi încercat-o el cel dintâi şi de-aici să rezulte otrăvirea părea cu totul fără sens. Marfa putea fi falsificată – asta se întâmplă, dar nu se întâmplă niciodată ca negustorii sau intermediarii să folosească ei înşişi narcoticele: ei cunosc prea bine urmările, ca să se lase ispitiţi. Nu ştiam deci ce să mai cred, când tot agentul mi-a venit în ajutor. Îşi aminti că, deşi ploua, clientul nu avea nici pălărie, nici umbrelă, iar pardesiul, un redincoat flocos, eră aproape uscat. Cu maşina nu venise, pentru că strada era închisă din cauza unor lucrări de reparaţii. Aşadar, cel mai sigur, omul locuia undeva pe aproape. L-am găsit în cea de-a cincea zi. Cum? Foarte uşor. După indicaţiile aspirantului s-a alcătuit portretul-robot al celui căutat şi detectivii au bătut apoi la toate porţile de pe rue Amelie. Nu era un oarecare, ci un om de ştiinţă, doctor în chimie, pe nume Dunant. Jerome Dunant. Am răsfoit iar registrul de comenzi şi am observat un lucru ciudat: iniţialele J.D. figurau în toate cele trei zile de dinaintea crizelor lui Proque. Doctorul locuia câteva case mai sus, de partea cealaltă a străzii. M-am dus la el într-o dimineaţă devreme. El însuşi mi-a deschis uşa. L-am cunoscut imediat după schiţa specialiştilor noştri.

“Aha”, începu, “poftiţi, vă rog...” “V-aşteptaţi la o asemenea vizită?” am replicat, mergând în urma lui. “Da. Proque trăieşte?” “Scuzaţi-mă, domnule, dar eu sunt cel care vreau să vă pun câteva întrebări, şi nu să vă răspund la ale dumneavoastră. Pe

ce bază consideraţi că Proque ar putea să fi murit?” “Acum eu sunt cel care n-am să vă răspund. Lucrul cel mai important, comisare”, în treaba asta este ca ea să nu capete răsunet. Aşa că, vă rog, s-o păziţi în faţa presei. Ar putea fi fatal.” “Pentru dumneavoastră?” “Nu, pentru Franţa.”

M-am făcut că n-aud prea bine. Dar n-am mai scos nimic de la el. “Din păcate”, continuă, “dacă am să vorbesc, atunci o fac numai cu şeful dumneavoastră de la Sûreté, şi asta numai atunci când voi obţine împuternicirea superiorilor mei.” Mai mult n-a scos o vorbă. Se temea că fac parte dintre poliţiştii care furnizează presei ştiri de senzaţie. Mai târziu mi-am dat seama de asta. Am avut cu el multă bătaie de cap. Până la urmă a rămas cum a vrut el. Şeful meu i-a contactat pe superiorii lui, iar acordul pentru declaraţiile sale a trebuit să fie obţinut de la două ministere.

După cum-se ştie, toate statele sunt iubitoare de pace şi toate se pregătesc de război. Franţa nu poate fi o excepţie. Despre armele chimice toţi vorbesc cu o revoltă firească. Dar toţi lucrează pentru a le fabrica. Tocmai el, doctorul Dunant, se ocupa cu descoperirea preparatelor numite depresori psihotropici, care, sub formă de gaze sau pulberi, ating moralul şi voinţa forţei vii a duşmanului. Ce-am aflat până la urmă? Angajându-ne oficial să păstrăm secretul, am aflat că doctorul Dunant lucra de mai bine de patru ani la sinteza unui asemenea depresor. Plecând de la un anume compus chimic, a obţinut o mare cantitate de derivaţi. Unul din aceşti derivaţi demonstra căutata acţiune asupra creierului. Dar o demonstra numai în doze uriaşe. Trebuia să-l consumi cu linguriţa ca să poată apă-rea simptomele tipice: mai întâi, faza agitaţiei şi agresivităţii, apoi a depresiunii, trecând în mania cronică a suicidului. Nu o dată, în asemenea împrejurări, numai întâmplarea te duce pe drumul cel bun. Se pun diferite grupe chimice în compusul iniţial şi se cercetează farmacologic proprietăţile derivaţilor. Se poate lucra aşa ani în şir sau se mai poate obţine un compus cu trăsăturile dorite dintr-o dată.

Prima eventualitate este, bineînţeles, mult mai probabilă. Doctorul Dunant, care era foarte miop, purta mereu ochelari şi, în ultimii ani, fusese nu o dată clientul lui Proque. Pentru că nu se putea mişca fără ochelari, avea trei perechi. Una o purta mereu, cealaltă o avea la el ca rezervă, iar a treia o ţinea acasă.

Devenise atât de prudent abia când ochelarii pe care-i purta i s-au spart odată în laborator şi a fost nevoit să-şi întrerupă lucrul.

Nu de mult, cu trei săptămâni în urmă, tocmai i se întâmplase ceva asemănător. Dunant lucra într-un institut cu cel mai înalt grad de izolare. Înainte de a intra în laborator se schimba din cap până în picioare – chiar şi pantofii şi lenjeria erau speciale –, iar toate lucrurile personale le lăsa în timpul activităţii la garderobă, separată de locul de muncă printr-o cameră de presiune. Lucra purtând pe cap un fel de capişon transparent din plastic. Aerul îi era furnizat printr-un cablu special, subţire. Nici corpul lui, nici ochelarii nu se atingeau de substanţele pe care le cerceta. Ca să evite necazul pe care-l avusese odată, Dunant şi-a pus acum, înainte de a începe lucrul, ochelarii de rezervă pe un raft cu preparate, aflat la o "înălţime apreciabilă. Vrând să ajungă acolo, a atins ochelarii, care au căzut. Una dintre lentile s-a spart, şi i-a mai stricat şi rama, pentru că o călcase cu piciorul. A luat ochelarii şi i-a dus la Proque. Când a venit să-i ia după două zile, abia-l putu recunoaşte pe optician. Jigărit, arăta ca după o boală grea. I-a spus lui Dunant că s-o fi otrăvit cu ceva, pentru că s-a simţit foarte rău peste noapte, a avut o criză ciudată – şi acum îi vine să plângă nu se ştie de ce! – şi-a încheiat el povestea. Dunant n-a acordat prea mare atenţie vorbelor lui. Totuşi nu era mulţumit de reparaţia făcută – un braţ al ochelarilor îl apăsa, iar noua lentilă montată atârna pe firul de nylon şi, până la urmă, după câteva zile, i-a şi căzut; cum asta s-a întâmplat tot în laborator, unde podeaua era de ceramică, lentila a plesnit. Doctorul iar i-a adus opticianului ochelarii. Venind după ei a doua zi, îl văzu din nou pe Proque arătând ca Lazăr abia înviat – de parcă în numai douăzeci şi patru de ore îmbătrânise cu câţiva ani. Dunant începu să-l descoasă, aşa într-o doară, cam ce "criză" a avui iarăşi. Descrierea amintea de depresiunea puternică din cursul unei psihoze induse pe cale chimică, aidoma simptomelor provocate de preparatul X la care Dunant lucra de multă vreme. Totuşi, asemenea urmări rapide erau provocate de o doză de circa zece grame de substanţă aridă – deci care ar fi putut să fie legătura acestui fapt cu aducerea ochelarilor la reparat? Aduse de două ori opticianului ochelarii de rezervă care stăteau, de obicei, pe raftul de deasupra arzătorului cu benzen. Îi trecu prin minte că, poate, substanţa X, emanând aburi, se ridica în aer şi se aşeza

apoi, în cantităţi microscopice, pe ochelarii de rezervă. Hotărî să verifice ideea. Supuse ochelarii la o analiză chimică şi se convinse că, într-adevăr, pe lentile şi pe îndoiturile metalice ale ramei se puteau distinge urme ale compusului X. Dar erau cantităţi la nivel gamma, adică a mia parte dintr-un miligram. Printre chimişti este cunoscută povestea anecdotică despre modul în care s-a ajuns la descoperirea LSD-ului. Un chimist care lucra cu această substanţă nu bănuia, ca de altfel nimeni pe vremea aceea, că ea putea avea acţiune halucinogenă, întorcându-se acasă, începu să aibă senzaţia aceea tipică de “zbor”, cu viziuni şi aură psihotică, deşi înainte de a pleca din laborator se spălase pe mâini ca întotdeauna. Sub unghii îi rămăsese însă o cantitate infimă de LSD, suficientă pentru a provoca otrăvirea pe când îşi pregătea masa de seară.

Doctorul Dunant începu să se gândească ce face de fapt un optician când montează într-o ramă nişte lentile noi de ochelari şi-i îndreaptă braţele. Cum acestea sunt făcute din masă plastică, le trece repede pe deasupra unei flăcări de gaz. Nu cumva compusul X, din cauza încălzirii, suferea schimbări care intensificau de un milion de ori acţiunea lui? Dunant încălzi eşantioane ale acestui compus în toate modurile posibile, cu arzătoare, cu lampă de spirt, cu flacăra lumânării, dar fără rezultat. Hotărî atunci să efectueze aşa-numitul experiment încrucişat. Îndoi înadins un braţ al ochelarilor, apoi îl acoperi cu o soluţie a preparatului X, atât de diluată, încât după uscarea dizolvantului rămase pe ramă o cantitate de aproape o milionime de gram. Se duse cu ochelarii la optician pentru a treia oară. Când venise să-i ridice, tocmai îl zărise în spatele tejghelei pe poliţist.

Asta e toată povestea, domnul meu. O istorie fără rezolvare şi, totodată, fără sfârşit. Doctorul Dunant a presupus că vreun element prezent în atelierul opticianului a provocat schimbarea preparatului X. Că s-a ajuns la o reacţie catalitică, în stare să intensifice acţiunea acestui preparat de aproape un milion de ori. Dar nimic de acest gen nu s-a putut descoperi. Ne-am spălat cu toţii pe mâini de afacerea asta, pentru că nu existau motive de continuare a anchetei, câtă vreme trebuia ca vinovaţii să fie căutaţi nu printre oameni, ci printre atomi. Nu era nici delict, întrucât cantitatea de compus X, cu care Dunant a acoperit ochelarii când i-a dat opticianului, nu putea să omoare nici

măcar o muscă. După câte ştiu, Dunant sau cineva din partea lui a cumpărat de la doamna Proque tot ce se găsea în camera obscură şi a experimentat, pe rând, acţiunea tuturor substanţelor luate de-acolo asupra preparatului X, dar degeaba.

Doamna Proque a murit în acel an, înainte de Crăciun. Am auzit de la oamenii mei că, după moartea acesteia, Dunant s-a mutat pentru o vreme în atelierul părăsit al fiului ei, şi aproape toată iarna n-a făcut altceva decât să recolteze probe din tot felul de substanţe, inclusiv de pe peretele de placaj, praful pietrei de şlefuit, lacul de pe pereţi, praful de pe duşumea, dar n-a ajuns la nici un rezultat. V-am povestit toate astea, domnule, la rugămintea inspectorului Pingaud. Mi se pare că afacerea dumneavoastră este cam de aceeaşi natură. Asemenea lucruri se întâmplă de-acum în lumea noastră, de când a devenit atât de perfecţionată pe calea ştiinţei. Asta-i tot.

Drumul înapoi la Garges a durat o oră, într-un trafic infernal. Am cunoscut nebunia lui Proque aşa cum se cunoaşte un chip apropiat. Lipsea în ea faza halucinaţiei, dar cine putea şti ce-i apărea în minte bietului om? Lucru ciudat, însă celelalte victime le tratasem ca pe nişte elemente ale unei şarade, dar de Proque îmi părea rău, din cauza lui Dunant. Am înţeles că nu-i ajunseseră cobaii. Nu i-ar fi împins la sinucidere. Avea nevoie de un om. Nu risca nimic: când l-a zărit în uşă pe poliţist, s-a acoperit cu Franţa. Şi asta puteam s-o înţeleg. Dar cuvintele lui: CUM TE SIMŢI ASTĂZI, BUNUL MEU DIEUDONNÉ mă făceau să-mi ies din fire. Dacă japonezul din Roma fusese un criminal, atunci Dunant ce era? Numele putea fi, probabil, altul. Mă gândeam de ce inspectorul Pingaud mi-a oferit această poveste, că doar nu din simpatie. Ce să fi fost la mijloc? Şi sfârşitul putea fi aranjat. Dacă era aşa, atunci putea fi o încercare de folosire a ocaziei ca, sub aceste nevinovate aparenţe, să se transmită Pentagonului informaţii despre arma chimică.

Examinând toate astea în gând, lucrul apărea ca fiind destul de probabil. Era un atu dezvăluit cu atâta pricepere că, în caz de necesitate, te puteai opune demonstraţiei lui – doar auzisem că nu s-a descoperit NIMIC şi nu puteam avea siguranţa că e altfel. Dacă aş fi fost un simplu detectiv particular, desigur că tot scenariul acesta m-ar fi ocolit, dar fiind astronaut, chiar aflat pe o poziţie secundară, totul se lega de NASA, iar NASA de Pentagon. Dacă se luase o hotărâre undeva sus în legătură cu

asta, Pingaud putea fi numai executantul unui ordin, şi confuzia în care urma să cadă Barth din această cauză nu avea nici o importanţă. Situaţia lui Barth devenea mai delicată decât a mea. Evident că şi-a dat seama de inspiraţia marii politici în acest neaşteptat act de “ajutor”, dar nu dorea să vorbească cu mine despre aşa ceva, mai ales că şi pe el îl va fi surprins faptul că n-a fost prevenit – eram sigur – pentru că eu cunosc oarecum regulile jocului în acest domeniu. Nu-l putea lua deoparte şi să-i spună: “O să-i arătăm yankeului ăstuia de la depărtare o carte importantă, iar el o s-o transmită mai sus.” Pur şi simplu, nu se procedează aşa. Dacă m-ar fi iniţiat numai pe mine, ar fi părut necivilizat – nu puteau face asta, ştiind că Barth mi-a promis deja ajutorul colectivului său. Nu puteau nici să-l evite, nici să-l introducă în culisele afacerii, aşa că au ales varianta cea mai raţională: a auzit, pur şi simplu, acelaşi lucru ca şi mine şi singur trebuia să-şi bată capul cu întrebarea ce va fi mai departe? Poate că regreta deja precipitarea cu care mi-a venit în întâmpinare. La rândul meu, am examinat şi eu urmările acestei istorii, pentru anchetă. Nu erau dintre cele mai bune. Din seria italiană am extras, ca trăsături predestinate accidentului, băile de sulf, vârsta spre cincizeci de ani, masivitatea corporală, singurătatea, soarele şi alergia, iar aici aveam de-a face cu un om de peste şaizeci de ani, slăbănog, nealergic, locuind cu maică-sa, unul care nu făcea băi sulfuroase, evita soarele şi nu se mişca din casă. E greu să găseşti mai multe deosebiri! într-un aflux de mărinimie, i-am spus lui Barth că trebuie să chibzuim asupra noutăţii audiate, fiecare în parte, ca să nu ne influenţăm reciproc, iar concluziile să le confruntăm spre seară. Se declară de acord. Pe la ora trei m-am dus în parc, unde, în. spatele chioşcului, mă aştepta Piotruś. Ăsta era secretul nostru. Mi-a arătat materialele pentru rachetă. Prima treaptă urma să fie o putină. Nu există persoane mai delicate decât copiii, aşa că nu i-am spus că o putină nu se potriveşte pentru un *booster*[1], dar i-am desenat pe nisip corpurile lui Saturn V şi IX. Pe la ora cinci m-am dus la bibliotecă, aşa cum m-am înţeles cu Barth. M-a surprins.

A început prin a-mi spune că, dacă s-a lucrat în Franţa asupra preparatului X, atunci, cu siguranţă, şi în alte ţări. Asemenea gen de lucrări se desfăşoară de obicei în paralel. Deci şi

[1] Manglitor

italienii... Era posibil, aşa că afacerea trebuia examinată în cu totul alt mod. Nu era musai ca preparatul să fi fost creat în laboratoarele guvernamentale, ci, de pildă, într-o firmă particulară, îl putea obţine un chimist oarecare, care se afla în contact cu extremiştii sau, şi mai probabil, o anumită parte a compusului pur şi simplu a fost furată. Oamenii care dispun de el nu ştiu nici ei cum l-ar putea folosi cu maximum de efect. Atunci ce pot face? Experienţe... Dar de ce victimele sunt străini, de o anumită vârstă, reumatici şi aşa mai departe?

Şi la asta avea un răspuns.

— Pune-te în situaţia celui care conduce o asemenea grupare. Ai auzit că preparatul acesta are o acţiune puternică, dar în ce constă ea, nu se ştie exact. Fără reţineri de natură morală – trebuie să faci experienţe pe oameni, dar ce fel de oameni? Doar nu pe compatrioţi. Atunci? Pe oricine o fi? Numai italian să fie, om de familie. Primele simptome sunt bătătoare la ochi, căci se schimbă dispoziţia interioară, deci un italian tratat astfel s-ar şi repezi la un medic sau o clinică. În schimb, un om singur poate să facă Dumnezeu ştie ce, până când ar stârni interesul celor din jur, şi mai ales într-un hotel, pentru că acolo cu toţii au o grijă deosebită ca ciudăţeniile oaspeţilor să fie respectate. Cu cât e mai bun hotelul, cu atât e mai mare izolarea. Într-o pensiune de mâna a treia, patroana îşi bagă nasul în fiecare mişcare a locatarilor, pe când într-un “Hilton” poţi să mergi şi în mâini fără să atragi atenţia cuiva. Conducerea şi serviciile nici nu clipesc dacă nu se ajunge la un delict de natură penală. Şi limba străină este un factor suplimentar al izolării. Nu-i aşa?

— Dar vârsta? Alergia? Reumatismul? Sulful?

— Rezultatul experienţelor va fi cu atât mai clar, cu cât e mai mare diferenţa între atitudinea de dinainte şi cea de după administrarea preparatului. Un tânăr nu face mulţi purici într-un loc – azi e la Napoli, mâine în Sicilia –, în schimb, un domn în vârstă este un obiectiv de-a dreptul ideal, şi mai ales un pacient venit la tratament, pentru că are un program după ceas – de la medic la sanatoriul balnear, de la plaja nudiştilor la hotel –, deci modalitatea de intoxicare e floare la ureche...

— Şi sexul?

— Nici ăsta nu e întâmplător. De ce în exclusivitate bărbaţi? Oare nu pentru faptul că numai pe bărbaţi intenţionează să-i

atingă prin acest nou mijloc? Asta mi se pare problema-cheie, pentru că ar dezvălui fondul *par excellence* politic al chestiunii. Câtă vreme au în vedere oamenii politici de seamă – deci bărbaţi –, ce credeţi?

— E ceva în toate astea... am recunoscut, mirat. Consideraţi deci că, având oamenii lor prin hoteluri, au pus ochii pe o anumită categorie de oaspeţi – poate chiar corespunzători ca vârstă acelor politicieni pe care doresc să-i lichideze într-o bună zi, punând la cale o lovitură de stat? Da? La acest lucru v-aţi gândit?

— Aş prefera ca asta să n-o decid de pe-acum! Mai bine să nu îngustăm prea mult apretul observaţiei... Ce să-i faci, acum cincisprezece sau douăzeci de ani, toată istoria la care ne referim ar fi căpătat, prin nonsensul ei, un iz de roman senzaţional, dar acum – înţelegi...

Înţelegeam foarte bine, dar am scos un oftat, pentru că nu-mi surâdea perspectiva reluării anchetei. Am cântărit pentru o clipă toate argumentele pro şi contra.

— Recunosc că m-aţi contrariat... dar mai rămân încă multe lucruri neînţelese. De ce numai alergici? Ce e cu calviţia? Pe urmă, perioada – sfârşitul lui mai şi începutul lui iunie... Aveţi vreo explicaţie şi pentru astea?

— Nu. Sau cel puţin nu dintr-o dată. Ar trebui, cred, să examinăm întregul de la celălalt capăt: alegând candidaţii la rolul de victimă, dar nu “experimentală”, ci reală. Să ne aruncăm ochii în miezul elitei politice italiene. Dacă s-ar dovedi că, în câteva cazuri esenţiale, e vorba de alergici...

— A, da, da! Înţeleg. Ce să-i faci, într-un cuvânt, mă trimiteţi la Roma. Mă tem că va trebui să plec, poate să fie cu adevărat o urmă caldă...

— Ai vrea să pleci? Dar cred că nu imediat...

— Mâine, cel mai târziu poimâine, pentru că nu sunt chestiuni de transmis prin telefon...

Si cu asta ne-am despărţit. Când am cântărit în mansarda mea ideea lui Barth, am recunoscut-o ca fiind genială. Dintr-un condei, a lansat o ipoteză credibilă şi a ieşit din hăţiş, pentru că toată chestiunea se întorcea, cât se poate de natural, spre Italia şi, totodată, ocolea întrebarea despre istoria franţuzească a compusului X. Faptul că Dunant l-a realizat în camera obscură de pe rue Amelie nu mai avea importanţă. Cu cât mă gândeam

mai mult la acest lucru, cu atât mai mult îmi întăream convingerea că săgeata lui Barth îşi poate atinge ţinta. Preparatul X exista şi acţiona. Nu mă puteam îndoi de asta. Ca şi de faptul că o astfel de metodă de eliminare a figurilor politice-cheie ar produce un şoc cu urmări incalculabile – şi poate nu numai în Italia.

Efectul ar fi mai violent decât în cazul loviturilor de stat “clasice”. Totodată mă gândeam la afacerea celor unsprezece cu o aversiune vecină cu dezgustul. Acolo unde licărise o taină până acum neînţeleasă, apăreau acum contururile unei lupte pe cât de triviale, pe atât de sângeroase, pentru putere. Aparenţele neobişnuite ascundeau crima politică.

A doua zi m-am dus pe rue Amelie. Nu ştiu de ce am făcut-o. Spun că m-am dus acolo, pentru că pe la ora unsprezece mă plimbam pe trotuar, zăbovind în faţa vitrinelor, dar încă din momentul plecării din Garges nu eram sigur dacă n-am să mă răzgândesc în ultima clipă şi n-am s-o pornesc în direcţia Turnului Eiffel, ca să-mi iau rămas-bun de la Paris. Şansa aceasta a dispărut însă atunci când am intrat pe marile bulevarde. Am avut puţină bătaie de cap până ce am dat de rue Amelie – nu cunoşteam cartierul acesta şi n-am putut nici să găsesc imediat un loc de parcare. Casa în care locuise Dieudonne Proque am recunoscut-o înainte de a-i descifra numărul. Arăta exact aşa cum mi-o închipuisem. O clădire veche, condamnată la demolare, cu ferestrele zăbrelite, cu acea alură de modă veche a acoperişului, prin care arhitecţii din secolul trecut dădeau o oarecare individualitate creaţiilor lor. Atelierul optic nu mai exista, iar jaluzelele lăsate erau închise cu zăvorul. La întoarcere, m-am oprit în faţa unui magazin de jucării. Era timpul să fac cumpărături, pentru că nu intenţionam să iau parte la reluarea anchetei pe baza noilor date. Am hotărât să-i transmit lui Randy informaţia obţinută de la Barth şi să mă întorc în America. Am intrat deci să cumpăr ceva pentru băieţii soră-mii; cumpărăturile deveneau o justificare raţională a escapadei. De pe rafturi, colorata noastră civilizaţie, în miniatură, se arăta în toată splendoarea ei. Am căutat jucării pe care mi le aminteam din propria-mi copilărie, dar acolo nu vedeam decât electronică, rampe de lansare, mici supermani în poziţie de atac la judo şi karate. Prostule, mi-am zis, pentru cine cumperi, de fapt, jucării?

M-am hotărât să iau nişte coifuri de paradă ale gărzii naţio-

nale franceze, cu panaşe, şi o păpuşică Marianne[1], pentru că aşa ceva nu găseam la Detroit. Încărcat cu pachete, am pornit-o spre maşină şi am zărit la colţ o mică cofetărie, cu perdele albe.

În vitrină trona un Vezuviu făcut din migdale prăjite. Mi-amintea de negustorul pe lângă care trecusem în drumul de la hotel la plajă. Nu eram sigur dacă migdalele amare o să le placă băieţilor, dar am intrat şi am cumpărat câteva punguliţe. Interesant, mi-am zis, tocmai aici să-mi iau rămas-bun de la Napoli. M-am urcat în maşină cam alene, de parcă n-aş fi renunţat încă – la ce, de fapt? Nici eu nu ştiam, poate la puritatea pe care o atribuisem până atunci secretului, fără să-mi dau seama de asta. Am trântit pachetele pe canapeaua din spate şi, cu mâna pe uşa întredeschisă, am salutat rue Amelie. Puteam oare să pun la îndoială vorbele lui Leclerc, sau ipoteza lui Barth? Nişte combinaţii fantastice, inexprimabile, mi-au trecut prin minte, dar oare am crezut măcar pentru o clipă că o să-mi apară aici ceva nemaipomenit, că am să adun laolaltă nişte amănunte pe care nimeni nu le-a adunat şi, în această străfulgerare, să ajung la un adevăr necunoscut de nimeni? Mai era aici ceva din vechiul Paris, şi avea să dispară, distrus de marşul acelor molohi ca Défense[2].

Nici de Turnul Eiffel nu mai aveam chef. La ora asta, doctorul Dunant lucra, desigur, în laboratoarele sale de porţelan şi nichel. Mi se părea că-l văd, înfăşurat într-un voal de celofan, cu ochii strălucind deasupra sticlei distilatoarelor, trăgând de coconul de plastic şarpele inelat prin care circula aerul. Cunoscusem aşa ceva, aveam la Houston laboratoare mai bune, nave sterilizate ale catedralelor-rachete.

Nu-mi mai ardea să stau aşa, privind la cei din jur ca înainte de start, când peste o secundă totul avea să se prăvălească abis. M-a cuprins aşa o tristeţe, că m-am urcat repede la volan, dar, până să aprind motorul, a început să mă zgândăre ceva în nas. O clipă mi-am ţinut respiraţia enervat, până ce m-a apucat strănutul. Ploaia bătea în acoperişuri; se întuneca; furtuna plutea în aer, iar eu îmi ştergeam nasul şi strănutam, de data asta râzând de mine însumi. Ierburile în floare, lăsate în Italia, veniseră după mine la Paris – şi înainte de furtună era mai rău ca întotdeauna. Am întins mâna spre cutie – tableta de

[1] Simbolul feminin al Franţei
[2] Apărarea , adică Ministerul Apărării (n. trad.).

primasină îmi stătea cu fărâmiturile ei amare în gât; în lipsă de altceva mai bun, am desfăcut un pacheţel de migdale şi, rumegându-le, am pornit-o spre Garges în plină furtună. Nu mă prea grăbeam, îmi plăcea să rulez aşa; pe autostradă, argintul murdar al ploii fumega în reflectoare; furtuna a fost violentă, dar scurtă. Când am coborât în faţa casei, nu mai ploua. Dar nu mi-era dat să plec în acea zi. Coborând spre sufragerie, am alunecat pe scările date cu ceară de servitoarea spaniolă şi m-am oprit tocmai jos. Parcă mă rupsesem în două; osul lombar mă durea. În timpul mesei am încercat să bagatelizez accidentul, conversând cu o doamnă în vârstă. Mi-a declarat că, desigur, era vorba de disc şi că nimic nu putea fi mai bun decât floarea de sulf – leac universal împotriva durerilor de coloană –, dar să nu-l împrăştii peste cămaşă. I-am mulţumit pentru sulf şi, văzând că într-o asemenea stare nu pot zbura spre Roma, am acceptat ajutorul lui Barth, care s-a oferit să mă ducă la un vestit chiropractician din Paris; în Franţa, aceştia sunt numiţi vertebrişti.

Sincer compătimit de toţi, m-am târât cum am putut până sus, în camera mea, şi m-am urcat în pat. Când mi-am găsit poziţia în care durerea mă mai lăsa, am adormit, dar m-a trezit strănutatul. Trăsesem pe nări un norişor de praf iritant, venit din pernă. Am sărit din pat, ţipând însă, căci uitasem de durerea din spate. Mi-am zis că o fi fost vreun insecticid presărat de prea zeloasa spaniolă în aşternut, dar era leacul acela excelent împotriva durerilor lombare, cu care drăguţul de Piotruś mă tratase pe ascuns, când stăteam la masă. Am scuturat cearşaful de puful galben, mi-am tras plapuma peste cap şi am adormit în zgomotul monoton al picăturilor de ploaie căzând pe acoperiş. La micul dejun am coborât pe scări de parcă aş fi fost o trapă îngheţată a unei baleniere, luptând cu furtunile arctice – prudenţă întârziată. Chiropracticianul la care m-a dus Barth era un negru american. După radiografie, a agăţat pozele în cârlige deasupra mesei de operaţii şi m-a luat în primire. Avea nişte palme ca lopeţile. Am simţit o durere ascuţită, dar de scurtă durată, şi am reuşit să cobor singur de pe masă, convingându-mă că într-adevăr mi-era mult mai bine. A trebuit să mai rămân la el încă o jumătate de oră. M-am dus apoi la cea mai apropiată agenţie Air France şi mi-am luat bilet pentru avionul de seară. Am încercat să iau legătura cu Randy, dar nu era în hotel; i-am

lăsat un bilet. La Garges mi-am dat seama că nu am nimic pentru Piotruś; i-am promis deci să-i trimit casca mea de astronaut din America, apoi mi-am luat rămas-bun de la întreaga familie şi am pornit spre Orly. Am zăbovit o clipă la Fleurop, ca să comand nişte flori pentru doamna Barth, şi apoi mi-am ocupat locul în sala de aşteptare, înconjurat de gazete americane. Am stat o bună bucată de vreme, tot aşteptând invitaţia pasagerilor la bord. Afacerea o tratam ca aparţinând deja unui trecut încheiat. Nu ştiam ce să fac cu mine însumi şi căutam să dau acestei incertitudini un oarecare farmec, dar fără prea mare succes. În vremea asta, momentul decolării trecuse, iar de la microfon se auzeau parcă nişte scuze neînţelese. Din birouri a apărut o stewardesă, anunţând cu părere de rău că Roma nu primeşte. Se iscă o forfotă febrilă, telefoane, până ce s-a lămurit că, totuşi, Roma primeşte, dar numai avioane americane – Alitalia şi BEA –, în schimb, Swissair, SAS şi Air France a mea îşi sistaseră plecările. Era, se pare, o formă preventivă de grevă la sol; de altfel nu atât stabilirea motivului grevei era importantă, ci faptul că toţi s-au năpustit spre ghişee ca să-şi schimbe rezervările şi biletele pentru alte linii, ale căror aparate puteau ateriza la Roma. Până ce să ajung şi eu la un ghişeu, toate locurile fuseseră vândute celor mai bine orientaţi în asemenea situaţii. Următorul avion al companiei British European Airways era abia a doua zi de dimineaţă, la o oră nesuferită – şase fără douăzeci. Ce puteam face? Am schimbat biletul la acest avion al BEA, mi-am încărcat valizele într-un cărucior şi am pornit-o spre hotelul “Air France”, în care trăsesem şi după sosirea de la Roma. Acolo mă aştepta altă surpriză. Hotelul era plin până la refuz cu pasagerii care rămăseseră de căruţă ca şi mine. Se contura perspectiva de a înnopta la Paris şi de a mă scula înainte de patru dimineaţa, ca să prind avionul. Întoarcerea la Garges n-ar fi rezolvat nimic, pentru că Garges se afla în partea de nord a Parisului, iar Orly la sud. M-am strecurat prin mulţimea celor dezamăgiţi spre ieşire, ca să chibzuiesc ce am de făcut. Puteam, ce-i drept, să-mi amân plecarea cu o zi, dar nu-mi ardea deloc. Nu e nimic mai rău decât o asemenea amânare. Mă luptam cu gândurile, când vânzătorul de ziare ieşi cu un vraf de reviste şi începu să le înşire pe standul din faţa chioşcului. Îmi căzu sub ochi ultimul *Paris Match.* De pe coperta neagră mă privea un bărbat

atârnând în aer ca un atlet peste o ştachetă. Avea pantaloni cu bretele, ţinea la piept un copil cu părul zburlit în avântul mişcării, cu capul lăsat pe spate, de parcă ar fi făcut amândoi un salt acrobatic. Nu-mi venea să-mi cred ochilor şi m-am apropiat. Eram eu cu Annabella. Am cumpărat revista şi am deschis-o la reportajul în exclusivitate de la Roma. Deasupra fotografiei cu escalatorul distrus, plin de corpuri omeneşti, cât era pagina de lată, trona titlul NE PLACE SĂ PRIVIM MOARTEA ÎN FAŢĂ. Am parcurs în fugă textul. O găsiseră pe Annabella. I-am văzut fotografia cu părinţii ei pe pagina următoare, dar numele meu nu era amintit. Fotografiile proveneau de la magnetovidul care înregistrează trecerea fiecărui grup de pasageri prin “Labirint”. Nu mă gândisem la asta – de altfel, mi se garantase deplina discreţie. Am mai parcurs o dată textul. Mai figurau acolo un desen al escalatorului, locul exploziei, rezervorul detonator, săgeţile care arătau de unde şi cum am sărit, un fragment mărit al fotografiei de pe copertă. Între pantalonii mei şi parapet se vedea o mânecă în carouri, iar dedesubt, cuvintele: “Mâna ruptă a atentatorului.” Tare aş mai fi stat de vorbă cu reporterul care scrisese aşa ceva. Ce l-o fi reţinut să-mi pomenească numele? Am fost identificat, câtă vreme figuram în reportaj ca astronaut; au publicat şi numele Annabellei, “fetiţa drăguţă” care aştepta o scrisoare de la salvatorul ei. Ce-i drept, asta nu se spunea pe şleau, dar printre rânduri se puteau citi aluzii la sentimentele romantice, născute în plină tragedie. M-a cuprins o furie rece. M-am întors pe călcâie, mi-am făcut loc, îmbrâncind chiar mulţimea din hol, am dat buzna în biroul directorului, plin de oameni care vorbeau deodată, şi am strigat mai tare decât toţi. Mi-am etalat eroismul, aruncându-i directorului în faţă exemplarul din *Paris Match.* Şi azi mă cuprind căldurile de ruşine când mi-amintesc de scena asta. Dar mi-am realizat scopul. Directorul, neobişnuit să aibă de-a face cu astronauţi aşa de viteji, s-a îmbunat şi mi-a pus la dispoziţie singura cameră de care dispunea – s-a jurat că e cu adevărat ultima, pentru că cei prezenţi l-au atacat ca o haită scăpată din lanţ. Am vrut să mă duc după valize, dar mi-au comunicat că voi putea să folosesc camera numai după ora unsprezece, iar acum, era de-abia opt. Mi-am lăsat bagajul la recepţie – şi m-am pomenit stăpânul a trei ore libere la Orly. Mi-a părut rău de felul în care procedasem şi, cum faptul putea să aibă urmări dacă printre pasageri s-ar fi

aflat careva din partea presei, am hotărât să mă ţin până la unsprezece cât mai departe de hotel. La cinema nu-mi ardea să mă duc, la cină nici atât, aşa că am făcut o prostie, de care mi-am amintit deja odată la Quebec, când, din cauza unui *blizzard*[1], nu s-a putut decola. M-am deplasat la capătul celălalt al aerogării, la frizer, cerându-i să facă tot ce era în stare. Frizerul era gascon, nu prea înţelegeam ce-mi spunea, dar, o dată hotărât, îi răspundeam afirmativ la fiecare dintre propunerile lui, pentru că altfel aş fi fost poftit afară.

Tunsul şi spălatul părului au mers cum au mers, dar abia pe urmă şi-a luat avânt. A căutat la tranzistorul dintre oglinzi un rock-and-roll, l-a pus să urle, şi-a suflecat mânecile şi, bătând tactul, ca la step, a început să mă smucească în toate părţile. M-a bătut pe faţă, m-a tras de obraji, m-a ciupit de bărbie, mi-a trântit pe ochi comprese aburinde, făcând din când în când câte o mică pauză, ca să nu mă înăbuş prea timpuriu. Mă mai întreba câte ceva, dar nu auzeam, pentru că nu-mi scosese din urechi vata pe care mi-o pusese înainte de a mă tunde. Îi răspundeam *ça va bien*[2], şi atunci se arunca spre dulăpioare, scoţând de acolo alte flacoane şi alifii. Am rămas la el o oră încheiată. La urmă mi-a pieptănat sprâncenele, le-a aranjat, s-a dat un pas înapoi, încruntându-se, şi-a examinat opera, şi-a schimbat şorţul, a scos dintr-un sertar aparte un flacon auriu, mi l-a plimbat pe dinainte ca pe o sticlă de vin nobil, a turnat pe degete o gelatină verde şi a început să-mi frece fruntea.

În vremea asta vorbea fără întrerupere, cu o repeziciune ameţitoare, asigurându-mă că acum pot fi liniştit: cu siguranţă, n-am să chelesc. După ce mi-a periat părul cu mişcări energice, mi-a smuls toate prosoapele şi compresele, mi-a scos vata din urechi, a suflat în fiecare dintre ele într-un mod la fel de delicat şi de intim, m-a înecat într-un nor de pudră, mi-a fluturat şervetul pe dinainte şi s-a înclinat cu demnitate. Era bucuros de ceea ce făcuse. Pielea de pe cap mi se încreţise, iar obrajii îmi ardeau; m-am ridicat, ca vrăjit, i-am dat zece franci bacşiş şi am ieşit. Îmi mai rămăsese încă o oră şi jumătate până când puteam să-mi iau camera în primire. M-am dus pe terasa pentru însoţitorii pasagerilor, ca să mă uit la munca de noapte a aeroportului, dar am greşit drumul. În aerogara mai aveau loc

---

[1] Viscol

[2] E bine!

nişte reparaţii; o parte din escalatoare erau înconjurate de baraje şi în lăcaşele de sub ele foiau montatorii. Tot rătăcind, am nimerit într-o mulţime de pasageri grăbiţi spre avioane – nişte militari din ţări exotice, câteva călugăriţe cu bonete apretate, nişte vlăjgani negri şi, desigur, o echipă de baschet. La capătul acestui alai, stewardesa împingea un cărucior de invalid, în care era instalat un bătrânel cu ochelari negri: de pe genunchii lui sări un mototol păros, venind glonţ spre mine. O maimuţică într-o jachetă verde, cu o scufiţă pe cap. Se uită la mine cu ochii ei negri, vioi, iar eu la ea, apoi renunţă, sărind mai departe pe urmele căruciorului care se depărta. Melodia rock-and-roll din frizerie mă urmărea într-atât, încât o auzeam până şi în plin zgomot de paşi şi glasuri omeneşti. Lipit de perete, sub luminile de neon, mă îmbia un joc automat electronic; am pus o monedă şi câteva clipe mi se arătă o mică pată luminoasă săltând pe ecran în rol de ferăstrău, dar îmi lua ochii, aşa că am abandonat partida. Alţi pasageri se îndreptau spre avioane; am zărit printre ei şi un păun, care stătea liniştit, cu coada lăsată, deşi era atins din toate părţile, iar el îşi îndoia capul, tot vrând să apuce pe careva de picioare. Mai întâi o maimuţică, iar acum un păun. Poate l-o fi. pierdut cineva? Neputând să mă strecor prin mulţime, am ocolit locul pe laterală, dar n-am mai dat de păun. Mi-am amintit de terasă şi m-am întors să caut drumul; de data aceasta, coridorul ales m-a condus în jos, în labirintul negustorilor de bijuterii, de blănuri, al buticurilor şi oficiilor de schimb; oprindu-mă fără gânduri înaintea vitrinelor, am avut impresia că mă aflam deasupra unor adâncimi, de parcă aş fi stat pe luciul îngheţat al unui lac. Era ca şi cum aerogara ar fi avut pe dedesubt propriul negativ, surd şi întunecat. La drept vorbind, n-am văzut şi n-am simţit nimic, dar ştiam de acest abis. Am luat-o în sus, dar spre altă aripă, spre o hală înţesată de vehicule. În rânduri dese, aşteptau să fie încărcate – cărucioare de golf, *buggies*[1], camionete de plajă; am umblat de colo-colo prin masa de caroserii îngrămădite, amuzându-mă de luciul ce se prelingea din tabla lor, precum fluoresceina.

Am atribuit acest efect noului tip de email şi de lumini. M-am oprit în faţa unui *buggy* auriu, al cărui aur era acoperit de un soi de sticlă, în care mi-am zărit propria figură. Tremuram acolo, galben ca un chinez, cu faţa când prelungă ca o strună, când

---

[1] Trăsuri pentru două persoane (engl. *buggy)* .

umflată, dar într-o anumită poziţie a capului, ochii mi se schimbau în nişte găuri de bronz, din care se strecurau scarabei de metal, iar când mă aplecam înainte, dincolo de figura mea apăreau alţii, mai mari. M-am uitat în jur; nu era nimeni, dar în aurul oglinzii am zărit din nou aceeaşi siluetă, o interesantă iluzie optică. Hala se termina prin porţi ce alunecau pe role; erau închise, aşa că m-am întors cum am venit, urmărit de peste tot de un roi de reflexe ale fiecărei mişcări, ca într-o galerie a oglinzilor strâmbe. Această multiplicare era, oarecum, plină de nelinişti. Am înţeles de ce: reflexele mă repetau cu o mică întârziere, deşi asta nu putea fi aşa. Ca să înfrâng motivul rock-and-roll-ului care-mi stăruia în minte, am început să fredonez *John Brown's body;* pe terasă n-am putut să nimeresc, aşa că m-am strecurat afară printr-o ieşire laterală. În ciuda lămpilor apropiate, plana un întuneric de-a dreptul african, cu o asemenea consistenţă, de parcă l-ai fi putut strânge într-un pumn. Mi-a trecut prin cap că aş putea să am orbul găinilor sau că, prin rodopsina mea, acum totul era în ordine, dar vedeam mai bine.

Trebuie că eram, pur şi simplu, orbit de mersul prin galeria aurie – ochii mei bătrâni nu se adaptau ca înainte la schimbările de lumină. Dincolo de parcări, în plină strălucire, se afla o clădire mare. Printre catargele reflectoarelor se târau buldozere, împingând nisipul galben, ca un furnicar. Deasupra acestei Sahare nocturne atârna, ca o galaxie, un nor neted de focuri de mercur, iar în spaţiul negru de dinapoia lui se ţeseau, ca nişte fulgere încetinite, luminile maşinilor care coborau de pe autostradă în direcţia aerogării. Acest peisaj banal mi s-a părut plin de un farmec tainic. Cred că în acel moment umbletul prin gară a căpătat greutatea aşteptării. Nu de cameră era vorba, deşi n-o uitasem, ci de ceva mai important, de parcă aş fi avut conştiinţa faptului că se apropia o clipă deosebită. Era, de fapt, un sentiment de siguranţă, şi, asemenea unui om incapabil să-şi aducă aminte un nume ce i se plimbă pe vârful limbii, nu reuşeam să identific ce aşteptam. M-am amestecat în mulţimea de la intrarea principală, sau mai degrabă m-am lăsat târât înăuntru. Întors în holul cel mare, mi-am dat seama că trebuia să ronţăi ceva, la repezeală, dar crenvurştii s-au dovedit a fi fără nici un gust, ca hârtia. I-am aruncat la coş, neterminaţi, cu carton cu tot, şi am intrat în barul cu păunul înfoiat. Se afla la

intrare, neobişnuit de mare, deci nu putea fi împăiat. Mai fusesem aici o dată, acum o săptămână, cu Annabella, până să ne găsească tatăl ei. Înăuntru erau câteva persoane. M-am aşezat cu cafeaua în mâini, într-un colţ, cu spatele spre perete, pentru că simţeam lângă bar privirea cuiva; era o privire stăruitoare, care apoi se ascunsese, pentru că acum nimeni nu se mai uita la mine. În această atmosferă de neatenţie dăinuia un soi de ostentaţie. În zgomotul îndepărtat al motoarelor, care ajungea aici ca dintr-o altă lume, mai importantă, zdrobeam cu linguriţa bucata de zahăr de pe fundul ceştii. Alături, pe măsuţă, era o revistă ilustrată, cu o dungă roşie pe coperta neagră, probabil *Paris Match,* dar femeia care sporovăia întruna cu partenerul ei jegos acoperise cu geanta titlul revistei. Înadins oare? Cine mă putea recunoaşte – un vânător de autografe sau un reporter întâmplător? Fără voie, chipurile, am izbit puţin scrumiera de aramă. În ciuda zgomotului făcut, nimeni nu şi-a ridicat privirea. Asta mi-a întărit bănuielile. Fără să mă las pradă obsesiilor, am băut cafeaua dintr-o înghiţitură şi am ieşit din bar. Mă simţeam destul de prost. Picioarele mi se mişcau ca nişte ţevi goale, iar osul lombar mi-amintea, prin înţepături, de necazurile avute nu de mult. M-am săturat de hoinăreală. Am luat-o de-a lungul vitrinelor cu reclame luminoase, spre escalatorul cu litere mari albastre AIR FRANCE. Era cel mai scurt drum spre hotel. Mă ţineam de balustradă, pentru că pieptenii de oţel ai treptelor erau alunecoşi, şi preferam să evit orice risc Pe la jumătatea etajului am observat înaintea mea o femeie cu un căţel în braţe. Am tresărit, zărindu-i părul blond, despletit, ca şi al celeilalte. Am întors uşor capul să văd cine era în spatele meu. Un chip plat, vineţiu din cauza neonului, cu ochelari negri. Aproape cu brutalitate, m-am strecurat pe lângă dama blondă, în sus, pe scări, dar nu puteam pur şi simplu să fug în felul acesta. M-am oprit lângă balustradă, privind cum escalatorul îl vărsa” pe fiecare, ritmic, în afara treptelor. Blonda mi-a aruncat o privire, trecând pe lângă mine, şi apoi şi-a văzut de drum. Ţinea în mână un fular cu ciucuri, înfăşurat. Am luat ciucurii drept coada căţelului. Bărbatul era obez şi palid. N-avea nimic mongoloid. *L'esprit de l'escalier* – mi-am zis, dar chiar aşa, cu o întârziere de o săptămână? E rău de mine, gata, la culcare! Pe drum mi-am mai cumpărat un schweppes, am băgat sticla în buzunar şi, uşurat, mi-am aruncat ochii spre ceasul de la

recepţie. Camera mă aştepta. Garsonul mi-a luat bagajul din mâini, în hol a pus valiza mică peste cea mare, şi-a luat cei cinci franci şi s-a dus. Hotelul era învăluit într-o linişte intimă, plăcută, în care zgomotul avionului care ateriza suna ca o abatere de la regulă. Bine că mi-am amintit de schweppes, căci mi-era sete, dar n-aveam cu ce să desfac sticla; am ieşit pe coridor să caut frigiderul, în care putea să fie cleştişorul. Am fost izbit de coloritul cald al coridorului şi al pereţilor, gândindu-mă cu admiraţie la decoratorii de interioare francezi. Am găsit frigiderul, am deschis sticla de schweppes şi tocmai am dat să mă întorc, când de după colţ apăru Annabella. Mai înaltă, într-o rochie neagră, altfel de cum mi-o aminteam, dar cu aceeaşi panglică în păr şi cu aceeaşi expresie atentă a ochilor negri, îmi venea în întâmpinare, legănându-şi uşor geanta trecută peste umăr. Îi ştiam şi geanta, dar când o văzusem ultima oară, era ruptă. Stătea în faţa uşii camerei mele, întredeschisă, aşa cum o lăsasem la ieşire.

“Annabella, ce faci aici?” am vrut s-o întreb, nu atât surprins, cât mai degrabă bucuros, dar numai un imperceptibil, A—” mi-a ieşit din gură, pentru că ea a intrat în cameră, cu o privire atât de elocventă, că am rămas ţintuit locului. Uşa din interior o lăsase deschisă. Consternat, am crezut că, poate, vrea să-mi încredinţeze vreo taină de-a ei, vreun necaz, dar, înainte de a trece pragul, am auzit clar zgomotul celor doi pantofiori aruncaţi pe podea şi scârţâitul patului. Cu acest ecou în urechi, cuprins de o firească mânie, am intrat şi am înlemnit: camera era goală.

“Annabella!” am strigat. Aşternutul era neatins. “Annabella!” Tăcere. Baia?! Am deschis-o, aşteptând să se aprindă pe rând lămpile de neon. Cada, bideul, prosoapele, chiuveta, oglinda, şi în ea chipul meu. M-am întors în cameră, necutezând să scot o vorbă. Deşi nu avusese timp să se ascundă în dulap, l-am deschis. Era gol. Mi s-au înmuiat picioarele şi m-am trântit în fotoliu. Şi acum puteam descrie cu toate amănuntele cum mergea, ce purta; m-am convins că mi se părea a fi mai înaltă pentru că purta pantofi cu toc, în timp ce la Roma umblase cu sandale. Îmi aminteam expresia ochilor când trecea pragul, cum se uita la mine şi cum i se răsfira părul pe umeri, când îşi întorcea capul. Auzeam mereu zgomotul pantofilor aruncaţi pe podea, după ce şi-i scosese impertinent din picioare, mai auzeam cum scârţâise patul – toate aceste ecouri mă zăpăciseră

de-a binelea. Să fi fost totul o curată himeră? Halucinaţie?

Mi-am atins pe rând genunchii, pieptul, faţa – de parcă în această ordine se cuvenea să încep investigaţiile ~, mi-am plimbat mâinile pe catifeaua aspră a fotoliului, m-am ridicat, am umblat prin cameră, am lovit cu pumnul în uşa întredeschisă a şifonierului, dar totul era solid, nemişcat, mort, concret, şi totuşi nesigur. M-am oprit în faţa televizorului, şi în geamul lui mat, concav am sesizat reflexul micşorat al patului şi doi pantofiori de fetiţă, aruncaţi neglijent pe covoraş. M-am întors, îngrozit.

Nu era nimic. Lângă televizor, telefonul. Am ridicat receptorul. Am auzit tonul, dar n-am format nici un număr. Ce-i puteam spune, de fapt, lui Barth – că în hotel mi-a reapărut fetiţa şi de aceea mi-era teamă să fiu singur? Am pus receptorul în furcă, am scos din valiză trusa de toaletă şi am intrat în baie, ca să mă răcoresc cât mai repede cu putinţă.

Tot ceea ce făceam îşi găsea pe loc un corespondent cunoscut. Mi-am aruncat cu apă rece pe faţă, precum Proque. Mi-am frecat tâmplele cu apă de colonie, cum făcuse Osborn. M-am întors în cameră, neştiind încotro s-apuc. Nu se întâmplase nimic cu mine. Singurul lucru inteligent era să mă întind cât mai repede în pat şi să adorm. Dar, totodată, mi-era frică să mă dezbrac, de parcă hainele mi-ar fi fost un paravan – asta era clar ca lumina zilei. Mişcându-mă fără zgomot, ca să nu trezesc demonul, mi-am scos pantalonii, pantofii, cămaşa şi, stingând lumina becurilor, mi-am băgat capul în pernă. Neliniştea venea acum de peste tot – din viziunile închipuite ale obiectelor, în lumina abia mijită a lămpii de pe noptieră. Am stins-o şi pe asta. M-a cuprins o amorţeală. Mi-am impus o respiraţie uşoară, ritmică. Cineva a bătut la uşă. Nici măcar n-am tresărit. A bătut iarăşi, apoi a deschis uşa şi a intrat în hol. O siluetă neagră, pe fondul luminii din coridor, s-a apropiat de patul meu.

— *Monsieur...*

N-am scos o vorbuliţă. A zăbovit o clipă, aplecată asupra mea, a pus ceva pe masă şi s-a retras uşor. A închis uşa în urma sa, iar eu am rămas din nou singur. M-am târât din pat, mai degrabă zdrobit decât ameţit, şi am aprins lumina. Pe masă era o telegramă, împăturită. Cu inima bătând, nesigur pe picioare, am întins mâna s-o iau. Era adresa mea, la hotelul “Air France”. M-am uitat la semnătură şi un fior de gheaţă mi-a trecut prin şira spinării. Mi-am închis bine pleoapele, le-am redeschis şi am

citit încă o dată numele omului care n-a trăit destul de mult, ca să putrezească sub pământ.

AŞTEPT ROMA HILTON CAMERA 303
ADAMS.

Am citit textul de vreo zece ori, apropiindu-l de ochi şi întorcându-l pe toate părţile. Fusese trimisă din Roma cu mai bine de o oră în urmă. Era oare o simplă greşeală? Poate că Randy se mutase la “Hilton”, trăsese la micul hotel de lângă Piaţa Spaniolă, pentru că nu găsise nimic altceva, iar acum se mutase şi-mi dădea de veste. A primit depeşa mea, n-a mai putut să-mi aştepte sosirea, a auzit de interzicerea zborurilor şi a trimis telegrama. Dar de ce şi-a modificat aşa numele? M-am aşezat lângă perete şi m-am gândit dacă n-ar fi totuşi un vis. Deasupra mea luminau aplicele. Totul în jur se schimbase. Perdelele, televizorul, colţul îndoit al covorului, jocul de umbre deveniseră semne a ceva de neînţeles. În acelaşi timp, toate obiectele parcă erau dependente de mine. Existau numai datorită voinţei mele. Am hotărât să exclud din ea dulapul. Luciul de deasupra s-a întunecat, conturul uşii a devenit şi el difuz, peretele a crăpat, lăsând să se vadă o breşă neagră, neregulată, de parcă ceva s-ar fi târât pe-acolo, alunecând. M-am căznit să refac dulapul, dar degeaba. Interiorul camerei era plin de unghiuri semiîntunecoase – puteam salva numai ceea ce dăinuia în lumină. M-am repezit la telefon. Receptorul, îndoit, căpătase o formă oarecum ironică, de parcă îmi scăpa din mâini; aparatul nu era decât o piatră cenuşie, zgrunţuroasă, cu o gaură în locul discului. Degetele îmi treceau pe suprafaţa aceasta parcă în zbor, atingând ceva rece. Pe masă era un toc rezervor. Încordându-mi toate puterile, am mâzgălit cu litere mari, de-a latul telegramei primite, următoarele:

11.00 NAUSEA
11.50 ILUZII ŞI DEZILUZII

Dar scriind aceasta, am dat frâu liber întregului anturaj şi nu l-am mai putut stăpâni. Aşteptam să se dărâme toată încăperea când s-a întâmplat ceva neaşteptat. Mi-am dat seama că era aproape, după cum încercam să mă dumiresc – era chiar trupul

meu. Crescuse. Mâinile şi picioarele se depărtau de mine. De teamă că mă voi lovi de tavan, m-am aruncat pe pat. Stând întins pe spate, respiram greu, pieptul mi se ridicase precum cupola Sfântului Petru, şi în fiecare palmă puteam ţine câteva obiecte, ba mai mult, întreaga cameră. Ăsta-i un coşmar – mi-am zis. Nu trebuie să-l bag în seamă! Crescusem în aşa măsură, încât marginile trupului începură să se piardă în întuneric. Rătăceau pe undeva, la câţiva kilometri depărtare. Nu le mai simţeam. Rămăsese numai interiorul. Era imens. Un spaţiu întortocheat, o prăpastie între gândirea mea şi lume. De fapt, nici lumea nu mai exista. Mă aplecam fără suflare deasupra propriului meu abis. Acolo unde înainte aveam plămâni, măruntaie, vene, acum erau numai gânduri uriaşe. Mi-am văzut în ele viaţa. Era despicată, turtită, ardea, se carboniza, devenea cenuşă. Se împrăştia într-o pulbere de foc, într-o Sahară neagră. Ea era viaţa mea. Camera în care zăceam, ca un peşte pe fundul apei, s-a micşorat ca un grăunte. Şi ea era în mine. Şi, întrucât continuam să cresc, dincolo de limitele corpului, am început să simt spaima. Mă distrugea puterea teribilă a propriului meu spaţiu aruncat în aer şi care înghiţea totul cu un elan plin de lăcomie. Am urlat de disperare, înghiţit de adâncimi, şi am început să mă târăsc pe coate, de parcă m-aş fi sprijinit de saltea undeva în mijlocul pământului. Mă temeam că, mişcându-mi mâinile, o să sparg pereţii. Îmi spuneam mereu că asta nu se poate întâmpla, dar, în acelaşi timp, cu fiecare fibră, cu fiecare nerv, simţeam că aşa este. În încercarea neraţională de a fugi, m-am târât din pat, am căzut în genunchi şi am întins mâna spre priză. Lumina a inundat camera cu o albeaţă ce te tăia ca un cuţit. Am văzut masa, scurgându-se ca o pastă multicoloră, telefonul, ca un schelet ars, departe, în oglindă, propriul meu chip, l-am recunoscut, dar nu se schimbase nimic. Încercam să înţeleg ce se întâmpla cu mine, ce putere mă destrăma, căutând o ieşire. Oare eu eram acea forţă? Da şi nu. Mâna umflată era tot mâna mea. Dar dacă ar creşte ca un munte de carne şi m-ar prăvăli ca un masiv în fierbere, aş mai putea crede că este mai departe încă mâna mea, şi nu puterea care a făcut-o să explodeze? De câte ori mă străduiam să opun rezistenţă metamorfozelor, întârziam pentru că totul era deja schimbat. Privirea mea ridica acum plafonul, îl împingea, sub greutatea ei totul se îndoia, se îngreuna, cădea, de parcă aş fi ars şi topit cu

ochii o construcţie de ceară. “Vedenii!” – am încercat să rostesc. Cuvintele parcă veneau spre mine ca un ecou dintr-o fântână. M-am îndepărtat de perete, m-am ridicat pe amândouă picioarele, bine depărtate, cufundându-se acum în masa moale a parchetului, mi-am întors capul, mare ca o cupolă a unui turn uriaş, şi mi-am zărit ceasul, sus pe noptieră. Discul lui părea un fund de pâlnie lucitoare. Secundarul sărea cu mişcări neînchipuit de încetinite. În urma lui rămânea o pată, mai albă decât cadranul emailat, care se lărgea, căpătând de sus dimensiunile unui şes întins, pe care înaintau şiruri de ostaşi. Solul argilos dintre mărşăluitori era împrăştiat de explozii, şi fumul lor se învolbura pe feţe, ca nişte măşti moi ale unei agonii mute. Furnicarul soldăţimii se sticlise, sângele ce curgea din el formase pete rotunde de roşu băltit, iar ei mergeau mai departe, în sunetul ritmic al tobelor, înglodaţi în praf şi sânge. Lupta se mai potolise când am pus la o parte ceasul, dar mai continua totuşi. Camera se clătina. Făcea o întoarcere lină, aruncându-mă spre tavan. Ceva mă ţinea să nu cad. M-am învârtit pe genunchi şi pe mâini. Eram acum lângă pat, iar camera gonea tot mai lent – totul se unea la loc, până când s-a oprit. Cu capul lipit de duşumea, ca un câine, m-am uitat la ceasul sprijinit de lampa de pe noptieră. Arăta unu fără un sfert. Nu se mai întâmpla nimic acolo, secundarul mergea liniştit, ca o furnică. M-am aşezat pe duşumea, trezit de răcoarea pe care o emana. Camera mi-apărea în lumina albă, de parcă era plină de cristal turnat, saturat de sunete tăcute, cu obiectele lucitor topite. Fiecare lucru, fiecare fald al perdelei de la fereastră, umbrele care cădeau dinspre masă stăruiau în acest mediu limpezit, cu o nespusă perfecţiune. Încordat ca un pompier, care, aşteptând fumul într-un amfiteatru, nu simte strălucirea scenei, nu mai dădeam nici cea mai mică atenţie acestei frumuseţi. Slăbit şi uşor, m-am ridicat. Cu degete care parcă nu erau ale mele, am mai adăugat pe hârtia telegramei:

12.50 UŞURARE
PLIMASINA DIMINEAŢĂ
ORLY – FRIZER

Atât mai ştiam. Aplecat peste masă, uitându-mă încă la litere-rele strâmbe, am simţit o nouă schimbare. Reflexele lucitoare

de pe suprafaţa mesei se vânturau ca nişte aripi de libelulă, se ciocneau, masa îmi flutura pe faţă cu aripi cenuşii de liliac în coaste, panica lor era înăbuşită de laptele lămpii de pe noptieră, marginea mesei se înmuia, prinsă în pumni – nu puteam nici să fug de năvala schimbărilor, nici să le ajung din urmă; în această ultimă oră, viteza metamorfozelor era de-a dreptul vertiginoasă, iar acestea, monstruoase, maiestuoase, batjocoritoare, adiau pe lângă mine ca vântul, în timp ce eu îmi ţineam pleoapele strânse, căci ochii nu mă mai ajutau. Mi-amintesc efortul nedefinit, neîntrerupt, cu care aruncam de pe mine acest dement straniu, de parcă aş fi vrut sa-l vomit – era zadarnic, dar mă apăram, eram tot mai puţin spectator, deveneam o părticică a viziunilor mărunte, ca într-un furnicar, pata lor tremurândă. Cam după ora unu, m-am cufundat încă o dată. Procesul înainta în valuri, ca peristaltica, dar fiecare fază, părând a fi ultima, câştiga puteri în cea următoare. Vedeniile m-au părăsit între orele două şi trei – şi acest lucru a fost cel mai rău, pentru că obiectele din jur îşi recâştigau aspectul lor exterior normal, dar sub altă aparenţă. Cum să exprim asta? Obiectele şi pereţii parcă se contopiseră, se încinseseră, fortificate într-o trecere monstruoasă: timpul se oprise şi, din această cauză, tot ceea ce era în jur, venind asupra mea ca o lavină, se oprea ca într-o strălucire alungită de magneziu. Toată camera era ca o lipsă de suflare între două răcnete, iar punctul spre care năzuia stăruia cu o neruşinată răutate în împletiturile modelului de tapet, în tabloul castelelor de pe Loara, de deasupra patului, în gazonul verde din jurul lor. Verdele acesta era sentinţa mea; priveam la el în genunchi, înţelegând că trebuia să pierd.

M-am aruncat atunci asupra întregii camere, da, asupra camerei – am smuls şnururile perdelelor şi draperiilor, le-am sfâşiat materialul ţinut în cârlige, am tras aşternutul de pe pat, am aruncat tot acest ghem ucigaş în cadă, am închis baia şi am rupt cheia, introducând-o în gaura uşii de la intrare, iar când, gâfâind, m-am sprijinit de un pervaz, pe acest câmp de luptă, am înţeles că asta nu mi-e de nici un folos. Nu puteam înlătura nici ferestrele, nici zidurile. Am aruncat pe podea lucrurile din valize, nimerind la urmă cătuşele plate, legate cu un inel de metal – Randy mi le dăduse la Napoli, ca să-l pot imobiliza pe asasin, dacă l-aş fi prins. Îl prinsesem. Dintre cămăşi s-au risipit nişte boabe negre, migdalele dintr-un pachet rupt – n-am putut

să scriu despre ele, mă temeam că n-am să reuşesc; am aruncat numai câteva pe formularul telegramei, am târât fotoliul spre calorifer, m-am instalat în el, cu ceafa lipită de spătar, cu picioarele întinse pe podea şi, legat de ţeava caldă, încordat la maximum, ca înainte de start, am început s-o aştept, s-o aştept PE EA. Luasem startul, dar nici în sus, nici în jos, ci în adânc, într-o ceaţă roşie-fierbinte, printre pereţii ce se legănau, cu mine însumi legat, dar, deşi mă zbăteam ca un câine în lanţ, nu puteam să ating nimic, în afara piciorului patului. Până la urmă am reuşit să mi-l apropii şi, parcă vrând să sting un foc, mi-am înfipt faţa în saltea, am mişcat din buretele ei, dar poroasă cum era, nu mă înăbuşea, aşa că m-am apucat cu mâna liberă de gât şi mi l-am strâns, urlând de disperare că nu pot să termin odată. Îmi amintesc că, înainte de a-mi pierde cunoştinţa, am simţit în cap o explozie. Probabil că mă loveam cu capul de calorifer. Mai văd încă mica lucire a ultimei speranţe, că poate acum am să reuşesc. După care, nimic altceva Muream şi nu mi se părea deloc ciudat că ştiu acest lucru. Am plutit mai târziu prin cascadele negre ale unor grote necunoscute, în vuiete şi urlete, de parcă numai auzul îmi mai rămăsese neatins. Auzeam dangătul clopotelor. Negrul devenise trandafiriu. Am deschis ochii şi am zărit un chip mare, străin, palid, neomenesc de liniştit, aplecat asupra-mi. Era chipul doctorului Barth. L-am recunoscut imediat şi am vrut să i-o spun, dar, într-un mod cât se poate de banal, am leşinat.

M-am trezit pe la patru dimineaţa, legat de calorifer, pentru că italienii din camera alăturată au alarmat serviciul hotelului şi, cum părea a fi un atac de nebunie, mi-au făcut o injecţie să mă liniştească înainte de a mă duce la spital. Preabunul Barth, auzind a doua zi de oprirea zborurilor, a telefonat la Orly şi, aflând de soarta mea, a venit la spital, unde m-a găsit încă lipsit de cunoştinţă. M-am trezit abia după treizeci de ore. Aveam coastele rupte, limba muşcată, capul cusut în câteva locuri, şi o încheietură a mâinii umflată ca un balon, pentru că mă tot smucisem din cătuşe. Din fericire, regulatorul de care mă legasem era de fier – unul de plastic s-ar fi rupt fără îndoială, şi atunci aş fi sărit pe fereastră; nu ţineam la nimic altceva pe lume, în afară de asta.

Un biolog canadian a observat că oamenii cu păr bogat au în

ţesutul epidermic acelaşi compus nucleinic ca şi maimuţele cu nas turtit care nu chelesc. Această substanţă, numită “hormon de maimuţă”, şi-a dovedit eficacitatea în combaterea cheliei. În Europa, alifia hormonală a început să fie produsă acum trei ani de o firmă elveţiană, după licenţa americană Pfizer.

Elveţienii au schimbat compoziţia acestui preparat, făcându-l şi mai eficace, dar şi mai sensibil la căldură, din care cauză se dezagrega uşor.

În timpul expunerii la soare a pielii, hormonul îşi modifică structura chimică şi atunci se poate transforma, sub influenţa ritalinei, în preparatul X al doctorului Dunant, un depresor psihic, dar provoacă intoxicarea numai dacă e administrat în cantităţi mari. Ritalina se află în sângele persoanelor care au înghiţit-o, iar hormonul este aplicat extern, ca o alifie, dar aceasta conţine un adaus de hialuronidază, care înlesneşte pătrunderea medicamentului prin piele până la vasele sanguine. Dar pentru a se ajunge atunci la intoxicare cu efect psihotonic, trebuie să se aplice în piele cel puţin două sute de grame de alifie în curs de douăzeci şi patru de ore şi, în acelaşi timp, să se administreze doze de ritalina mai mari decât cele maxime.

Catalizatorul care intensifică de un milion de ori acţiunea depresorului sunt compuşii de cianură cu sulf – aşa-numitul rodan. Trei litere, CNS, constituie cheia misterului. Urme de cianură se găsesc în migdalele amare, cărora le conferă o amărăciune caracteristică, arzătoare. În câteva făbricuţe napolitane de migdale prăjite au pătruns dăunători periculoşi. Ca dezinfector, cofetarii foloseau un preparat pe bază de sulf. Urmele de sulf ajungeau în emulsia în care se înmuiau migdalele înainte de a fi introduse în cuptor. Asta nu dădea nici un efect, câtă vreme temperatura în brutărie era joasă. Abia după depăşirea temperaturii de caramelizare a zahărului, cianura din migdale se unea cu sulful, formând rodanul. Dar şi rodanul, dacă este introdus singur în organism, nu reprezintă încă un catalizator eficient al compusului X. În soluţia corpurilor reactive trebuie să se găsească ioni liberi de sulf. Aceşti ioni, sub formă de sulfaţi şi sulfiţi, proveneau din băile curative. Aşadar, murea acela care aplica alifia hormonală, lua retalină, făcea băi de sulf şi mânca migdale prăjite în zahăr à la Napoli. Rodanii catalizau reacţia în cantităţi atât de infime, încât nu puteau fi detectaţi decât prin chromatografie. Condiţia autodistrugerii inconştiente era

lăcomia. Cine nu putea – ca diabetic – să mănânce dulciuri sau nu-i plăceau, acela scăpa cu viaţă. Varianta elveţiană a alifiei se găsea de vânzare în toată Europa, şi asta de doi ani – mai devreme nu prea se înregistraseră nici un fel de cazuri. În America n-au fost, pentru că pe piaţa de acolo exclusivitatea aparţinea lui Pfizer, iar hormonul lui nu se dezagrega, în afara frigoriferului, aşa de uşor ca acela european. Femeile nu foloseau alifia, care era destinată bărbaţilor, aşa că nici ele nu puteau figura printre victime.

Nefericitul Proque a căzut în capcană în alt mod. Nu chelea, deci n-avea nevoie de hormon, nu mergea la plajă, nu făcea băi de sulf, iar ionii de sulf îi infiltrau în sânge aburii developatorilor de sulfit, inhalaţi în camera obscură; ritalina o lua împotriva somnolenţei, iar preparatul X i l-a dat doctorul Dunant, când şi-a spart ochelarii. Învăţatul şi răbdătorul doctor, tot mărunţind fiecare ciob, cernând fiecare fir de praf, făcând eşantioane din peretele de placaj şi din pulberea maşinii de şlefuit lentile, nu ştia că, de fapt, substanţa misterioasă pe care o căuta se găsea la patru metri deasupra capului său, ca un simplu pacheţel cu migdale zaharate, în sertarul unui scrin vechi.

Migdalele, găsite împreună cu notele mele pe masă, le-au deschis chimiştilor lui Barth ochii asupra însemnătăţii lor – o verigă lipsă din lanţ.

Poate neesenţial, dar destul de amuzant este un amănunt anecdotic. Ajungând în America, un cunoscut, chimist, mi-a spus că floarea sulfurică, pe care micul Piotruś mi-a risipit-o pe pat, nu putea juca nici un rol în otrăvirea mea, pentru că, fiind sulf în stare solidă, transformat prin sublimare în pulbere, nu era solubil. Chimistul acesta a lansat ad-hoc următoarea ipoteză: urmele ionilor de sulf în sângele meu proveneau din vinul tratat cu sulf. În Franţa, după obicei, am băut vin la fiecare masă, dar în casa lui Barth, pentru că n-am mâncat nicăieri în altă parte, iar chimiştii de la CNRS, ştiind asta, au trecut sub tăcere eventualitatea respectivă, ca să nu-l inducă în eroare pe propriul lor şef cu presupunerea că oferă oaspeţilor o băutură proastă.

Apoi am mai fost întrebat dacă migdalele acelea au fost pentru mine “evrika”. Cel mai uşor ar fi fost să aprob sau să neg, dar pur şi simplu nu ştiam. Încă mai înainte, distrugând ceea ce-mi cădea în mâini, aruncând în cadă tot ceea ce-mi inspira o spaimă de moarte, am acţionat într-un mod nebunesc,

deşi în această nebunie exista o scânteie de metodă autoconservatoare, deci şi cu migdalele putea fi tot aşa. Am vrut, ştiam asta, să le adaug la notele mele, şi gestul acesta putea fi numai o urmare a rutinei mele îndelungate. Am fost introdus în acţiunea de înregistrare a evenimentelor în condiţii de stres maximal, cerându-mi-se înţelegerea, independent de presupunerile mele, dacă vreun fapt este esenţial. Putea fi tot atât de bine o fulgerare a intuiţiei, unind într-un singur loc furtuna de dimineaţă, accesul de strănut, tableta rămasă în gât, migdalele pe care le ronţăisem şi imaginea lui Proque, intrând pentru ultima oară în cofetăria de la colţ cu rue Amelie. Fapta aceasta mi se părea prea frumoasă ca să fie adevărată. Am făcut legătura între migdale şi afacerea napolitană poate datorită faptului că patronul cofetăriei meşterise din ele copia în miniatură a Vezuviului, aşezată în vitrină. Pentru că Vezuviul n-avea nici un rost dovedindu-se a fi o joncţiune magică, deşi m-a apropiat de fondul chestiunii. Ce-i drept, examinându-se cu atenţie relatarea mea, se poate observa de câte ori s-a ajuns, în cursul anchetei, la asemenea apropieri – însă n-a ieşit nimic din ele. De fondul problemei s-a apropiat Barth, deşi a greşit prin supoziţia sa despre fondul politic al evenimentelor – dar a contestat în mod just componenţa “grupului celor unsprezece” şi a apreciat corect de ce numai străinii au fost victime, şi încă indivizi singuri, izolaţi de două ori de mediul italian – atât prin necunoaşterea limbii, cât şi prin lipsa celor apropiaţi. Simptome ale otrăvirii erau schimbările de dispoziţie sufletească, pe care le putea sesiza la timp numai cineva care făcea parte din anturajul victimei. Apoi s-a reuşit a se ajunge la câteva cazuri regresive, când au fost intoxicaţi italieni sau străini care petreceau la Napoli împreună cu soţiile. Lucrurile s-au desfăşurat în mod asemănător. Soţia, neliniştită de atitudinile neobişnuite ale soţului, îl observa cu tot mai mare atenţie, iar când au apărut vedeniile, îl îndemna din toate părţile să hotărască plecarea. Reacţia fugii spre casă părea a fi reacţia naturală faţă de o ameninţare neînţeleasă. În schimb, italienii, încă din faza iniţială a intoxicării, ajungeau sub supraveghere psihiatrică – cel mai adesea sub presiunea familiei –, deci şi atunci se ajungea la completa schimbare a modului de viaţă; omul înceta să mai meargă cu maşina, să mai înghită plimasină, întrerupea tratamentul balnear, şi atunci şi simptomele dădeau imediat înapoi.

Ancheta n-a ajuns la aceste cazuri regresive printr-o împrejurare banală. Întotdeauna s-a găsit cineva din anturajul celui otrăvit care făcea să dispară abonamentul plătit dinainte, iar registrele stabilimentelor notau solduri financiare, dar nu şi faptul însuşi al renunţării la tratament, aşa că nu rămânea în registru nici o urmă a celor care erau gata să ajungă în postura de victimă.

De fapt, diferitele obstacole ofereau mai mulţi factori anchetei. Nimeni nu răspândea vorba că foloseşte vreo alifie împotriva cheliei. Cine nu se îngrijea deloc sau punea peruca mai presus de medicamente scăpa de pericol, dar cum puteai să sesizezi acest lucru? Cine nu folosea hormonul, fiind întreg şi sănătos, nu avea nimic de dezvăluit, iar cine-l folosea, acela pierea. Ambalaje ale alifiei elveţiene nu s-au găsit printre lucrurile victimelor, pentru că aceasta trebuia păstrată în frigider, care e uşor de găsit în locuinţe, dar nu în hotel, aşa că scrupuloşii domni mai în vârstă nu umblau după ei cu preparatul, ci mergeau la frizerii de prin partea locului. Alifia trebuia aplicată o dată la zece zile, deşi fiecare victimă se supunea numai o singură dată acestei operaţii la Napoli; totuşi, nimănui nu i-a dat prin cap, în cursul anchetei, să umble prin frizerii, întrebând ce se folosea la frecarea frunţilor unora dintre clienţi.

În sfârşit, victimele se evidenţiau prin asemănarea fizică, precum şi prin faptul că aveau unele trăsături psihice comune. Erau bărbaţi în pragul andropauzei, care mai aveau însă pretenţii, care luptau cu bătrâneţea ce se apropia, şi totodată îşi ascundeau atitudinile. Cine depăşise deja conul de umbră şi, chel ca un genunchi, trecut de şaizeci de ani, renunţase la încercările de a mai arăta tânăr, acela nu mai căuta nici un leac minune, iar acela care chelise prea de timpuriu, pe la treizeci de ani, nu avea, în schimb, un reumatism atât de accentuat, încât să aibă nevoie de cură balneară. Primejdia îi pândea deci nu numai pe cei care intraseră în conul de umbră şi dăinuiau în el. Cu cât mai exact se priveau acum faptele, cu atât mai clară apărea coeziunea lor. Otrăvirile nu aveau loc în afara perioadei de înflorire a ierbii, pentru că şoferii nu luau atunci plimasină, iar cine suferea greu de astm, într-o formă gravă, acela nu conducea maşina, deci şi lui îi era inutil preparatul destinat şoferilor.

Barth m-a vizitat la spital, arătându-mi atâta bunătate, încât am socotit potrivit să-i fac şi eu o vizită de rămas-bun înainte de a zbura spre Statele Unite. Piotruś se juca pe lângă scări, dar,

văzându-mă, dădu să se ascundă.

Am înţeles despre ce era vorba şi l-am asigurat că n-am uitat de casca pe care i-am promis-o. La Barth, l-am găsit pe doctorul Saussure, fără surtuc, dar în cămaşă cu manşete ca nişte jabouri. În loc de tranzistor ţinea de gât un ceas. Răsfoia cărţi prin bibliotecă, iar Barth mi-a spus un lucru foarte amuzant: că încercarea de folosire a computerului în anchetă a reuşit cât se poate de perfect, deşi computerul, neprogramat şi nepus în stare de funcţionare, n-a rezolvat nimic. Totuşi, dacă n-aş fi zburat la Paris tocmai cu acest plan, atunci n-aş fi locuit în casa lui, n-aş fi trezit simpatia bunicii sale, micul Piotruś nu m-ar fi salvat cu floarea de sulf după ce am căzut de pe scări – într-un cuvânt, aportul computerului în rezolvarea misterului era neîndoielnic, deşi pur ideal. Râzând, am observat că acest carambol al unor evenimente cu totul întâmplătoare, care m-a dus până în miezul secretului, mi se pare astăzi şi mai uimitor decât secretul însuşi.

— Cădeţi în greşeala egocentrismului! exclamă Saussure, îndepărtându-se de bibliotecă. Această serie este nu atât o amprentă a prezentului, cât mai degrabă un semn al zilei de mâine. Un preludiu al ei, încă neînţeles...

— Dar dumneavoastră îl înţelegeţi?

— Ghicesc care-i sunt indicaţiile. Omenirea s-a înmulţit şi s-a îndesit atât de mult, încât a început să fie guvernată de legile atomului. Fiecare atom de gaz se mişcă haotic, dar tocmai acest haos dă naştere ordinii ca permanenţă a presiunii, temperaturii, greutăţii specifice şi aşa mai departe. Succesul pe care l-ai repurtat în ciuda voinţei dumitale arată, paradoxal, a fi o lungă serie de coincidenţe. Dar asta ţi se pare numai *dumitale.* Pentru că îţi spui cam aşa: nu e destul că am căzut de pe scări în locuinţa lui Barth, că am inhalat sulf în loc de tabac, mai trebuia şi o recunoaştere pe rue Amelie, cauzată de povestea lui Proque, strănutatul înainte de furtună, migdalele cumpărate pentru copil, anularea zborurilor spre Roma, hotelul supraaglomerat, frizerul, şi chiar faptul că acesta era gascon, pentru ca să se pună în mişcare o întreagă reacţie în lanţ.

— Oh, chiar mai rău, am adăugat. Dacă participarea mea la eliberarea Franţei nu s-ar fi limitat la fracturarea osului lombar, atunci contuzia mai degrabă nu mi s-ar fi refăcut pe scările rulante din Roma, deci şi aici aş fi scăpat întreg. Dacă nu m-aş fi

găsit pe scările din Roma chiar înaintea *atentatorului,* atunci fotografia mea n-ar fi apărut în *Paris Match,* dar fără acest pinten, în loc să mă zbat pentru o cameră la “Air France”, aş fi plecat să înnoptez la Paris, şi totul s-ar fi terminat din nou fără urmări. Dar se vede că numai probabilitatea prezenţei mele la atentat era, din punct de vedere astronomic, un mic *a priori.* Puteam să plec cu alt avion, puteam să stau pe altă treaptă a scărilor... La ce bun, când totul, şi înainte şi după aceea, s-a constituit numai din asemenea improbabilităţi astronomice! Căci, dacă n-aş fi aflat de chestiunea lui Proque, atunci n-aş fi ajuns să plec la Roma, şi asta chiar în momentul anulării zborurilor, aşa că şi asta a fost cea mai curată coincidenţă.

— Faptul că ai aflat de povestea lui Proque? Nu cred. Tocmai am discutat despre acest lucru cu doctorul înainte de venirea dumitale. Ai cunoscut afacerea asta datorită comerajelor de la Sûreté şi Défense, şi astea, cauzate de jocurile politice. Cineva a urmărit compromiterea vreunui militar, care se juca de-a politica şi care-l patrona pe doctorul Dunant. E vorba de un soi de biliard, ştii dumneata.

— Şi eu urma să fiu bila sau tacul?

— Urma, după cum presupunem, să contribui la redeschiderea dosarului lui Proque şi, indirect, la împiedicarea lui Dunant...

— Dar chiar dacă ar fi fost aşa, ce legătură putea fi între scopul sosirii mele la Paris şi comerajele politice din Franţa?

— Nici una, bineînţeles. Tocmai de aceea, un asemenea concurs de împrejurări, ţintind cu o astfel de precizie în chiar miezul problemei, ţi se pare dumitale contrar judecăţii sănătoase. Dar îţi spun: la naiba cu sănătatea asta! în esenţă, fiecare fragment al peripeţiilor dumitale, luat în parte, este încă destul de credibil, dar traiectoria evenimentelor ce s-a format din unirea acestor fragmente pare a fi un miracol. Aşa crezi, nu?

— Să ştiţi că da.

— Şi în vremea asta s-a întâmplat ceea ce ţi-am spus aici, pe terasă, acum trei săptămâni, stimate domn. Imaginează-ţi, te rog, un teren de tir, în care, în loc de ţintă, se aşează un timbru poştal – cam la opt sute de metri de locul trăgătorilor. Un timbru de zece centime, cu figura Mariannei. Pe fruntea ei o muscă a lăsat un semn mic cât un punct. Acum, câţiva trăgători de elită se pregătesc să tragă. Nu nimeresc punctul, desigur, fie chiar şi

pentru faptul că nu-l vor putea observa. Dar să zicem că vor trage o sută de trăgători de mâna a şaptea, câteva săptămâni de-a rândul. Este absolut sigur că glonţul unuia dintre ei va nimeri, până la urmă, punctul acela. Îl va nimeri nu pentru că era un trăgător fenomenal, ci pentru că densitatea tragerilor a fost aşa de mare... Eşti de acord cu mine?

— Da, dar asta nu explică...

— N-am terminat. E vară şi în câmpul de tragere sunt muşte câte vrei. Probabilitatea de a nimeri punctul a fost foarte mică. Probabilitatea de a nimeri în acelaşi timp şi punctul, şi o muscă ce s-a nimerit să zboare în bătaia puştii este şi mai mică. Probabilitatea de a nimeri punctul şi trei muşte cu acelaşi glonţ va fi de-acum, din punct de vedere astronomic, infimă, aşa cum ai zis dumneata, şi totuşi, te asigur că şi o asemenea coincidenţă poate avea loc, dacă tragerea va dura suficient de mult!

— Scuzaţi-mă, aţi vorbit de un întreg potop de trageri, iar eu eram unul singur...

— Asta doar ţi se pare. Într-un anumit interval de timp, glonţul care nimereşte punctul prin cele trei muşte va fi şi el tot unul singur. Trăgătorul care reuşeşte aşa ceva va fi şi el la fel de mirat ca şi dumneata. Faptul că tocmai *el* a nimerit nu este nici miraculos, nici ciudat, pentru că *cineva trebuia să nimerească. Î*nţelegi? Judecata sănătoasă nu face în acest caz nici două parale. S-a întâmplat ceea ce te-am anunţat. Misterul din Napoli a fost provocat de mecanismul destinului şi acelaşi mecanism l-a dezlegat. În ambele elemente ale problemei a acţionat legea numerelor mari. Natural, dacă nu îndeplineai măcar una dintre condiţiile necesare, nu te-ai fi otrăvit, dar mai devreme sau mai târziu altcineva ar fi îndeplinit aceste condiţii. Peste un an, peste trei, peste cinci ani. S-ar fi ajuns acolo, pentru că trăim cu toţii tocmai într-o lume atât de densă prin destinul ei. În gazul uman molecular, haotic şi uimind prin “incredibilităţi”, suntem numai atomi – indivizi. Aceasta este lumea în care neobişnuitul de ieri devine banalul de azi, iar extrema de azi devine norma de mâine.

— Da, dar eu...

Nu m-a lăsat să-mi termin vorba. Barth, care-l cunoştea, privea la noi clipind, de parcă ar fi vrut să-şi înăbuşe râsul.

— Scuză-mă, te rog, dar aici nu e vorba de dumneata.

— Bine, dar dacă nu eu, atunci cine? Vreun detectiv?

— Nu ştiu cine, şi nu mă interesează absolut deloc. Cineva. Am auzit că ai intenţia să scrii o carte despre toată afacerea asta, aşa e?

— De la Barth aţi aflat? Da, am chiar un editor... dar de ce aţi spus aşa ceva?

— Pentru că ţine de firea lucrurilor. Un glonţ trebuia să nimerească pe câmpul acela de tragere şi un individ oarecare trebuia să nimerească în miezul acestei probleme. Şi dacă-i aşa, atunci, indiferent de autor şi de editor, apariţia acestei cărţi este şi ea o certitudine matematică.

Noiembrie 1975